

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce**

Charitativní a sociální práce

Bc. Lucie Kořenková, dipl. um.

Významné momenty posunu v supervizních konzultacích
Diplomová práce

vedoucí práce: Mgr. Leoš Zatloukal, Ph.D. et Ph.D.

2018

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedla v seznamu literatury.“

V Hájí ve Slezsku, dne 16. dubna 2018

.....

Bc. Lucie Kořenková, dipl. um.

Poděkování

Děkuji tímto Mgr. Leoši Zatloukalovi, Ph.D. et Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce, za cenné rady, ochotu a trpělivost, se kterou se mi věnoval. Děkuji také Bc. Petře Mócové DiS. za ochotu a inspiraci při výzkumu. Největší díky patří celé mé rodině za podporu a tolik potřebný čas, který jsem věnovala studiu a této diplomové práci.

ÚVOD	6
1. POJEM SUPERVIZE	8
2. PŮVOD SLOVA SUPERVIZE.....	10
3. SUPERVIZE, JEJÍ HISTORIE A VÝVOJ	11
3.1 HISTORIE A VÝVOJ V ZAHRANIČÍ.....	11
3.2 HISTORIE A VÝVOJ V ČESKÉ REPUBLICE.....	13
4. ÚČEL A FUNKCE SUPERVIZE	15
5. CÍLE SUPERVIZE	18
6. DRUHY SUPERVIZE	20
6.1 DĚLENÍ PODLE FAKTORU AUTORITY	20
6.2 DĚLENÍ PODLE FAKTORU ROLE, KOMPETENCÍ A VZTAHŮ	20
6.3 DĚLENÍ PODLE FAKTORU ZAMĚŘENÍ.....	21
6.4 DĚLENÍ PODLE FAKTORU PŘÍSTUPU	22
6.5 DĚLENÍ PODLE FAKTORU ČASU	22
7. ÚČASTNÍCI SUPERVIZE.....	24
7.1 SUPERVIZOR	24
7.2 SUPERVIDOVANÝ	27
7.3 VZÁJEMNÝ VZTAH MEZI SUPERVIZOREM A SUPERVIDOVANÝM.....	28
8. SUPERVIZNÍ KONTRAKT	30
9. ETIKA V SUPERVIZI	32
10. SYNDROM VYHOŘENÍ.....	35
10.1 PŘÍČINY VZNIKU SYNDROMU VYHOŘENÍ	36
10.2 PROJEVY SYNDROMU VYHOŘENÍ	36
10.3 FÁZE SYNDROMU VYHOŘENÍ.....	38
10.4 PREVENCE SYNDROMU VYHOŘENÍ	39
11. SUPERVIZE ZAMĚŘENÁ NA ŘEŠENÍ.....	40
11.1 HLAVNÍ PRINCIPY SOLUTION FOCUSED BEHAVIORAL THERAPY.....	42
12. KVALITATIVNÍ VÝZKUM.....	43
13. RECURSIVE FRAME ANALYSIS.....	45
14. METODA SBĚRU DAT A JEJICH FIXACE.....	49
15. SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 1 - RFA	51
15.1 OTEVŘENÁ TÉMATA	51
15.2 DETAILS MOMENTŮ POSUNU.....	52
15.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 1	54
15.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU	58
15.5 SHRNUTÍ.....	60
16. SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 2 - RFA	61
16.1 OTEVŘENÁ TÉMATA	61
16.2 DETAILS MOMENTŮ POSUNU.....	62
16.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 2	66

16.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU	77
16.5 SHRNUÍ.....	79
17. SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 3 - RFA	80
17.1 OTEVŘENÁ TÉMATA	80
17.2 DETAILS MOMENTŮ POSUNU.....	81
17.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 3	83
17.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU	89
17.5 SHRNUÍ.....	90
18. SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 4 - RFA	91
18.1 OTEVŘENÁ TÉMATA	92
18.2 DETAILS MOMENTŮ POSUNU.....	92
18.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 4	98
18.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU	114
18.5 SHRNUÍ.....	115
19. SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 5 - RFA	116
19.1 OTEVŘENÁ TÉMATA	116
19.2 DETAILS MOMENTŮ POSUNU.....	117
19.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 5	120
19.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU	127
19.5 SHRNUÍ.....	128
20. SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 6 - RFA	129
20.1 OTEVŘENÁ TÉMATA	130
20.2 DETAILS MOMENTŮ POSUNU.....	130
20.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 6	134
20.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU	141
20.5 SHRNUÍ.....	142
21. SUPERVIZNÍ KONZULTACE Č. 7 - RFA	143
21.1 OTEVŘENÁ TÉMATA	143
21.2 DETAILS MOMENTŮ POSUNU.....	144
21.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 7	148
21.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU	159
21.5 SHRNUÍ.....	161
22. DISKUSE - SHRNUÍ VÝZKUMU A JEHO LIMITY.....	162
23. ZÁVĚR.....	166
24. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	167
25. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	168
26. SEZNAM PŘÍLOH	173
27. PŘÍLOHY	174

ÚVOD

Se supervizí jsem se poprvé osobně setkala až v průběhu studia na Univerzitě Palackého v Olomouci. Toto téma mi nebylo cizí, přeci jen se jedná v dnešní době o diskutované téma i mimo pomáhající profese, avšak teprve při tvorbě této diplomové práce jsem svůj okruh vědomostí týkající se této problematiky značně rozšířila. Otázkou mi stále zůstávalo, zda se nejedná jen o téma takzvaně „moderní“. Teorie předkládá fakta o užitečnosti a potřebnosti supervize v pomáhajících profesích, ale jak její užitečnost prokázat? Jak zjistit, zda je supervize pro supervidované opravdovým přínosem a ne jen ztrátou času?

Jedním z důvodů, proč jsem si jako téma diplomové práce zvolila: Významné momenty posunu v supervizních konzultacích byl ten, že jsem se rozhodla empiricky prokázat přítomnost těchto významných momentů. Vzhledem k tomu, že sociální práce a práce v pomáhajících profesích obecně, představuje pro jejich pracovníky velmi často vysokou emocionální zátěž, je supervize mnohdy účinným prostředkem, jak zabránit případnému vyhoření. Pomocí kvalitativní výzkumné metody Recursive frame analysis se pokusím zmapovat supervizní rozhovory, detekuji a prokážu tak významné momenty posunu, které mohou prakticky přispět k naplnění obecných cílů supervize (dlouhodobých i krátkodobých), ať se již jedná o supervizi individuální, skupinovou či týmovou. Od cíle práce se pak odvíjí vlastní výzkumná otázka: „Jakým způsobem lze pomocí kvalitativní výzkumné metody Recursive frame analysis prokázat přítomnost významných momentů posunu v supervizních konzultacích?“.

Tato diplomová práce se skládá ze dvou částí: teoretické a výzkumné. V úvodu teoretické části se tato práce zabývá vlastním pojmem „Supervize“, jak jej předkládají významní autoři zabývající se uvedenou problematikou, a dále etymologií slova supervize. V následující kapitole se nachází historické ukotvení a vývoj supervize jak v zahraničí, tak v České republice. Prostřednictvím následujících kapitol jsou představeny základní pojmy vztahující se k supervizi: Účel a funkce supervize, Cíle supervize, Druhy supervize, včetně jejího dělení. Samostatná kapitola je věnována účastníkům supervize, tedy osobě supervizora, supervidovaného a jejich vzájemnému vztahu. Do této kapitoly je taktéž zařazen supervizní kontrakt. Dalšími kapitolami uvedenými v této diplomové práci jsou Etika v supervizi a Syndrom vyhoření. Poslední kapitolou teoretické části

je Supervize zaměřená na řešení, která bezprostředně souvisí s výzkumnou částí diplomové práce, která navazuje na část teoretickou. Zde je představen kvalitativní výzkum, metoda sběru dat a použitá kvalitativní výzkumná metoda pro mapování terapeutických konverzací: Recursive frame analysis. Podstatnou částí práce zaujímá samotný výzkum celkem sedmi supervizních konzultací provedený prostřednictvím Recursive frame analysis. V závěru výzkumné části diplomové práce se nachází Diskuse – shrnutí výzkumu a jeho limity.

1. POJEM SUPERVIZE

Literatura zabývající se tématem supervize skýtá nepřehledné množství definic, přičemž tyto definice se od sebe liší v závislosti na pojetí obsahu supervize, detailností vymezení pojmu nebo povahou zaměření. V jednotlivých vymezeních pojmu lze nalézt rozdílné složky (například vedení, řízení, činnost, emoční podpora atd.). V této kapitole jsou ilustrovány pouze některé z mnoha existujících definic.

„Supervize – pro někoho tajemný pojem, pod kterým si neumí nic představit, pro jiného frustrující zkušenost z odhalení vlastní profesionální nejistoty, pro dalšího zajímavý tvůrčí zážitek a skutečná podpora v nesnázích při výkonu povolání.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 17)

Nejedná se však o pojem jednoznačný, snadno definovatelný. Mnoho, ať již zahraničních, či českých autorů, zabývajících se tímto tématem, jej definují různě. Například Matoušek (2003a, s. 231) ve svém Slovníku sociální práce k pojmu supervize uvádí, že se jedná o: „Kvalifikovaný dohled nad průběhem programu nebo projektu zaměřený na kvalitu činnosti pracovníků (profesionálů či dobrovolníků).“

Zde se nabízí srovnání s definicí supervize uvedenou v Encyclopedia of Social Work (dle Maroon, 2012, s. 110), která „definuje supervizi jako výchovný proces, v němž tradičními metodami proudí vědomosti a praktické dovednosti sociální práce směrem od kvalifikovaného pracovníka k nekvalifikovanému, od zkušeného k nezkušenému či studentovi. Novější vydání (1995) přidává ještě administrativní rozměr – supervize v sociální práci je v jádru administrativním procesem, jehož cílem je provádět práci a zohlednit odpovědnost instituce.“

Jiný pohled na význam pojmu supervize je uvedena v knize Supervize v pomáhajících profesích Hawkinse a Shoheta. Zde je supervize vymezena jako čistá mezilidská interakce, „jejímž obecným cílem je, aby se jedna osoba, supervizor, setkávala s druhou osobou, supervidovaným, ve snaze zlepšit schopnost supervidovaného účinně pomáhat lidem.“ (Hess dle Hawkins, Shohet, 2004, s. 59)

Nejvýstižněji se však jeví obecná formulace: „Supervize je odborná činnost, při níž supervizor prostřednictvím zaměřeného pozorování, cílených otázek a komentářů uvažuje se supervidovanými (jednotlivcem, týmem, organizací) nad jejich prací, to znamená, že společně promýšlejí pracovní vztahy, cíle a procesy. Zvyšuje se tak

především schopnost reflexe a sebereflexe pracovníků.“, jak ji uvedla Baštecká, Čermáková a Kinkor v publikaci *Týmová supervize* (2016, s. 102), kdy obsahově obdobná definici zaznívá u Havrdové a Hajného:

„Supervize je odborná činnost, při níž supervizor podporuje, vede a posiluje pracovníka, skupiny nebo týmy v pomáhající profesi k tomu, aby dosáhl(i) určitých organizačních, profesionálních a osobních cílů. Obecnými cíli jsou zlepšení kvality práce a podpora profesionálního růstu. Konkrétní cíle jsou ovlivněny celkovým společenským a odborným kontextem a požadavky organizace a jsou předmětem vyjednávání mezi supervizorem, zadavatelem supervize, zaměstnavatelem a pracovníky. Hlavním nástrojem supervize je vytvoření prostoru pro reflexi pracovní činnosti a pracovního kontextu v bezpečném prostředí supervizního vztahu a podpora procesu učení a změny.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 40).

I v současné době autoři píšící o supervizi stále hledají definici, která by uvedený výraz vystihla co možná nejvěrněji s ohledem na kontext, kterým se zabývají. Dan ve svém článku z roku 2017: *Vyčerpávající pohled na supervizi v sociální práci, historie, vývoj, současné trendy* uvádí tuto definici Munsona z roku 2002 – „Supervize je jako most nad mezerou mezi vzděláním a praxí, most mezi školním vzděláním a realitou sociální práce. Dnes se jedná o důležitý zdroj výcviku sociálních pracovníků vzhledem k pozoruhodné dynamice teorie a praxe v oblasti sociální práce.“¹ (Munson dle Dan, 2017, s. 150)

Podle Havrdové a kol. se supervize, jako pojmu, týká tak zvaná „pojmová rozmazanost a kulturní různorodost“, kdy doporučují, aby na tento pojem bylo nahlíženo v tom kontextu, ve kterém je konkrétním autorem pojem supervize používán. (Havrdová, Čajko Eibichtová, Mrazíková, Pluhaříková Pomajzlová, 2011, s. 17).

Již dříve, s ohledem na pomáhající profesí Havrdová a Hajný taktéž uvádí: „Chápání pojmu supervize v pomáhajících profesích se ovšem postupně proměňovalo tak, jak se proměňovala celá konkrétní kultura *dohlížení na práci v různých oblastech*. Měnila se nejen podle zemí, ale i podle vývoje společnosti, profesí a povahy činnosti.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 17)

¹ Pozn. Jedná o volný překlad autorky.

2. PŮVOD SLOVA SUPERVIZE

„Výraz *supervize* byl odvozen od anglického výrazu *supervision*, a ten z latinského slova *super* – nad a *videre* – hledět, vidět, zírat. V angličtině se vztahoval původně na každou situaci, v níž pověřená či zkušenější osoba *dohlíží/dozírá* na jinou osobu či osoby při provedení nějakého úkolu nebo průběhu činnosti.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 17)

U pojetí termínu *supervize* je možno předchozí výrok Havrdové podrobit srovnání s genezí pojmu uvedenou Bašteckou: „Základní význam slova *supervize* vyplývá z jeho etymologie: pochází z latinských slov *super* (nahore, navrchu, shora) a *visus* (vidění, hledění, pohled), výsledně jde tedy o „nadhled“ či „dohled“ neboli různé podoby „vidění shora“. (Baštecká, 2016, s. 99) Obsahově jsou tato pojetí téměř totožná, u Baštecké se však objevuje tzv. „nadhled“ a „vidění shora“, což zjevně přesněji vystihuje podstatu *supervize* jako takové.

Bärtlová nahlíží na etymologii slova takto: „*Supervize* má svůj jazykový původ v angličtině, kde znamená dohled, dozor nebo také kontrolu, řízení a vedení (jako další význam je uváděna také revize či inspekce). Tyto významy navozují představu jakési vyšší kontroly a vztah *supervizora* a *supervidovaného* jako hierarchický, tj. vztah nadřízeného a podřízeného.“^{2 3} (Bärtlová, 2007, s. 6)

² Slovo „*Supervision*“ je z anglického jazyka překládáno jako: „1 dozor, dohled 2 kontrola, řízení, inspekce“. (Řešetka, 2004, s. 544)

³ Pojem „*Supervize*“ je ve Slovníku cizích slov definován téměř totožně, jako překlad z anglického jazyka uvedeným Řešetkou, a to: „dohled, dozor, kontrola, inspekce“. (Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu, spol. s.r.o., 1993, s. 225)

3. SUPERVIZE, JEJÍ HISTORIE A VÝVOJ

Tato kapitola diplomové práce se zabývá historickým ukotvením supervize a jejím vývojem jak v zahraničí, tak v České republice.

3.1 HISTORIE A VÝVOJ V ZAHRANIČÍ

Přesné datum vzniku tradičního modelu supervize není známo, avšak, jak uvádí Bártlová: „O supervizi v sociální práci se začíná hovořit na konci 19. století. Nejpravděpodobněji vychází z modelu poradenství a supervize, který se vyvinul v Anglii pro oblast lékařství a postupně se stal americkým lékařským modelem.“ (Munson dle Bártlová, 2007, s. 9)

Osobností, která je s vývojem supervize ve světě neodmyslitelně spjata, je anglikánský kněz a sociální reformátor Samuel Augustus Barnett (*1844 - †1913), který roku 1884 založil v Londýně (v Toynbee Hall) první komunitní centrum, které mělo za cíl poskytovat potřebným lidem bezprostřední pomoc. „Barnett také probíral se svými spolupracovníky individuálně vedení jejich případů, což dnes někteří autoři považují za první pokus o soustavnou *supervizi* v sociální práci.“ (Matoušek, Šustová, 2001, s. 100)

Ve 20. letech 20. století, tedy po první světové válce se sociální práce zaměřuje na práci s rodinou. Zde se již objevuje „myšlenka porady personálu nad případem jako supervizní technika“, jak uvádí Bártlová (2007, s. 9). Toto období bylo velmi ovlivněno učením Sigmunda Freuda (*1856 - †1939). Do supervize byla uvedena představa o zkoumání osobních psychodynamických východisek. V této souvislosti se objevuje se první odborná literatura věnovaná supervizním technikám. Porada personálu nad případem se stává jednou z prvních supervizních metod. (SUPERVIZE PRAHA, Historie supervize ve světě [online])

30. léta 20 století dle Bártlové znamenalo začátek úpadku odborného vzdělávání v sociální práci. Objevuje se zde supervizní otázka: „čím přispívá zkušenost se mnou jako pracovníkem nebo zařízením ke klientově rozvoji?“. Současně poznamenává, že supervize je v této době součástí výuky studentů. (2007, s. 10).

Ve 40. letech 20. století se objevuje první systemický postup, tzv. balintovská skupina, kterou můžeme považovat za předchůdce supervize. Jednotliví účastníci

balintovské skupiny sem přinášeli své, problematické příklady z praxe. Nejednalo se však o posouzení případu skupinou, ale zaměření skupiny bylo směřováno na překážky ve vztahu mezi lékařem a pacientem (psychoterapeutem a klientem). Zakladatelem balintovských skupin byl anglický lékař a psychoanalytik Michael Balint (*1896 - †1970).

V 50. letech 20. století „je supervize chápána jako proces, který se skládá ze tří funkcí: řízení, výuky a kontroly (trvá dodnes)“ (Munson dle Bártlová, 2007, s. 11)⁴ „Supervize praxí studentů je nezbytnou součástí výuky, je kladen důraz na integraci teorie a praxe.“ (Munson dle Bártlová, 2007, s. 11)

60. léta 20. století otevřela zkoumání nových modelů supervize a experimentování s nimi. Objevuje se zde smíšený rozvrh individuální a skupinové supervize, který se setkává s velkým úspěchem. Balintovský způsob práce se taktéž začíná objevovat i v mimolékařských pomáhajících profesích. (SUPERVIZE PRAHA, Historie supervize ve světě [online])

V 70. letech 20. století se dle Bártlové začínají někteří odborníci specializovat na supervizi. „Výzkumy potvrzují, že supervizoři přikládají hlavní význam vztahu mezi supervidovaným a supervizantem, bez ohledu na teoretickou orientaci. Systémový přístup se šíří do vzdělání i praxe.“ (Munson dle Bártlová, 2007, s. 12)

V 80. letech 20. století jsou vydávány časopisy „Supervision“ a „Supervise“. (Munson dle Bártlová, 2007, s. 13)

90. léta 20. století znamenají pro supervizi a supervizory větší administrativní zátěž. „Etika je ve středu všeobecného zájmu, supervize má zajistit, aby pracovníci si byli vědomi etických principů, které platí v jejich oboru. V mnoha zařízeních narůstá pracovní zátěž z důvodu snižování nákladů, prokazuje se, že supervize je nejlepší preventivní opatření při zvládnání pracovního stresu.“ (Munson dle Bártlová, 2007, s. 13-14). Dále je v knize Supervize v sociální práci uvedena skutečnost, že výcvik je součástí přípravy sociálních pracovníků, a taktéž jako technika supervize. (Munson dle Bártlová, 2007, s. 14)

⁴ Funkcím supervize bude v této diplomové práci věnována samostatná kapitola.

V roce 1994 byla v Hanoveru založena Evropská asociace pro supervizi (EAS - European Association for Supervision). Od prvopočátku byl cílem tohoto sdružení rozvoj kvality supervize (později také koučování) na Evropské úrovni. Asociace v důsledku tlaku na profesionalizaci a kvalitu poskytování supervizí a koučinku vyvinula standardy kvality a formovala etické zásady.⁵ Dále pořádá konference, kongresy a věnuje se také výzkumu v oblasti supervize. V roce 2010 Asociace změnila název na EASC - European Association for Supervision and Coaching. Současné sídlo se nachází v Berlíně. (EUROPEAN ASSOCIATION FOR SUPERVISION AND COACHING, History [online])

3.2 HISTORIE A VÝVOJ V ČESKÉ REPUBLICCE

První zmínky o supervizi se v českém kontextu datují do padesátých let 20. století, kdy byla součástí psychoanalytického vzdělávání. Jak uvádí Jeklová a Reitmayerová, jsou počátky supervize v ČR spojeny se jmény Skála – Urban – Rubeš⁶ a s psychoterapeutickými výcviky SUR.⁷ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 6) První výcviková komunita, z níž SUR vznikl, zahájila svou práci v roce 1967 a byla složena ze šesti výcvikových skupin.⁸

„V roce 1981 začal první tříletý výcvik ve vedení balintovských skupin, které byly součástí supervizní části vzdělávání v SURu. Výcvik inicioval s J. Skálou zejména Jiří Růžička, vše se odehrávalo na půdě Skálova kabinetu pro vzdělávání v psychoterapii. Od 80. let začal Jaroslav Skála zavádět balintovskou skupinu také do soudnictví a vězeňství, později do školství.“ (SUPERVIZE PRAHA, Historie supervize v ČR [online])

„Počátkem 90. let se u nás začínají objevovat možnosti soustavnějšího vzdělání v supervizi. Pořádají se specializované kurzy a výcviky jako součást dalšího vzdělávání.“ (Jeklová, Reitmayerová 2007, s. 6)

V roce 1995 se v Jánských Lázních konalo třídenní sympozium o supervizi v psychoterapii. Jednalo se o vůbec první výměnu supervizních zkušeností různých škol

⁵ Etice v rámci poskytování supervize je v této diplomové práci věnován samostatný prostor.

⁶ Doc. MUDr. Jaroslav Skála, CSc., zakladatel a dlouholetý šéf terapeutického systému pro závislosti; PhDr. Eduard Urban, psycholog, pedagogicky působil na katedře psychologie FF UK; MUDr. Jaromír Rubeš vedl oddělení pro závislosti v psychiatrické léčebně Praha - Bohnice

⁷ Jedná se o zkratku složenou z počátečních písmen příjmení zakladatelů: S = Skála, U = Urban, R = Rubeš

⁸ Více k historii SUR je dostupné na <http://www.sur.cz/zajemci.html>

a směrů u nás. Na základě tohoto symposia vychází sborník s názvem Supervize.⁹ (ČESKÝ INSTITUT PRO SUPERVIZI, Historie supervize v ČR [online])

„Jedním z prvních pracovišť v oblasti sociálních služeb, kde byla po roce 1989 zavedena supervize jako způsob práce a vedení organizace, ale hlavně jako způsob rozvoje a vzdělávání pracovníků, dále jako prevence syndromu vyhoření, bylo Středisko křesťanské pomoci (SKP) Diakonie ČCE v Praze...“ (Bártlová, 2007, s. 16)

S rozvojem supervize v České republice uspořádal Český institut pro supervizi již dvě supervizní konference s mezinárodní účastí. V roce 2004 se konference konala v Jánských Lázních a v roce 2007 proběhla v Kralupech nad Vltavou konference s názvem „Supervize v sociálních službách“.

V roce 2017 se uskutečnila Supervizní konference s názvem „Rozmanitost supervizních světů“ v Ledči nad Sázavou, které se se svými příspěvky zúčastnilo mnoho významných českých autorů, věnujících se supervizi (např. Bohumila Baštecká, Milan Kinkor, Jan Šikl, Adéla Michková a další).

„V posledních letech se u nás o supervizi začaly zajímat i jiné obory než psychoterapeutické školy. Systematicky se prosazuje právě v oblasti sociální práce a neziskového sektoru, kde je jedním z nejefektivnějších způsobů rozvoje a řešení problematických situací. Nejčastěji se objevuje v podobě individuálních pohovorů, konzultací a práce s pracovní skupinou.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 6)

⁹ Eis, Z. ed., vydal PPI v nakladatelství Pallata, 1995

4. ÚČEL A FUNKCE SUPERVIZE

„Obecným účelem supervize jako profesionální aktivity je zlepšení či udržení kvality služby. Takového účelu lze ovšem dosahovat různými cestami podle situace, do níž je supervize zasazena.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 48)

V odborné literatuře se nejčastěji setkáváme s dělením supervize na tři základní funkce tak, jak je v roce 1976 definoval Alfred Kadushin (*1916 - †2014) a to: administrativní, vzdělávací a podpůrná funkce. Tyto funkce jsou sice odlišné, avšak vzájemně se doplňují a překrývají se. V některých materiálech je toto dělení na tři základní funkce zachováno, jsou však použity odlišné odborné výrazy k jejich vyjádření: funkce vzdělávací (formativní), funkce podpůrná (restorativní) a funkce řídicí (normativní).¹⁰

Vzdělávací (formativní) funkce supervize – „týká se konkrétního rozvoje dovedností, porozumění a schopností supervidovaného; je mu umožněno klientovi lépe rozumět, uvědomovat si své reakce na něj, chápat dynamiku toho, jak probíhají interakce s klientem; umožňuje zkoumat další způsoby práce se situací klienta a s klientem samotným.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 9) Dle Hawkinse a Shoheta se tak děje prostřednictvím reflektování a rozebírání práce supervidovaných s klienty, kde supervizor může pomáhat: „lépe klientovi rozumět; více si uvědomovat své reakce na odezvy klienta; chápat dynamiku toho, jak probíhají jejich interakce s klientem; podívat se na to, jak intervenují a jaké jsou dopady jejich intervencí; zkoumat další způsoby práce s touto a podobnými situacemi klientů.“¹¹ (Hawkins, Shohet, 2004, s. 60) Havrdová a Hajný uvádí, že do jisté míry je vzdělávací aspekt supervize přítomen v každé supervizi a z hlediska účelu má zlepšit odbornou kompetenci pracovníka při práci s klientem. „V současné době je vzdělávací aspekt supervize často přítomný v případové supervizi, přičemž se na vzdělávání podílejí i členové skupiny či týmu. Stírá se tak výlučná role supervizora jako hlavního zdroje informací pro učení.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 52)

Podpůrná (restorativní) funkce supervize – je „zaměřená především na pracovníky v pomáhajících profesích, kde nevyhnutelně působí zoufalství, bolest, agresivita, roztržštěnost klienta, které vyvolávají intenzivní emoce. To časem vede

¹⁰ Srov. například Havrdová, 2008, s. 48 a Hawkins, Shohet, 2004, s. 60

¹¹ Srov. Bártlová, 2007, s. 28

ke stresu a syndromu vyhoření.“ (Bártlová, 2007, s. 28) Restorativní funkce supervize je „nezbytná pro omezení emočního přetížení pomáhajícího (vzniklého např. na základě empatie s klientem a jeho problémy); umožňuje supervizorovi uvědomovat si, jakým způsobem ho emoce klienta a emoce s jeho problémy spojené ovlivňují, hledá způsoby, jak je zvládat. Ignorace těchto pocitů může časem vést ke stresu vedoucímu k vyhoření.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 9)¹² Hawkins a Shohet k podpůrné funkci supervize uvádí, že se jedná o „způsob reagování na skutečnost, že na všechny pracovníky účastníci se důvěrné terapeutické práce s klienty nevyhnutelně působí zoufalství, bolest a roztržštěnost klienta, a potřebují čas, aby si začali uvědomovat, jakým způsobem je to může ovlivňovat, a aby své reakce mohli zvládat.“ (Hawkins, Shohet, 2004, s. 60) Dle Havrdové je „podpůrný aspekt supervize spojen s citlivým provázením prožitků supervizanta a projeveným porozuměním tomu, jak vnímá svou situaci. Důležitým aspektem podpory je, že supervizor oceňuje hodnotu práce svého supervizanta, umí reálně a pravdivě vidět a posoudit, co je v ní cenné a smysluplné, nabídnutá témata zařazuje do širšího kontextu souvislostí a dodává mu naději a sebedůvěru. Vlastní prožívání a postoje supervizanta nebagatelizuje, bere je vážně a s úctou, umožňuje tak projevení jak kladných, tak záporných prožitků i jejich sdílení.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 52) Účel podpory nalézáme především v povzbuzení supervizanta k překonání překážek, jeho posílení a zplnomocnění tak, aby byl schopen konstruktivního řešení problémů. Je nutno zmínit, že se jedná o účinnou reflexi a sebereflexi v rámci supervize, nikoliv o formu terapie.

Řídící (normativní) funkce supervize – „plní funkci kontroly kvality. Supervizoři nesou ve většině případů (i když nejsou nadřízenými supervidovaných) určitou odpovědnost za správné vykonávání jejich práce i za to, že bude odpovídat vytyčeným etickým standardům.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 9) „Potřebu mít někoho, kdo se s námi dívá na naši práci, si u pomáhajících pracovníků vynucuje nejen nedostatečný výcvik či malá zkušenost, ale i naše nevyhnutelná lidská selhání, hluchá místa, citlivé oblasti v důsledku vlastních zranění i naše předsudky.“ (Hawkins, Shohet, 2004, s. 60) Bártlová uvádí čtyři oblasti této funkce, zajištění: kvality práce; kvalitního plánování a organizace práce; dobrého využívání lidských i materiálních zdrojů;

¹² Srov. Hawkins a Shohet (2004, s. 60) k restorativní funkci supervize uvádí, že se jedná o „způsob reagování na skutečnost, že na všechny pracovníky účastníci se důvěrné terapeutické práce s klienty nevyhnutelně působí zoufalství, bolest a roztržštěnost klienta, a potřebují čas, aby si začali uvědomovat, jakým způsobem je to může ovlivňovat, a aby své reakce mohli zvládat.“

umožnění pracovníkům učit se. (Bártlová, 2007, s. 29) Účelem této supervize je dle Havrdové usměrnění pracovníka, aby si v rámci stanovených pravidel a dobré, profesionální praxe, počínal správně. Nejčastěji se jedná o supervizi interní. Externí supervize může obsahovat některé normativní prvky a jejím účelem může být například zavedení nové metodiky. (Havrdová, Hajný, 2008, s. 48)

5. CÍLE SUPERVIZE

„Supervize je vzdělávací proces se specifickými charakteristikami a cíli, které ji odlišují od jiných vzdělávacích procesů...“ (Maroon, Matoušek, Pazlarová, 2007, s. 8)

„**Základním cílem supervize** je zajistit dobrou kvalitu služby klientovi v dané organizaci.“ (Havrdová dle Bártlová, 2007, s. 18)

Jeklová s Reitmayerovou dělí cíle supervize do dvou základních kategorií: obecné cíle supervize a konkrétní cíle supervize. (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 14)

Obecné cíle supervize jak je uvádí Jeklová s Reitmayerovou, popsal Matoušek takto: „cíle supervize mohou být **krátkodobé** - např. získání několika elementárních profesionálních dovedností, vytvoření základních podmínek pracovního týmu k úspěšné práci, nebo **dlouhodobé** - např. formulace a monitoring plánů osobního rozvoje pracovníků, harmonizace fungování celé organizace, zvyšování citlivosti organizace na potřeby klientů.“ (Matoušek, 2003b, s. 353)

Konkrétními cíli supervize jsou proces supervize a zakázka/kontrakt. „**Proces supervize** - se odehrává na základě písemného nebo ústního kontraktu, není však vyloučena forma supervize „ad hoc“.¹³ I takováto supervize však na svém počátku vždy obsahuje stanovení zakázky neboli kontraktu, tzn. čím přesně se chce supervidovaný během sezení zabývat. **Zakázka/kontrakt** – stanovení zakázky provází každou supervizi. Sestává se ze dvou částí. V první části supervizor se supervidovaným dojedná praktické stránky procesu supervize.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 15) „Ve druhé části už pak dochází k samotnému stanovení zakázky, tedy toho, co supervidovaný považuje za problém, čím by se chtěl v supervizi zabývat...V zakázce nebo kontraktu by tedy měly být formulovány cíle společné práce, jakými prostředky těchto cílů budeme dosahovat a jak zjistíme, zda a v jaké kvalitě se cíle plní.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 15)

¹³ „Supervize AD HOC je poskytována mlčky, zatímco pracovníci jednájí s klienty nebo vykonávají jiné úkoly. Může mít podobu pomoci, rady, konstruktivní kritiky nebo nabídky příkladů a demonstrace. Tato činnost se může stát jádrem diskuse ve formálnějších kontextu a vyvinout se v explicitní supervizní dohodu, ale nejdříve se objevuje neplánovaně z důvodu potřeb a okolností.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 14)

„Na základě podnětů z různých zdrojů lze vymezit pro supervizi v sociální práci následující cíle:

- Rozvoj profesionalizace prostřednictvím učení, vzdělávání.
- Mít se na koho obrátit s těžkostmi.
- Motivovat se zkušenostmi, chybami, úspěchy druhých.
- Zajištění změny reflexe práce s klientem.
- Reflexe a zpracování emočních a vztahových aspektů práce.
- Rozvoj osobnosti, posilování autonomie a sebevědomí.
- Vyrovnání se s pracovním stresem, obrana proti vyhoření.
- Přispívat k naplnění etických pravidel.
- Splňovat očekávání organizace a odevzdat kvalitní práci.“ (Havrdová; Hawkins a Shohet; Matoušek; Rollová dle Bártlová, 2007, s. 18)

6. DRUHY SUPERVIZE

„Supervizní setkání bývají zaměřena na konkrétní praktické problémy a jejich individuální prožitek. Supervidovaný je, podle různých pojetí a škol zabývajících se supervizí, veden tak, aby měl možnost reflektovat pracovní situace, dokázal se v nich lépe orientovat a následně se optimálně rozhodovat. Způsob práce, jak k uvedenému cíli dojít, se může lišit. Konkrétní podoba závisí na všech zúčastněných. Proto je dobré v úvodu procesu vytvořit určitou smlouvu, určit zakázku supervidovaného, definující cíl supervize a odpovědnost supervizora. Forma supervize se pak přizpůsobuje aktuálním potřebám supervidovaného.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 10)

Jak uvádí Kopřiva (1997, s. 140): „Supervize může být individuální nebo skupinová, skupina může být vedena supervizorem, ale též může jít o skupinu stejně postavených kolegů, kde nikdo není supervizorem. Jako metoda supervize je definováno i vzájemné konzultování dvou stejně postavených kolegů. Všechny tyto formy mají svá pravidla.“

V této diplomové práci vycházím při rozdělení supervize z dělení na základě faktorů, jak je uvádí Zatloukal.¹⁴ (MPSV, Supervize a seberozvojové aktivity [online])

6.1 DĚLENÍ PODLE FAKTORU AUTORITY

- podle toho, kdo supervizi provádí

- **Interní supervize** – o interní supervizi se jedná, pokud je supervizorem osoba zevnitř organizace
- **Externí supervize** – v případě, že je supervizorem osoba, která přichází do organizace zvenčí, hovoříme o supervizi externí

6.2 DĚLENÍ PODLE FAKTORU ROLE, KOMPETENCÍ A VZTAHŮ

- podle toho, s kým je supervize prováděna

- **Individuální supervize** – „je strukturovaný kontakt s jedním pracovníkem. Jejím úkolem je reflektovat a podpořit profesionální fungování pracovníka a jeho další rozvoj. Má podobu plánovaných, časově vymezených schůzek s předem dohodnutým programem.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 10)

¹⁴ Tabulku faktorů a druhů supervize totožného dělení nalezneme taktéž v publikaci Havrdové a Hajného Praktická supervize (2008, s. 47)

- **Skupinová supervize** – „Při skupinové supervizi je supervidována skupina pracovníků s podobnými potřebami, přičemž pracovníci nemusejí být z jednoho pracoviště. Při práci se supervizní skupinou je třeba respektovat všechna pravidla pro skupinovou práci. Znamená to výběr členů skupiny, vytváření skupinové atmosféry, respektování skupinové dynamiky, strukturování skupiny...“ (Bártlová, 2007, s. 35) „Cílem je profesionální rozvoj jednotlivců v kontextu skupiny. Má podobu plánovaných, časově vymezených schůzek s předem dohodnutým programem...Supervize může probíhat ve skupinách jako řízený rozhovor, mohou být použity různé způsoby psychologického zkoumání a uvolňování (různé testy, hry apod.). Supervizor podle podmínek (např. problematiky) zvolí velikost skupiny.“ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 11)
- **Týmová supervize** – „Zahrnuje všechny členy pracovního kolektivu bez ohledu na jejich pracovní pozici, potřeby, zdroje a odpovědnost. Jedná se o skupinu, která se nesetkává pouze jako supervizní, ale mimo tuto skupinu existuje vzájemně provázaný pracovní život. Je zaměřena především na činnost týmu jako celku a jeho efektivitu, popř. na práci celé organizace.“ (Bártlová, 2007, s. 33)¹⁵

6.3 DĚLENÍ PODLE FAKTORU ZAMĚŘENÍ

- podle toho o čem supervize je

- **Případová supervize** – je zaměřena, jak uvádí Jeklová a Reitmayerová (2007, s. 12), na hledání strategie řešení, dalšího postupu terapie, diskuse o možnostech, zdrojích.
- **Poradenská supervize** – „Supervidovaným zůstává odpovědnost za práci, kterou vykonávají se svými klienty, ale se supervizorem, který není ani jejich instruktorem ani vedoucím, konzultují otázky, které si přejí rozebrat. Tento druh supervize je určen zkušeným, kvalifikovaným pracovníkům.“ (Hawkins, Shohet, 2004, s. 62)
- **Programová supervize** – je dle Šika (2012, s. 17) označována taktéž jako supervize organizace a je zaměřena na její cíle. „Účelem této formy supervize pak může být vytvoření a ujasnění pracovních postupů a metodik, a tím pak poskytnout pracovníkům určitou jistotu v rovině vymezení jejich pracovní role

¹⁵ Pozn. „Tým je zásadně určen posláním, hodnotami, vizí, je to „organizace v organizaci“.“ (Baštecká, Čermáková a Kinkor, 2016, s. 77)

v rámci transparentního pracovního kontextu, který jim umožní vykonávat jejich práci s klienty kvalitně.“ (Šik, 2012, s. 17)¹⁶

6.4 DĚLENÍ PODLE FAKTORU PŘÍSTUPU

- podle toho, jak je supervize prováděna

- **Administrativní supervize** – Podle Havrdové a Hajného se o administrativní supervizi nejčastěji hovoří v případech, kdy je supervize spojená s přímou odpovědností za kvalitu práce. Administrativní supervizi zpravidla provádí nadřízený v rámci organizace. Jejím účelem je „usměrnění pracovníka, aby si počínal správně v rámci stanovených pravidel a dobré profesionální praxe.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 48-49)
- **Výuková supervize** – „V některých prostředích mívá supervizor spíše roli učitele, zaměřuje se téměř výhradně na vzdělávací funkci, pomáhá účastníkům rozebírat jejich práci s klienty, zatímco řídicí a podpůrnou supervizní funkci poskytuje účastníkům někdo na pracovišti.“ (Hawkins, Shohet, 2004, s. 62)
- **Podpůrná supervize** – podpůrná supervize jak uvádí Jeklová a Reitmayerová (2007, s. 12), je zaměřena na pracovníka, jeho aktuální pocity a jeho sebehodnocení. „Podpůrná supervize umožňuje zlepšit pocit z práce a čelit zklamání, posiluje vědomí hodnoty práce a sounáležitosti s profesí a s organizací, dává pocit jistoty, »zdvihne morálku« a motivuje pro další práci na sobě.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 52)

6.5 DĚLENÍ PODLE FAKTORU ČASU

- podle toho, kdy je supervize prováděna

- **Pravidelná supervize** – jedná se o pravidelná, nasmlouvaná supervizní setkání. Dle Havrdové a Hajného (2008, s. 57) je supervize kontinuální proces, který prochází určitými vývojovými fázemi. Aby mohla přinést své ovoce, je nutno absolvovat nejméně šest supervizních sezení, uvedení autoři jich však doporučují alespoň patnáct. „Při úvahách o frekvenci supervize je třeba vzít dále v úvahu, zda půjde o období nastartování nějaké změny, kde musí být frekvence vyšší – obvykle jedenkrát za dva týdny..., nebo o pravidelnou udržující supervizi

¹⁶ Časopis je dostupný taktéž v elektronické podobě. Celý text článku naleznete na:
<https://otik.zcu.cz/bitstream/11025/16209/1/Sik.pdf>

u zkušených zaměstnanců...Prioritou je dosažení kvalitní práce a péče o zaměstnance a jejich rozvoj.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 57-58)

- **Příležitostná supervize** – v případech, kdy jsou supervizní setkání domluvená podle potřeb. Havrdová a Hajný (2008, s. 57) uvádí, že tento druh supervize je vhodný například u mimořádně obtížných případů u zkušeného pracovníka.
- **Krizová supervize** – supervizní setkání k nově nastalému, velkému problému; v případě nutnosti řešit aktuální krizový problém

Supervizi lze kategorizovat také na základě dalších kritérií. Existuje řada možností a tyto se liší mimo jiné i vzhledem k autorům věnujících se této problematice. V samostatné kapitole této diplomové práce se budu podrobněji supervizí zaměřenou na řešení s ohledem na výzkum provedený v empirické části této práce.

7. ÚČASTNÍCI SUPERVIZE

Účastníky supervize jsou konkrétní lidé (či organizace), kteří se supervize účastní přímo (např. formou aktivní nebo pasivní účasti na supervizním setkání) nebo nepřímo (může se jednat o klienty supervidovaných pracovníků). Tato kapitola je zaměřena na osobu supervizora, supervidovaného a vztahů mezi nimi.

Havrdová a Hajný (2008. s. 69) uvádí, že je užitečné, když se supervize účastní ti, kdo se přímo na situaci ke změně nějakým způsobem podílejí či mají podílet, koho se nežádoucí situace týká a kdo všechno může ovlivnit změnu k žádoucí situaci.

7.1 SUPERVIZOR

„V současné době je situace v supervizi poměrně nepřehledná. Mnoho institucí, zařízení a projektů i supervizi žádá, většinou se však nedefinuje, kdo supervizor vlastně je. Na poli supervize začíná přibývat supervizorů s různými výcviky a zkušenostmi. Také se můžeme setkávat s množstvím samozvaných supervizorů, kteří se cítí být oprávněni supervizi provádět. Je to dáno na jedné straně tím, že supervize je relativně mladý a módní obor, na druhé straně tím, že se zatím nepodařilo definovat v této oblasti jednotné kvalifikační standardy.“ (ČESKÝ INSTITUT PRO SUPERVIZI, Kdo je supervizor [online])

V České republice stále nejsou legislativně ukotveny předpoklady k výkonu činnosti supervizora, avšak vládní návrh zákona, kterým by se měl měnit zákon 108/2006 Sb. o sociálních službách předpokládá v § 114 taxativní vymezení těchto předpokladů.

„Předpoklady k výkonu činnosti supervizora v sociálních službách

- (1) Předpokladem k výkonu činnosti supervizora v sociálních službách je plná svéprávnost, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a odborná způsobilost.
- (2) Pro posuzování bezúhonnosti a zdravotní způsobilosti platí § 110 odst. 2 a 3 obdobně.
- (3) Odbornou způsobilostí je vysokoškolské vzdělání získané studiem v magisterském studijním programu humanitního nebo sociálního zaměření, 6 let praxe vykonávané v odborných činnostech podle § 115 odst. 1 nebo § 116a, přičemž 3 roky praxe v těchto činnostech mohou být vykonávány i mimo oblast sociálních služeb, a absolvování nejméně dvouletého kurzu supervize v rozsahu 170 hodin.“¹⁷ (NÁRODNÍ RADA OSOB

¹⁷ K návrhu novely zákony bylo uskutečněno připomínkové řízení, ve kterém se k navrhovanému znění vyjádřil např. Český Institut pro Supervizi. Toto vyjádření je dostupné na: <https://www.supervize.eu/wp->

SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V ČR, Informace č.: 29-2017 (Novela zákona o sociálních službách) [online])

Ačkoliv supervize není v současném zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách výslovně uvedena jako způsob dalšího vzdělávání sociálních pracovníků, v příloze 2 vyhlášky 505/2006 Sb. (dále jen Vyhláška) mezi personálními standardy, konkrétně ve standardu kvality sociálních služeb číslo 10, písmenu e, nalezneme výrok o podpoře nezávislého kvalifikovaného odborníka jako součást profesního rozvoje zaměstnanců.¹⁸ Dále ve standardu kvality číslo 15, písmenu c vyhlášky je uvedeno, že „Poskytovatel zapojuje do hodnocení poskytované sociální služby také zaměstnance a další zainteresované fyzické a právnické osoby.“

Baštecká, Čermáková a Kinkor (2016, s. 113) považují supervizi za odbornou činnost, kde se předpokládá, že supervizor by měl být odborníkem ve svém oboru. Supervizor by taktéž měl být nositelem určitých charakterových vlastností. „Měl by mít schopnost rozvinuté empatie, umění naslouchat, široké tolerance zahrnující respekt k odlišnému stylu práce, měl by být otevřený, trpělivý, flexibilní a se smyslem pro humor.“ (Šimek, 2004, s. 16).

Vlastnostmi supervizora podle Gilberta a Evanse (dle Hawkins, Shohet, 2004, s. 52) jsou:

- Flexibilita: v pohybu mezi teoretickými koncepcemi a využíváním široké škály intervencí
- Pohled z mnoha perspektiv: schopnost vidět tutéž situaci z rozličných úhlů pohledu
- Zmapování disciplíny, v níž provádí supervizi
- Schopnost pracovat napříč kulturami
- Schopnost usměrňovat a zvládat úzkost: svou vlastní i supervidovaného
- Otevřenost vůči učení: od supervidovaných i z nových situací, které vyvstanou
- Citlivost vůči otázkám širšího kontextu: působícího jak na terapeutický, tak na supervizní proces

content/uploads/2017/06/Navrh-zmen-zakona-o-socialnich-sluzbach-a-jejich-zduvodneni-verze-Michal.pdf

¹⁸ „Poskytovatel zajišťuje pro zaměstnance, kteří vykonávají přímo práci s osobami, kterým je poskytována sociální služba, podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka.“ Pozn. Komplettní text Standardů kvality sociálních služeb je dostupný na: <https://www.mpsv.cz/cs/5963>

- Vzdělanost v postupech proti utlačování: dokáže vhodně nakládat s mocí
- Humor, skromnost a trpělivost

Hawkins a Shohet ve své publikaci *Supervize v pomáhajících profesích* (2004, s. 52) citují text Brigid Proctor, který konkretizuje úkol supervizora s ohledem na osobu supervidovaného: „Úkolem supervizora je pomoci mu (supervidovanému) zažívat pocit, že je přijímaný, ceněný, chápaný, přičemž vycházíme z předpokladu, že jedině tak se bude cítit dostatečně bezpečně a že se otevře a bude schopen vlastních korekcí a výzev, a současně si bude vážit sám sebe a svých schopností. Bez takové atmosféry také není pravděpodobné, že by se otevřel vůči kritické zpětné vazbě a věnoval dostatečnou pozornost manažerským pokynům.“ Zde je patrné propojení mezi schopnostmi a charakterovými vlastnostmi supervizora a pocitu a prožíváním supervidovaného.

Supervizor v supervizním vztahu dle Jeklové a Reitmayerové (2007, s. 16) zastává nejen roli vedoucího, ale zároveň roli pedagoga, který pomáhá supervidovanému rozvíjet se a učit; roli poradce poskytujícího podporu; roli manažera, který je odpovědný svým způsobem za činnost supervidovaného a zároveň je zodpovědný organizaci za supervizní činnost.¹⁹

„Supervizor:

- Facilituje – usnadňuje komunikaci a podporuje práci na dohodnutých cílech, udržuje rovnováhu v zapojení členů skupiny
- Moderuje – řídí skupinový rozhovor, klade otázky, tématicky strukturuje debatu, diskusi, vede skupinový rozhovor k cíli
- Organizuje a hlídá časový průběh skupinového supervizního sezení, jehož struktura má být stabilní, tj. má mít podobný rituál zahajování a ukončování, způsoby poskytování zpětné vazby
- Pečuje o sycení potřeb účastníků – jde o vyvážené naplňování potřeby výkonu, potřeby bezpečí, individuálního ocenění a podpory i potřeby zachování skupiny
- Poskytuje model – členové přejímají supervizorův způsob naslouchání, intervence, zaměřování pozornosti, zacházení s informacemi atd.

¹⁹ Srov. Hawkins a Shohet (2004, s. 54) – v rámci své role, musí supervizor obsáhnout mnoho funkcí, k nimž patří: poradce poskytující podporu; pedagog pomáhající supervidovanému učit se a rozvíjet se; manažer s odpovědnostmi jak za činnost supervidovaného, tak vůči klientovi; manažer či konzultant s odpovědnostmi vůči organizaci, která za supervizi platí

- Umí zacházet s mocí – využívá svou autoritu ve prospěch členů skupiny, umí být laskavým a citlivým profesionálem
- Pečuje o sebe – zná své hranice a hranice odpovědnosti, chrání sám sebe před syndromem vyhoření.²⁰ (Jeklová, Reitmayerová, 2007, s. 16)

Supervizor by při své činnosti měl dodržovat určité zásady, které mu pomáhají vykonávat vlastní supervizi. Jeklová s Reitmayerovou (2007, s. 17) tyto zásady definují takto:

- Stabilní podmínky – nepředvídaté události mohou být ohrožující
- Budování vztahu pracovního spojení – základem vztahu je akceptace, otevřenost a empatie, které jsou předpokladem důvěry a bezpečí a vytvářejí půdu pro vznik pracovní aliance
- Otevřenost – respekt a úcta, tolerance k rozličným názorům, možnost diskuse
- Organizace sezení – příprava programu a nabídka struktury
- Informovanost – uspokojovat lidi v tom, být informováni o tom, co se bude dít
- Pravidla – psaná i nepsaná jsou podmínkou dobré práce ve skupině
- Systematičnost – spolupráce na základě zakázky/kontraktu.

Je nutno podotknout, že jedním z nástrojů, který přispívá ke kvalitě práce supervizora je také dodržování etických zásad v rámci supervizních setkání. Tomuto tématu je v této diplomové práci věnována samostatná kapitola.

7.2 SUPERVIDOVANÝ

„Supervize je celoživotní forma učení, zaměřená na rozvoj profesionálních dovedností a kompetencí supervidovaných, při níž je kladen důraz na aktivaci jejich vlastního potenciálu v bezpečném a tvořivém prostředí.“ (Koláčková dle Matoušek, 2003b, s. 349)

Pro úspěšnost supervize je z hlediska osoby supervidovaného důležitá taktéž jeho motivace. „Čím motivovanější jsou supervizanti, tím větší je naděje, že supervize přinese výsledky, vyplatí se. Naopak nejsou-li supervizanti motivováni, hrozí, že bude promarněn čas i peníze na všech stranách.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 68)

²⁰ Pozn. Syndrom vyhoření bude předmětem samostatné kapitoly.

Hawkins a Shohet (2004, s. 41) uvádí, že pokud chce supervidovaný zajistit, že mu bude poskytnuta supervize podle jeho představ a přání, je nutné, aby převzal plnou odpovědnost za vlastní úlohu při uzavírání smlouvy a dojednávání toho, jak bude supervize fungovat, na co se zaměří a jak bude proces monitorován a kontrolován.

Podle Havrdové a Hajného (2008, s. 40) je nezbytná základní důvěra supervizanta vůči supervizorovi a dále také ochota dále se učit. „To znamená, že se má na supervizi aktivně připravovat, promýšlet předem, jaké má téma, co je pro něj důležité. Vůči supervizorovi musí být otevřený a pravdivý, musí mu citlivě dávat najevo zpětnou vazbu ohledně rozvíjející se spolupráce, a to i v negativních emocích a názorech, musí respektovat sám sebe, své potřeby a hranice stejně jako potřeby a hranice druhých včetně supervizora...“ (tamtéž, s. 71-72)

Supervidovaný by „měl mít možnost v průběhu supervize otevřeně mluvit o všech svých potřebách, emocích, fantazích, postojích.“ (Matoušek, 2003b, s. 353)

7.3 VZÁJEMNÝ VZTAH MEZI SUPERVIZOREM A SUPERVIDOVANÝM

Proces utváření vztahu mezi supervizorem a supervidovaným je dlouhodobý a oboustranný.

Matoušek (2003b, s. 349) k vztahu mezi supervizorem a supervidovaným uvádí: „Ve vzájemné spolupráci mezi supervizorem a supervidovaným jde o společné hledání řešení v atmosféře důvěry, o rozvíjení sebereflexe vedoucí k pochopení dosud neuvědomovaných souvislostí, vztahů, pocitů a jejich odrazu v pracovní činnosti...Jakmile dojde k propojení alespoň dvou osob (supervidovaného a supervizora), stává se jejich vzájemná interakce významným aspektem supervize. Supervizor a supervidovaný tvoří malý, uzavřený sociální systém.“

„Důležitou součástí vztahu supervizora a supervizanta je míra řízení nebo naopak sdílení autority. Tento aspekt také hraje důležitou roli při rozvoji nezávislosti supervizanta.“ (Rock, Sennet, Veeder dle Maroon, Matoušek, Pazlarová, 2007, s. 23-24)

„Supervizní vztah by měl být pro supervidovaného vztahem bezpečným.“ (Matoušek, 2003b, s. 352-353)

Maroon, Matoušek a Pazlarová (2007, s. 25) uvádí, že čím je vztah supervizora se supervizantem bližší, tím je větší funkční moc supervizora a vliv identifikace se supervizorem na supervizanta.

„Mnoho badatelů zmiňuje jako nejdůležitější prvek vztahu supervizora a supervizanta emocionální podporu, která zachovává dost prostoru pro autonomii, hodnocení a kognitivní stránky procesu.“ (Bogo; Bogo a Vayda dle Maroon, Matoušek, Pazlarová, 2007, s. 25)

Navrátilová (2013, s. 5) uvádí negativní vymezení vztahu supervizora a supervidovaného: „Vztah mezi supervizorem a supervidovaným není založen na:

- kamarádství
- přátelství
- nezahrnuje rodičovskou péči
- není léčbou
- není o poskytování rad
- není o používání určitých dovedností
- není založen na mocenském vlivu (vůdce)“.

Vztah supervizora k supervidovanému by měl, dle výše uvedeného, být především profesionální. Je bezesporu, že pokud se jedná o supervizní vztah dlouhodobý, tento vzájemný supervizní vztah se důsledkem času proměňuje.

8. SUPERVIZNÍ KONTRAKT

„Supervize je vždy založena na smluvním vztahu, objednávce a kontraktu, je vyžádaná, kolegiální, přátelská. Nabízí podporu v jednotlivých případech i v celkovém přístupu...Zpravidla bývá dobrovolná, ale může být také povinná a za určitých okolností ji může nařídít management. Před supervizí musí být dohodnuto, zda její výsledky budou důvěrné nebo přístupné určitému okruhu osob, např. managementu.“ (Čámský, Sembdner, Krutilová, 2011, s. 191)

„Kontraktem v supervizi rozumíme co nejjasnější dohodu mezi supervizorem a supervidovaným (a případně zadavatelem supervize, pokud je supervidovaný zaměstnanec a zadavatel šéf). Dohoda musí vzniknout ještě před začátkem společné práce a obvykle jasně odpovídá na otázky, pro koho je supervize určena, zda jde o případovou či týmovou supervizi (případně o nějakou kombinaci), jak dlouho supervize trvá, jak často se bude konat, kolik to bude stát, jakou bude mít práce strukturu, jak zacházíme s informacemi ze supervize (zda vznikne nějaký výstup a komu je určený). Kontrakt může mít podobu ústní domluvy či jakési sepsané smlouvy, v průběhu spolupráce je možné kontrakt měnit (tzv. rekontraktování), ovšem jen pokud s tím všichni zúčastnění souhlasí.“²¹ (SUPERVIZE PRAHA, Sjednání kontraktu [online])

Jeklová s Reitmayerovou (2007, s. 14) uvádí, že stanovení supervizní zakázky provází každou supervizi. Sestává se ze dvou částí. V první části supervizor se supervidovaným dojednává praktické stránky procesu supervize, ve druhé části už pak dochází k samotnému stanovení zakázky, tedy toho, co supervidovaný považuje za problém, čím by se chtěl v supervizi zabývat.

„Uzavřením dohody se supervizor zavazuje, že využije ke splnění cíle všech svých schopností a profesionálních dovedností. K uzavření kontraktu však musí být vytvořeny podmínky...Je důležité – zaměřit se na vysvětlení a dohodnutí práv a povinností obou či více stran.“ (Matoušek, 2003b, s. 362)

²¹ Srov. „Kontrakt by měli mezi sebou uzavřít všichni zúčastnění. Může jít o jeden nebo o několik na sebe navazujících dokumentů. Neměly by mít rigidní povahu – jsou jen pracovním nástrojem, který se podle potřeb rozvoje spolupráce společnou dohodou mění – supervize se vyvíjí, mění se zaměření i formy. Pak je třeba měnit i kontrakt.“ (Havrdová, Hajný, 2008, s. 71)

Kontrakt lze podle Matouška (2003b, s. 361) chápat jako: „užitečnou dohodu stran, které se k obsahu svobodně a vědomě rozhodly, protože je pro všechny zúčastněné výhodný.“²²

Havrdová a Hajný (2008, s. 70) uvádí, že na procesu uzavírání kontraktu při začínající supervizi se zpravidla podílí pozvaný externí supervizor, dále iniciátor supervize, zadavatel supervize, příp. zástupci týmu či skupiny supervizantů. Pokud se jedná o individuální supervizi, uzavírá kontrakt zpravidla supervizant se supervizorem na základě předchozí dohody se zadavatelem. Kontrahování se dle Havrdové a Hajného (2008, s. 148) stává již i cestou k řešení. Vyjádření skutečné potřeby každého účastníka, před lidmi, kteří náležejí do systému, ve kterém je problém, už vede k lepšímu pochopení a často přímo k řešení.

„Při kontraktování sděluje supervidovaný (zájemce o supervizi), co od supervize potřebuje a případně svou představu o průběhu. Supervizor zase představí svůj způsob práce a všichni pak společně učiní jasnou a srozumitelnou dohodu. Přestože práce na kontraktu může stát (z pohledu supervidovaného) dost času z prvního setkání, nemá cenu tento proces zbytečně uspěchat, do budoucna se tak obvykle ušetří hromada času a zvýší se efektivita spolupráce.“ (SUPERVIZE PRAHA, Sjednání kontraktu [online])

Podle Page a Bosket (dle Hawkins, Shohet 2004, s. 62) musí každá z forem supervizního vztahu začínat jednoznačnou smlouvou, kterou tvoří a vypracovávají obě strany, a která rovněž odráží očekávání zúčastněných organizací a profesí.^{23 24}

„Dodržování kontraktů přispívá k oboustranné důvěře a k bezpečí supervizního prostoru. Obvykle se na konci supervizního setkání nechává čas na REFLEXI. Supervidovaní sdělují své dojmy a postřehy ze supervize, referují o tom, co jim supervize přinesla (nebo nepřinesla), vyjadřují se k tomu, jak jim vyhovoval styl vedení supervize apod. Při závěrečné reflexi mohou být také pojmenována témata, kterým by bylo užitečné se věnovat v některé z příštích supervizí.“ (ČESKÝ INSTITUT PRO SUPERVIZI, Jak supervize probíhá [online])

²² Kontrakt – smlouva, dohoda (Kolektiv autorů a konzultantů Encyklopedického domu, spol. s.r.o., 1993, s. 127)

²³ Vzory supervizních smluv je možno nalézt např. na webových stránkách Českého institutu pro supervizi: <https://www.supervize.eu/o-supervizi/vzory-superviznich-smluv/>

²⁴ Pozn. Supervizní dohoda je dvoustranná (mezi supervizorem a supervidovaným; mezi supervizorem a organizací) nebo třístranná (mezi supervizorem, zástupcem organizace a supervidovanými pracovníky).

9. ETIKA V SUPERVIZI

Jankovský (2003, s. 21) definuje etiku jako nauku zabývající se správným (obvyklým) jednáním v lidském společenství.

„Pokusíme-li se etiku definovat, pak lze říci, že je filozofickou vědou o správném způsobu života, vycházející z racionálních přístupů a snažící se nalézt, popřípadě i zdůvodnit, společné a obecné základy, na nichž morálka (předmět etiky) stojí. Tak lze říci, že je etika vlastně teorií morálky, tedy filozofickou disciplínou zkoumající morálku, popřípadě morálně relevantní chování a jeho normy.“²⁵ (Jankovský, 2003, s. 22)

V roce 1930 Sir William David Ross ve svém díle *The Right and the Good*, stanovil sedm „prima facie duties“ tzv. zjevných povinností (principů), které je třeba dodržovat, a zároveň by neměly být svazující. Jsou jimi:

- věrnost
- možnost nápravy
- vděčnost
- spravedlnost
- altruismus
- sebezlepšování
- neublížení.²⁶

Svobodová a Valášek uvádí (2002, s. 68), že pokud z uvedených principů vybereme čtyři a jeden přidáme, můžeme těchto pět chápat jako základní etické principy, které se uplatňují v supervizi. Jedná se o: věrnost, spravedlnost, altruismus, neublížení a autonomii. „Mezi těmito pěti etickými principy neplatí žádná hierarchie, každý z nich se uplatňuje nezávisle na druhých...Vůdčím pravidlem pro terapii a supervizi je neublížení druhým.“ (Svobodová, Valášek, 2002, s. 68)

²⁵ Podle Svobodové a Valáška (2002, s. 67) mají etické principy své kořeny ve světě filozofie, která řeší, co je ve světě dobré a co zlé.

²⁶ Srov. Svobodová, Valášek, 2002, s. 67

„Profesionální etika v supervizi souvisí s obecnými etickými pravidly (Charta lidských práv atd.) a konkrétními etickými pravidly zaznamenanými v kodexech jednotlivých profesí (např. Etický kodex sociálních pracovníků). Za základní etická pravidla můžeme v supervizi považovat: být prospěšný, neuškodit, nezneužívat, nemanipulovat.“ (Matoušek, 2003b, s. 360)

Jankovský (2003, s. 23) klade důležitost na profesní etiku, jež aplikuje obecná etická ustanovení, tzv. etický kodex, na konkrétní profesionální činnost.

Podle Baštecké, Čermákové a Kinkora (2016, s. 120) pod pojmem supervizní etika rozumíme soubor etických principů, jež představují hodnoty a standardy supervizní praxe, tedy jak by se měl supervizor chovat, aby to bylo přiměřené a správné.

„Etické principy patří k profesionalitě supervizora, aby rozuměl nejen základním postojům a přístupům potřebným pro supervizi, ale také musí znát a aplikovat etické principy, na nichž dobrá praxe ve skutečnosti stojí a s nimiž padá. V opačném případě se totiž pravidla pro práci supervizora stanou pouhým suchým drilem povinností.“ (Svobodová, Valášek, 2002, s. 67)

Havrdová a Hajný (2008, s. 44) uvádí, že se profesionální supervizor řídí Chartou lidských práv OSN, z níž jsou odvozeny i zásady profesionálního chování. Ty jsou rozpracovány v etických kodexech, které vydávají profesní svazy pro supervizi. Taktéž uvádí příklady některých konkrétních projevů, které jsou neslučitelné se zásadami supervize a lze je chápat jako negativní vymezení. Jsou jimi:

- neúcta vůči kterémukoli supervizantovi bez ohledu na věk, pohlaví, sociální a třídní příslušnost
- zneužívání supervizní role, která s sebou nese moc a informace o klientovi a jeho organizaci
- jakékoliv formy nátlaku či útlaku, manipulace či přesvědčování, které tlačí supervizanta ve směru úsudku či narcistických potřeb supervizora
- uplatňování přezíravé převahy supervizora
- podlehnutí napětí, v němž se nachází supervizor spolu se supervizanty
- nezodpovědné jednání ze strany supervizora
- křížení zájmů

- neodůvodněné protahování kontraktu či nepodložené zvyšování ekonomických požadavků
- předstírání znalostí, schopností a zkušeností, neprůhlednost ohledně vzdělání, výcviku a odborného zázemí supervizora, či institučních a osobních vztahů, které jsou pro klienta významné.

Jak uvádí Baštecká, Čermáková a Kinkor (2016, s. 120) není zatím v České republice vypracován obecně platný etický kodex supervize, což lze samo o sobě považovat za etický problém, protože závazný a transparentní etický kodex je další z pojištěk bezpečí v supervizi. „Supervizoři nemohou při kontraktování představit supervidovaným a zadavateli jednotné etické normy chování, jimiž se řídí ve své práci.“ (Baštecká, Čermáková, Kinkor, 2016, s. 2016)

Supervizoři v České republice postrádají pro výkon supervizní činnosti jednotný, závazný etický kodex. Český institut pro supervizi (ČIS) však v roce 2003 získal akreditaci Evropské Asociace pro supervizi (nyní EASC) a přijal její standardy, definování supervize a taktéž etické zásady. Vzdělávací komise Českého institutu pro supervizi přeložila Etický kodex Evropské Asociace pro supervizi a rozpracovala jej pro české podmínky. Dále ustavila Etickou komisi, kam je možno se obrátit v případě stížnosti.^{27 28}

Závěrem této kapitoly je nutno uvést, že etické jednání je v supervizi podloženo řadou teorií. Tyto teorie však nemohou existovat samostatně. Pro podporu etického jednání a rozhodování supervizorů je zároveň třeba, aby tyto teorie byly podpořeny také vlastními osobními hodnotami supervizora, jeho profesionalitou a sounáležitostí s etickými a morálními principy.

²⁷ Pozn. Etické zásady Českého institutu pro supervizi a Etické zásady Evropské asociace pro supervizi a koučink jsou dostupné na: <https://www.supervize.eu/o-techto-strankach/eticke-zasady/>

²⁸ Pozn. Etické zásady Evropské asociace pro supervizi jsou uvedeny v publikaci „Supervize – kazuistiky“ (Šimek, 2004, s. 159-165)

10. SYNDROM VYHOŘENÍ

Sociální práce se zaměřuje především na práci s lidmi, klienty a jejich emocemi. Toto často vede k vysoké zátěži sociálních pracovníků (či pracovníků jiných pomáhajících profesí) a jejich možnému inklinování k vyhoření. Supervize je praktickým nástrojem, jak tomuto vyhoření předejít a z tohoto důvodu byla do diplomové práce zařazena tato kapitola.

„Některá pomáhající povolání mají formulovány základní požadavky na reprezentanty příslušné profese v tzv. etickém kodexu...Poměrně náročné požadavky na pomáhající profese však mohou představovat pro některé pracovníky nepřiměřenou zátěž, jež může vést, ve spojení s psychickou, emocionální a popřípadě i fyzickou náročností výkonu takového povolání, až k naprostému vyčerpání, resp. k tzv. vyhoření, vyhaslosti či vyprahlosti.“ (Jankovský, 2003, s. 158)

Sedláček (2016, s. 11) uvádí, že „vyhoření není výsledkem izolovaných traumatických zážitků, ale objevuje se jako postupné psychické vyčerpání, jako dlouhodobé působení stresujících podnětů. Důsledky se dostavují postupně. Počáteční entuziasmus pro práci, uspokojení z prvních úspěchů, nadšení ze seberealizace v povolání se postupně vytrácí...Objevuje se podrážděnost, střídána skleslostí, dostavuje se ztráta sebedůvěry a pocit vnitřní prázdnoty.“²⁹

Hawkins a Shohet (2004, s. 33) vymezují vyhoření negativně a to, že se nejedná o nemoc, nejde o rozpoznatelnou událost nebo stav, nýbrž se jedná o proces. Jsou toho názoru, že je třeba se vyhořením zabývat dříve, než k němu dojde.

Jak uvádí Maroon (2012, s. 13) je syndrom vyhoření bolestnou zkušeností. Při její včasné detekci se mu dá vyhnout, nebo omezit škody. Tato zkušenost může být počátkem toho, aby člověk začal lépe vnímat sám sebe, provedl rozhodující změny ve svém životě a posílil svou osobnost.

„Jedním z účinných, avšak nedoceňovaných nástrojů prevence syndromu vyhoření je právě supervize. U mnohých pracovníků panují vůči ní určité předsudky, které jsou základem negativistického postoje. Pravdou ovšem zůstává, že ti, kdo se naučili supervizní podpory aktivně využívat, bývají v řešení pracovních dilemat úspěšnější.“

²⁹ Pozn. Jedná se o volný předklad autorky.

Pracovníci využívající pravidelnou supervizi mají ve vyšší míře rozvinutou sebereflexi, která přispívá ke včasné identifikaci nastupujících symptomů syndromu vyhoření.“ (Vávrová, 2012, s. 135)

Dle Matouška (2003b s. 55) je syndrom vyhoření „soubor typických příznaků vznikající u pracovníků pomáhajících profesí v důsledku nezvládnutého pracovního stresu...Syndrom vyhoření nevyhnutelně patří k pomáhajícím profesím, prakticky každý pracovník po určité době má některé jeho projevy.“

10.1 PŘÍČINY VZNIKU SYNDROMU VYHOŘENÍ

Bártlová (2007, s. 53) uvádí tři příčiny syndromu vyhoření: Ztráta ideálů, Workoholismus a tzv. Teror příležitostí.

- „Ztráta ideálů, ta souvisí s nadšením a vysokým očekáváním při nástupu do nového zaměstnání, někdy je též nazývána „fenomémem prvních let v zaměstnání“. Po počátečním nadšení přichází zklamání, frustrace, bezmoc a rezignace. Ztráta důvěry ve vlastní schopnosti jde ruku v ruce se ztrátou smysluplnosti práce samé.
- Workoholismus, tedy nutková vnitřní potřeba hodně pracovat, kdy do pracovních činností utíkáme mimo jiné i před vlastními pocity.
- „Teror příležitostí“ ve smyslu neschopnosti stanovit si priority, zde jde o chybní odhadu, co bude stát kolik času a někdy též o neschopnost odmítnout.“³⁰ (Bártlová,2007, s. 53)

10.2 PROJEVY SYNDROMU VYHOŘENÍ

Sedláček v publikaci Pomáhat' je slastné (2016, s. 15-16) uvádí nejčastější projevy vnitřního prožívání vyhoření:

- snižuje se produktivita práce, současně s tím se zvyšuje aktivita jedince, aby stav vyrovnal, pracuje přesčas, ale produktivita práce zůstává buď na stejném bodě, nebo se dále snižuje, což dále zvyšuje prožívání frustrace z práce;
- ztráta odvahy a neochota riskovat – jedinec postupně ztrácí důvěru v sebe samého, soutěživost ho zatěžuje, nevěří, že by mohl dosáhnout úspěchu na nějakém dalším poli;

³⁰ Srov. Kopriva (1997, s. 101-102)

- fyzická únava – emoční tlak na vyhořelého jedince je tak neúměrný, že s ním jde ruku v ruce fyzická únava, mnohokrát zaměňovaná i za nějakou chorobu bez zjevných příčin;
- negativní postoj ke světu – jedinec velmi těžko vnímá jakýkoliv neúspěch či odmítnutí ze strany druhých, který jen podporuje pocit jeho vlastní nedostatečnosti, špatně snáší kritiku, není schopen brát ji konstruktivně;
- přecitlivělost a podráždění – jedinec není spokojený s výsledky vlastní práce, je frustrovaný a v důsledku toho přenáší podráždění a neadekvátní reakce i do mezilidského kontaktu s ostatními;
- očividná ztráta vnitřní energie – člověk působí jako bez života, vše jej zatěžuje, vyhýbá se všem dalším úkolům, které by jej zatěžovaly;
- nespolehlivost – jedinec není schopný brát na sebe úkoly a plnit je;
- neobjektivnost – jedinec není schopný reálně zhodnotit situaci a adekvátně se rozhodnout, jedná podle vlastních pocitů, což samo o sobě začíná snižovat jeho výkonnost, působí nestále a nestabilně;
- neschopnost řešit každodenní problémy – jedinec je tak emočně vyčerpaný, že nenachází energii na jejich řešení, místo toho se před nimi schovává a odkládá jejich řešení.^{31 32}

Zde se nabízí srovnání, jak rozděluje projevy syndromu vyhoření dle jejich projevů Klevetová (2017, s. 83-84):

- Tělesné – únava, nechutenství, poruchy spánku, vyčerpání...
- Psychické – neschopnost cítit odpovědnost, lhostejnost k lidem i k práci, pochybnosti o sobě, nesoustředěnost, záporné emoce (agrese, sklíčenost, deprese)...
- Sociální – ztráta uspokojení z práce, snížená pracovní kvalita, časné pracovní neschopnosti, poruchy vztahů v rodině i ke spolupracovníkům, neschopnost pomáhat druhým, omezení kontaktů.³³

³¹ Pozn. Jedná se o volný překlad autorky.

³² Srov. Projevy syndromu vyhoření u Matouška (2003b, s. 56)

³³ Unger podle Maroon (2012, s. 33-34) uvádí taktéž rozdělení projevů (příznaků) vyhoření ve třech skupinách a to podle fyzických příznaků, psychických příznaků a třetí skupinu projevů nazývá behaviorálními příznaky.

„K rozvoji syndromu vyhoření specificky přispívají pracoviště:

- kde není věnována pozornost potřebám personálu;
- kde noví členové nejsou zacvičeni personálem zkušeným;
- kde neexistují plány osobního rozvoje;
- kde chybí supervize;
- kde pracovník nemá příležitost sdělit někomu kompetentnímu, na jaké potíže v práci narazil, a poradit se s ním o možných řešeních;
- v nichž nevládne tvořivá atmosféra;
- v nichž spolu rivalizuje několik zneprátených skupin pracovníků (které navíc do svých konfliktů zaplétají i klienty);
- se silnou byrokratickou kontrolou chování personálu, příp. i klientů.“ (Matoušek, 2003b, s. 57)

10.3 FÁZE SYNDROMU VYHOŘENÍ

Klevetová (2017, s. 81) definuje celkem pět fází syndromu vyhoření:

- „1. Nadšení – jedinec má své představy, ideály, očekávání, hledá osobní smysl ve své práci.
- 2. Stagnace – nadšení se ztrácí, nastupuje realita všednosti, nedaří se plnit požadavky.
- 3. Frustrace – otázka efektivity vlastní práce, zklamání (nedaří se mu naplnit ideály, které měl, začíná mít problémy doma), objevují se tělesné i psychické obtíže.
- 4. Apatie – člověk si začíná uvědomovat, že situace nelze změnit – v práci (u zvolené profese) setrvává pro výdělek, přesvědčuje se, že to musí vydržet, nemá odvahu opustit své zaměstnání.³⁴
- Vyčerpání – projevy tělesné, psychické i sociální.“³⁵ (Klevetová, 2017, s. 81)

³⁴ Dle Matouška (2003b, s. 57) doba strávená na jedné pracovní pozici v jednom zaměstnání pozitivně koreluje s intenzitou syndromu vyhoření.

³⁵ Pro srovnání může sloužit tzv. vývojová linie syndromu vyhoření, jak jej uvádí na základě Alfreda Laengleho Sedláček (2016, s. 13-14): 1. Nadšení, 2. Utilitární zájem, 3. Život v popelu, 4. Konečná fáze.

10.4 PREVENCE SYNDROMU VYHOŘENÍ

Matoušek (2003b, s. 58) uvádí, že prevencí syndromu vyhoření je:

- „kvalitní příprava na profesi zahrnující výcvik v potřebných sociálních dovednostech i dostatečně dlouhou praxi s klientelou srovnatelného typu, s jakou se pak pracovník setká v instituci, kde bude působit;
- jasná definice poslání organizace a metod práce, s nimiž se nastupující pracovník důkladně seznámí;
- jasná definice profesionální role pracovníka a náplně práce;
- existence systému zácviku nových pracovníků;
- možnost využít profesionálního poradenství poskytovaného zkušeným odborníkem ve vlastní instituci nebo jinde;
- existence programů osobního rozvoje a podpora dalšího vzdělávání pracovníků ze strany instituce, v níž jsou zaměstnáni;
- průběžná supervize;
- případová konference v jedné instituci nebo s účastí pracovníků několika spolupracujících institucí;
- omezení počtu případů, s nimiž je jeden pracovník v kontaktu během určité doby;
- nasazení více pracovníků v náročných programech se skupinami klientů;
- organizování programů, při nichž se klienti dostanou do jiného prostředí (např. pobytů v přírodě) a personál při nich může objevit jejich skryté charakteristiky;
- omezení administrativní zátěže spojené s prací s klienty;
- omezení pracovního úvazku;
- kombinace přímé práce s klienty s jinými činnostmi, jež nezahrnují přímou práci s klienty.“ (Matoušek, 2003b, s. 58)³⁶

³⁶ Srov. „Prevencí syndromu vyhoření je kvalitní příprava na profesi, definování poslání organizace a profesionální role pracovníka, systém zácviku nového pracovníka, programy osobního rozvoje pracovníka, podpora dalšího vzdělávání v organizaci aj. Mezi nejdůležitější preventivní prvky syndromu vyhoření patří průběžná supervize. Funkční supervize brání tomu, aby personál vrzy „vyhořel“, brání tomu, aby sklouzl do slepě rutinního výkonu profesní role, do necitlivosti vůči potřebám klientů, a také do ignorování kolegů nebo konfliktů s nimi.“ (Bärtlová, 2007, s. 54)

11. SUPERVIZE ZAMĚŘENÁ NA ŘEŠENÍ

Supervizní konzultace, které jsou analyzovány v rámci výzkumné části této diplomové práce, jsou postaveny na přístupu zaměřeném na řešení. Základ těchto konzultací je postaven na krátké terapii zaměřené na řešení (SFBT – Solution Focused Behavioral Therapy; dále jen SFBT). Z tohoto důvodu je tomuto tématu věnována samostatná kapitola.

Přístup zaměřený na řešení byl nejprve vyvinut na konci sedmdesátých a začátkem osmdesátých let Stevem de Shazerem, Insoo Kim Berg jejich spolupracovníky v Brief Family Therapy Center v Milwaukee.

„Kořeny SFBT lze snadno dohledat v rané práci Institutu duševního výzkumu v Paolo Alto a v práci Milтона H. Ericksona, ve wittgensteinovské filozofii a v budhistickém myšlení.“ (de Shazer, Dolan, 2011, s. 16)

„Krátká terapie zaměřená na řešení (SFBT) je přístup v rámci krátké terapie, který se orientuje na budoucnost a na cíl...Přístup SFBT byl vyvíjen spíše induktivně než deduktivně a mnohem spíše jej můžeme charakterizovat jako pragmatický a praxi založený než jako teoretický směr.“ (Berg&Miller, Berg&Reuss, de Shazer dle de Shazer, Dolan, 2011, s. 15)

Jak uvádí Steve de Shazer (2017, s. 34): „Cílem terapie není eliminovat symptom, ale spíše pomoci klientovi dosáhnout takových podmínek, jež mu umožní, aby mohl spontánně dosáhnout stanoveného (nebo vydedukovaného) cíle...Nejde o to, že *bud* člověk má, *nebo* nemá symptom.“

Podle Kim Insoo Berg (2013, s. 24) je snadnější a přínosnější konstruovat řešení, než odstraňovat problém. Klinická zkušenost terapeutů praktikujících SFBT říká: „...že to, co děláme při hledání řešení, je zcela jiné, než co děláme, zaměřujeme-li se na problém. Pro klienta je snadnější opakovat dříve úspěšné způsoby chování než se pokoušet zastavit či změnit probíhající symptomatické nebo problematické chování.“ (Berg, 2013, s. 24)

SFBT se zaměřuje na to, čeho se osoba, snaží dosáhnout prostřednictvím terapie, spíše než na situaci, událost nebo překážku, která ji k terapii přivedla. Terapeut pracuje

tak, aby zaměřil pozornost na současnost a budoucnost, nikoliv na minulost. Cíle tohoto druhu terapie zahrnují identifikaci těch pozitivních prvků a izolaci věcí, které by člověk v terapii rád změnil. SFBT zdůrazňuje neustálou změnu a snaží se používat tento konstantní stav změn, aby jednotlivcům umožnil podniknout pozitivní kroky ke zlepšení jejich života.³⁷

„Lidé mohou podniknout užitečné kroky, které by mohly ovlivnit současnost i budoucnost, přičemž samozřejmě nemůžeme změnit to, co se již v minulosti stalo. Krátká terapie zaměřená na řešení se domnívá, že problémy patří do minulosti, zatímco řešení existují v budoucnosti.“ (MO, Yee Lee, 2013 [online])

„SFBT rozvíjí řešení tím způsobem, že se nejprve zajímá o to, co bude jinak, až bude problém vyřešen. Terapeut a klient se poté vracejí zpátky, aby tohoto cíle dosáhli tím, že pozorně a důkladně prozkoumávají klientovy životní zážitky, aby objevili chvíle, kdy už popsané žádané řešení částečně existuje nebo by mohlo v budoucnu potenciálně existovat...SFBT se téměř výhradně soustředí na současnost a budoucnost.“ (de Shazer, Dolan, 2011, s. 17)

Dle Shazera a Dolan (2011, s. 17) může být SFBT chápána: „jako minimalistický přístup, v němž se vybudování řešení typicky dosahuje v malých zvládnutelných krocích. Předpokládá se, že jakmile došlo k malé změně, povede tato změna k řadě dalších změn, které zase povedou k dalším a postupně budou mít za následek mnohem větší systémovou změnu, aniž by došlo k nějakému rozvratu.“ Terapeut si spolu s klientem stanoví konkrétní „malé“, avšak dosažitelné cíle, které však budou pro klienta důležité natolik, aby pro něj byly výzvou, jejichž splnění posílí jeho sebedůvěru a stane se tak klientovou motivací pro další kroky. Cílem v tomto přístupu musí být pozitivní chování klienta spíše než nepřítomnost nežádoucího chování a musí být popsán jako začátek nového chování, nikoliv konec něčeho, jak uvádí Insoo Kim Berg (2013, s. 66,69).

³⁷ Uvedené informace jsou volným překladem autorky a byly získány z Curriculum Vitae Steve de Shazera, dostupného z: <https://www.goodtherapy.org/famous-psychologists/steve-de-shazer.html>

11.1 HLAVNÍ PRINCIPY SOLUTION FOCUSED BEHAVIORAL THERAPY

Steve de Shazer definoval několik principů, které slouží jako vodítka pro praktikování SFBT a zároveň jej charakterizují.

Prvním ze tří Shazerových principů je: „Když to není rozbité, nespravuj to“ – přičemž se jedná se o hlavní zásadu SFBT. Shazer k tomuto principu uvádí, že pokud neexistuje problém, není opodstatněná terapie. (de Shazer, Dolan, 2011, s. 16). Znamená to umět rozlišit oblasti a témata, do nichž není nutno zasahovat a řešit je, jak uvádí Zatloukal (2016, s.36). Berg k tomuto Shazerovu principu dodává: „Způsob, jímž se určuje »co není rozbité«, a proto nepotřebuje spravit je ovšem subjektivní a nevědecký.“ (Berg, 2013, s. 28).

Druhý princip De Shazer nazval: „Dělej víc toho, co funguje“ – podstatou tohoto principu je využití pozitivního chování klienta, jelikož toto jeho chování tvoří základ pro posílení toho, co v minulosti úspěšně zvládl a v budoucnu toto chování může opakovat, dále rozvíjet a posilovat. Posílení těchto klientových kompetencí je snadnější, než implementace nového (odlišného) chování.³⁸

„Když to nefunguje, dělej něco jiného“ je třetím, posledním ze Shazerových principů SFBT, kde uvádí, že pokud řešení nefunguje, není to řešení. „V lidské povaze existuje podivný sklon pokoušet se řešit problémy opakováním věcí, které v minulosti neúčinkovaly.“ (de Shazer, Dolan, 2011, s. 16-17) Místo setrvávání u problému a hledání jeho symptomů je zde východiskem nalezení toho, co v klientově životě funguje, to podpořit a rozvíjet.

³⁸ Srov. Berg, 2013, s. 28-29

12. KVALITATIVNÍ VÝZKUM

Téma významných momentů posunu v supervizních konzultacích, které je diskutováno ve výzkumné části této diplomové práce, svou povahou naznačuje obtížnost k aplikaci kvantitativních metod, kdy tyto by pro účely výzkumu byly nedostatečné.

Součástí této diplomové práce jsou analýzy transkripce supervizních konzultací (individuální, skupinová a týmová) prostřednictvím Recursive frame analysis, která je kvalitativní výzkumnou metodou.³⁹ Tato kvalitativní výzkumná metoda byla zvolena jako vhodná pro zodpovězení výzkumné otázky, která zní: „Jak lze pomocí Recursive frame analysis detekovat významné momenty posunu v supervizních konzultacích?“

Výzkum obecně, dle Hendla (2005, s. 30) „znamená proces vytváření nových poznatků. Jedná se o systematickou a pečlivě naplánovanou činnost, která je vedena snahou zodpovědět kladené výzkumné otázky a přispět k rozvoji daného oboru.“

„V kvalitativním výzkumu se snažíme sebrat všechna data a nalézt struktury, pravidelnosti, které v nich existují.“ (Disman, 2002, s. 287) Disman dále uvádí (2002, s. 312), že základním nástrojem interpretace je sám výzkumník.⁴⁰

Interpretace dat v kvalitativním výzkumu je dle Miovského (2006, s. 15) „vysoce kreativní proces, jehož výsledek úzce závisí na individuálních schopnostech výzkumníka, šíří jeho teoretického záběru a praktických zkušenostech. Stejná data získaná statistickými metodami lze někdy interpretovat různě a z různých perspektiva není možné se zcela vyhnout ani různým osobním intruzím.“

Jak uvádí Miovský (2006, s. 18) je kvalitativní přístup přístupem využívajícím principů jedinečnosti a neopakovatelnosti, kontextuálnosti, procesuálnosti a dynamiky. Kvalitativní přístup „chápeme jako určitý princip nebo rámec, určující v závislosti na výzkumném problému výběr a způsob aplikace kvalitativních metod. Není tedy rozhodující, kolik či jakou mírou jsou v konkrétní studii využívány kvalitativní metody,

³⁹ Recursive frame analysis (rekurzivní analýze rámců) bude věnována samostatná kapitola.

⁴⁰ Disman dále uvádí, že „výzkumník sám je nejen nejdůležitějším nástrojem analýzy, ale i zdrojem možného zkreslení.“ (Disman, 2002, s. 315)

ale zda je v jeho některé části (nebo jako celku) uplatněn kvalitativní přístup.“ (Miovský, 2006, s. 16-17)

„Teoretický rámec výzkumu ohraničuje, v rámci jakých teoretických zdrojů se budeme ve výzkumu pohybovat. To je nesmírně důležité pro spotřebitele výsledků výzkumu, neboť mu to dává informaci o tom, z jaké perspektivy na výzkumný problém nahlížíme, jak o něm uvažujeme...Popis teoretického rámce dává plánované studii hranice (určuje, v rámci jakých autorů a teorií se budeme pohybovat) a tím také přímo určuje, jaká jsou její omezení.“ (Miovský, 2006, s. 89)

13. RECURSIVE FRAME ANALYSIS

„RFA je jako skládačka bez obrázků. Když pozorujete rozhovor, poskládáte kousky po částech dohromady tak, abyste vytvořili obrázek konverzace.“ (Chenail, 2013, s. 17)

Uvedená Chenailova pasáž zcela vystihuje podstatu Recursive frame analysis (dále jen RFA). Do jazyka českého lze tento pojem přeložit jako: rekurzivní analýza rámců.

Slovo rekurze/rekurzivní vyjadřuje stav nebo situaci, kdy je nějakým způsobem objekt součástí sebe sama. „Termín "rekurzivní" slouží k označení složitosti. Kontextové rámce se chovají spíše jako čínské skříňky, kde může být jakákoliv skříňka uvnitř jiné, kdy jedna náhle pojme jinou, která byla předtím součástí. Rekurze poukazuje na cirkularitu, která je vždy v pohybu, kde samotný pohyb podporuje další pohyb a cirkularitu.“ (Keeney, Keeney, Chenail, 2012, s. 6)

Recursive frame analysis vytvořil Bradford Keeney⁴¹, jedná se o metodu, která slouží k pochopení a prezentaci rozhovorů. Tato kvalitativní výzkumná metoda je užívána především k analýzám příběhů, rozhovorů a jiných forem diskurzu. Tímto způsobem se RFA používá jako druh sekvenční analýzy, která pomáhá vědcům a terapeutům vnímat jejich vnímání sémantických směn v rozhovoru. Kořeny RFA lze vysledovat k dílu Gregory Batesona a Ervinga Goffmana, kteří chápali rámce (v angl. frames), jako naše koncepční nebo kognitivní pohledy na konkrétní situace.⁴²

RFA umožňuje čtenáři představit si, jak může být diskurz v jakémkoli kontextu vybudován a organizován bez zapojení do zdoluhavých teoretických diskusí. Místo toho má po ruce okamžitý vizuální přístup k architektuře, anatomii a struktuře zasedání.⁴³

⁴¹ Bradford Keeney, Ph.D. (*1951), je mezinárodně uznávaný badatel, kreativní terapeut, kybernetik a šaman, který vedl expedice po celém světě, aby studoval kulturní léčebné praktiky, působil jako profesor, zakladatel a ředitel klinických doktorských programů na mnoha univerzitách.

⁴² Uvedené informace jsou volným překladem autorky a byly získány z článku Recursive frame analysis R. Chenaila (1995) uvedeném v The Qualitative Report, 2(2), dostupného z: <http://nsuworks.nova.edu/tqr/vol2/iss2/1>

⁴³ Uvedené informace jsou volným překladem autorky a byly získány z příspěvku Rona Chenaila na AAMFT 2013 ANNUAL CONFERENCE, SESSION 107, PORTLAND, OREGON OCTOBER 17, 2013, dostupného z: <http://www.aamft.org/handouts/107.pdf>

Prostřednictvím tohoto reflexního procesu naslouchání a souvisejícího konverzačního notačního systému je možno porozumět chápání toku řeči v rámci terapie a následně rozpoznat, jak by mohla účast terapeuta popř. ostatních účastníků terapie, pomoci klientovi/klientům dosáhnout místa naděje - terapeutických změn.⁴⁴

„...RFA staví na jednoduché myšlence, že je třeba rozlišit kontext, a obsah, který jej nese. Co je nejvíce fascinující o lidské komunikaci je to, jak jsme schopni zvrátit kontext a obsah, a změnit je různými logickými a nelogickými způsoby.“ (Keeney, Keeney, 2012, s. 521)

V konverzaci, jak uvádí Chenail (2013, s. 3) existuje rekurzivní vztah mezi textem a kontextem. Konkrétní část textu kontextualizuje jiný text, a naopak je kontextualizována i jinými obklopujícími částmi textu.

RFA je podle Chenaila založena na pojetí rozdílu. Posloucháme-li někoho, rozlišujeme, že řečník říká různá slova, kdy mnoha způsoby můžeme identifikovat jedno slovo z jiného slova. „Existují fonetické rozdíly (tj. rozdíly ve výslovnosti), sémantické rozdíly (tj. rozdíly ve významu) a pragmatické rozdíly (tj. rozdíly v tom, jak se slova používají). Když nasloucháme a označíme rozdíly mezi slovy, které slyšíme, vytváříme v rozhovorech vzory. V termínech RFA je základní vzorec významu vytvořený posluchačem nazýván rámcem, segment mluveného výrazu označeného jako zřetelně odlišného od okolních slov.“ (Chenail, 1995, s. 7)

Aby pozorovatel (výzkumník) pochopil konkrétní chování (akci), musí je identifikovat (nebo vytvořit kontext/rámec) pro tuto událost.

Pro pochopení pojmu rámce jako slova, používají analytici např. Deborah Tannen a další výraz "interaktivní rámce" (interactive frames). Interaktivními rámci rozumíme ty jazykové vzorce, pomocí kterých v našich rozhovorech vytváříme význam. Stavíme rozhovory slovo po slovu. Chápeme slova, která slyšíme a používáme

⁴⁴ Uvedené informace jsou volným překladem autorky a byly získány z příspěvku Rona Chenaila na AAMFT 2013 ANNUAL CONFERENCE, SESSION 107, PORTLAND, OREGON OCTOBER 17, 2013, dostupné z: <http://www.aamft.org/handouts/107.pdf>

v rozhovoru, tak jak je kontextualizujeme. Kontext je postaven způsobem, jakým v konverzacích propojujeme slova s jinými slovy.⁴⁵

„Ve své knize *Improvizační terapie* z roku 1991 Keeney nazýval RFA metodu hodnocení konverzace. Tato metafora nebyla vybrána náhodou. Keeney je vynikajícím klavíristou a skladatelem. Má vnímavý sluch pro chápání hudby a při vytváření RFA chtěl aplikovat určité pojmy z hudební teorie na porozumění v rozhovorech.“ (Chenail, 1995, s. 3)

„Časem Keeney upustil od tohoto přizpůsobeného hudebního notačního systému. Cítil, že se vyskytly potíže s přizpůsobením přístupu k hudebnímu skórování mluveného a psaného slova. Věřil, že složitost hudební teorie a hudebních notačních systémů způsobuje, že celý proces konverzačních toků je příliš obtížný. Navíc Keeney cítil, že základní rozdíly mezi systémy poznámek a systémem slov zabraňují dalšímu vývoji hudební metafory. Zdůraznil, že když hudba fyzicky umožnila jasně identifikovat určitou poznámku jako v určitém klíči a harmonie umožnily přesné sestavení poznámek do akordů, zdálo se, že rozmanitá interpretace v rozhovorech neodpovídá zvláštnostem účinku hudby, jinými slovy: slovo není totéž, co poznámka.“ (Chenail, 1995, s. 4)

„V důsledku tohoto nového myšlení začal Keeney rozvíjet rámcovou metaforu pro pochopení rozhovorů. Pro Keeneyho byl pojem rámce trochu volnější než poznámka a ta flexibilita lépe odpovídala tomu, jak koncipujeme slova, významy a konverzace. V tomto novém notačním systému se slova přesouvaly z poznámek do rámců. Kontextová seskupení slov byla od frází po galerie. A konečně, vytváření významu bylo od harmonie k rekurzi.“ (Chenail, 1995, s. 4)

RFA je možno vnímat jako způsob prezentace "logiky" vyprávění nebo rozhovoru. Analytici využívající metodu RFA se pokoušejí hrát si se slovy tak, aby vytvářeli jejich význam nebo interpretovali rozhovor, což uskutečňují pečlivým nasloucháním konverzace. Lze jej provádět buď v reálném čase nebo je možno analýzu realizovat z audio nebo video nahrávek, z přepisů konverzací nebo z kombinací

⁴⁵ Uvedené informace jsou volným překladem autorky a byly získány z článku *Recursive frame analysis* R. Chenaila (1995) uvedeném v *The Qualitative Report*, 2(2), dostupného z: <http://nsuworks.nova.edu/tqr/vol2/iss2/1>

uvedeného. Jak bylo zmíněno, RFA je druhem sekvenční analýzy, která pomáhá vědcům stanovovat sémantické posuny v konverzaci.⁴⁶

U RFA se však nejedná o pouhé mapování konverzace a kontextů vyjádřených slovy. Důležitou složku konverzace hrají i nonverbální projevy, které verbální vyjadřování jednotlivých účastníků rozhovorů zpřesňují a činí je jedinečnými. Tyto projevy mohou podstatně ovlivnit vnímání celého kontextu rozhovoru. Proto je důležité, pokud je analýza prováděna z přepisů nahrávek rozhovorů, aby tyto relevantní nonverbální projevy, byly v prepisech náležitě zachyceny.

„Posláním RFA je sledovat, co je rámec a co je drženo a kontextualizováno. Vzhledem k tomu, že obsah a rámec se převracejí, posunují, vracejí se a pohybují se nekonečnými cestami, zjistíme, že kruhové, rekurzivní a lineální hnutí (mimo jiné dynamické formy) jejich rámců může probíhat.“ (Keeney, Keeney, Chenail, 2015, s. 213-214) Je terapeutovou etickou odpovědností, pomoci klientům přecházet z „chudých“ do tzv. výživných rámců a tím podporovat klientovu flexibilitu objevit a kreativně zvládnout zvládnou rozdíly mezi rámci a zároveň je klientovi prostředkem k dosažení změny.⁴⁷

Účel Recursive frame analysis je vícečetný. V této diplomové práci je uvedená metoda použita ke zmapování a zachycení momentů posunu v rámci supervizních konzultací založených na přístupu založeném na řešení, a jejich následnému vyhodnocení. Tato metoda však může být využita i jako jednoduchý způsob vedení případových poznámek (např. v sociální práci, terapii, poradenství aj.).

⁴⁶ Uvedené informace jsou volným překladem autorky a byly získány z článku Recursive frame analysis R. Chenaila (1995) uvedeném v The Qualitative Report, 2(2), dostupného z: <http://nsuworks.nova.edu/tqr/vol2/iss2/1>

⁴⁷ Uvedené informace jsou volným překladem autorky a byly získány z knihy KEENEY, H., KEENEY, B. A R. CHENAIL. 2015. Recursive frame analysis: A Qualitative Research Method for Mapping Change-Oriented Discourse. TQR Books. Book 1. Dostupné z: http://nsuworks.nova.edu/tqr_books/1

14. METODA SBĚRU DAT A JEJICH FIXACE

Vzhledem k tomu, že pro potřeby výzkumu, obsaženém v této diplomové práci budou analyzovány transkripce supervizních konzultací, jedná se tedy v jistém smyslu o analýzu dokumentů.

„Termín analýza dokumentů je definován různě. Rozeznat můžeme jeho širší a užší pojetí. V širším pojetí analýzou dokumentů v oblasti kvalitativního přístupu chápeme analýzu jakéhokoli materiálu, který je zdrojem informací relevantních cílům studie. Do tohoto širšího pojetí se tak snadno vejde materiál prakticky jakékoli povahy, který fixuje data (text, přepis rozhovoru, videonahrávka, výkres, malba, soška atd.) použitelná pro jakýkoli druh kvalitativní analýzy.“ (Miovský, 2006, s. 98)⁴⁸

Dle Miovského (2006, s. 100) můžeme analýzu dokumentů „charakterizovat jako intenzivní rozbor a analýzu dokumentu, který je ve své jedinečnosti co nejobsáhleji objasňován a interpretován.“

„Pro potřeby konverzační analýzy je nejúčinnějším způsobem sběru dat audio- nebo video- nahrávka volně probíhající konverzace.“ (Jurka, Martinková, Roubínková, 2014, s. 10)⁴⁹

„Fixováním kvalitativních dat vzniká základní materiál, s nímž můžeme začít dále pracovat....Data v dalším kroku upravujeme tak, aby s nimi bylo možné provádět analýzu. Vzhledem k tomu, že nejčastěji pracujeme s daty textové povahy, zaměřujeme se v další části právě na zpracování tohoto typu dat...Převedení dat netextové povahy do povahy textové, je-li to možné, je první důležitým krokem (přepis audiozáznamu interview atd.), který nazýváme transkripce. Transkripce není zcela mechanická operace, za niž je někdy chybně považována.“ (Miovský, 2006, s. 205)

⁴⁸ „V užším pojetí pod termínem analýza dokumentů chápeme výzkumnou strategii založenou na analýze již existujícího materiálu, případně materiálu, který vzniká interakcí mezi výzkumníkem a účastníky výzkumu. Zjednodušeně řečeno výzkumník v procesu výzkumu již obvykle nevytváří nové zdrojové materiály pro analýzu, nová data, ale naopak pracuje s materiálem, který již existuje, případně hledá a objevuje jiné již existující materiály, které byly ztraceny, zapomenuty, ukryty či k nim byl jinak komplikovaný přístup (tajné dokumenty atd.).“ (Miovský, 2006, s. 98-99)

⁴⁹ „Mezi dnes nejčastěji používané metody fixace kvalitativních dat patří audio- a videozáznam. Jejich nespornou výhodou je komplexnost záznamu a jeho autentičnost.“ (Miovský, 2006, s. 197)

I v tomto případě byly podkladem pro provedení transkripce a následně analýz (RFA) audionahrávky, které byly k výzkumným účelům poskytnuty Mgr. Leošem Zatloukalem, Ph.D.. Všechny zainteresované osoby na audionahrávkách byly o pořízení zvukového záznamu předem informovány, s nahráváním a následným použitím audionahrávek k výzkumným účelům souhlasily. Veškerá data, která by mohla přispět i identifikaci zainteresovaných osob byla výzkumníkem anonymizována.

K tomu, aby bylo možno přistoupit k analytické části výzkumu, bylo nutno nejprve supervizní konzultace přepsat. V tomto případě se jedná o celkem sedm konzultací, ze kterých byly postupně provedeny transkripce. Jak uvádí Jurka, Martinková a Roubínková, (2014, s. 11) je přepis konverzace do souvislého textu klíčovým pro určení podstatných částí hovoru.

Zvukové záznamy supervizních konzultací zachycují autenticky veškeré kvality mluveného slova zúčastněných osob. Jedná se o sílu hlasu, délku odmlk, různé doprovodné zvuky nebo vyrušení, četně hovorových výrazů, vulgarismu apod., které jsou v transkripcích výzkumníkem poznamenány.⁵⁰ Nezbytným předpokladem pro následné provedení kvalitní analýzy je tedy co nejpřesnější indikace povahy vysloveného. Pro snadnou orientaci v transkripcích, vzhledem k jednotlivým analýzám, jsou jejich jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány.⁵¹ Proto, aby byly zvukové záznamy přepsány co možná nejpřesněji, byla u všech sedmi provedena kontrola transkripce a to opakovaným poslechem⁵², a dále prostřednictvím vnějšího auditu.⁵³

⁵⁰ „Pravidlem je, že složitost a podrobnost transkripce (zvolený transkripční systém), tedy hloubka a šíře sledování a zaznamenávání dalších znaků (síla hlasu, intonace apod.), nejen pouze samotných artikulovaných slov, musí být adekvátní výzkumnému tématu a cílům studie.“ (Miovský, 2006, s. 206)

⁵¹ Dle Dismana (2002, s. 320) by měla být součástí transkripce možnost co nejpřesněji identifikovat určitý výraz v textu.

⁵² „Kontrola transkripce opakovaným poslechem: je jednoduchou technikou, kdy po dokončení přepisu, či lépe s určitým časovým odstupem po jeho ukončení procházíme záznam znovu (i vícekrát) a porovnáváme původní záznam s jeho transkribovanou podobou.“ (Miovský, 2006, s. 207)

⁵³ Vnější audit (podle Miovského, 2006, s. 207) rozumíme: „Transkribovaný text je porovnáván s původním záznamem prostřednictvím vnějšího auditora (osoby najaté pro potřeby kontroly, která v projektu obvykle nemá jinou funkci).“

15. SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 1 - RFA

Podkladem pro vedení Recursive frame analysis ke stanovení významných momentů posunu byla v tomto případě audionahrávka supervizní konzultace založené na přístupu zaměřeném na řešení, která byla vedena jedním supervizorem. Jedná se o individuální supervizi za přítomnosti reflektujícího týmu. Vzhledem k technickým potížím nahrávacího zařízení, byla audionahrávka ukončena předčasně. K reflexi členů reflektujícího týmu z uvedeného důvodu nedošlo. I přesto se však jedná o hodnotný materiál, který byl transkribován a následně podroben analýze.

Data byla fixována prostřednictvím transkripce, tato byla následně kontrolována opakovaným poslechem a také prostřednictvím vnějšího auditu.⁵⁴ Jména a další údaje, které by mohly vést k identifikaci osob uvedené v audionahrávce, byly v transkripci i provedené analýze anonymizovány. Dotčené osoby souhlasily s pořízením audionahrávky a jejím využitím pro výzkumné účely.

Označení osob v transkripci je následující:

S = supervizor

K = klientka (dále v textu označována také jako supervidovaná)

RTŽ = reflektující tým – žena

RTM = reflektující tým – muž

Pro snadnější orientaci v textu transkripce byly jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány číslicemi 1-340, kdy čísla odstavců korelují s prvním sloupcem analýzy zleva, označeném „p. č.“ – pořadové číslo odstavce. Následují sloupce označené římskými číslicemi: I., II. a III., označují úvodní, střední (přechodovou) a závěrečnou fázi (část).

15.1 OTEVŘENÁ TÉMATA

V této supervizní konzultaci bylo jejími účastníky otevřeno celkem 9 témat:

1. Něco si odnést	6. Zdroje
2. Podpora	7. Sen
3. Práce	8. Čakačka
4. Vnitřní nastavení	9. Vstup do hry
5. Pocit v břiše	

⁵⁴ Transkripce supervizní konzultace je obsažena v této diplomové práci jako Příloha č. 3 (CD)

15.2 DETAILY MOMENTŮ POSUNU

Provedenou recursive frame analysis byly analyzovány posuny nejen mezi tématy, které byly otevřeny v této supervizní konzultaci, ale také uvnitř jednotlivých témat, v rámci podtémat. V průběhu konzultace docházelo také k návratům již dříve předložených témat, kdy pro přehlednost jsou jednotlivé (horizontální) úseky barevně odlišeny. Rozvíjení, nebo odkazování na již dříve zmíněná témata, jsou za témata či podtémata označovány příslušnými čísly v závorkách.

Téma č. 1: Něco si odnést

V úvodu supervizní konzultace otevřel první téma supervizor. Na něj navazuje vyjádření supervidované v podtématu 1.1 uvedeném v závěrečné části s posunem do přechodové části v podtématu 1.2. S uvedeným tématem se dále nepracuje, ale rozvíjí se v rámci témat 2, 3, 4, 6.

Téma č. 2: Podpora

Téma č. 2 zahrnuje pouze dvě podtémata (2.1 a 2.2), která jsou uvedena v úvodní části. S tématem se v rámci supervizní konzultace dále nepracuje, ale dále se rozvíjí v rámci tématu č. 3.

Téma č. 3: Práce

Uvedené téma obsahuje celkem čtyři podtémata. Téma se otevírá v úvodní části v podtématech 3.1-3.3 s následným posunem do přechodové části v podtématu 3.4. Analýzou nebyl prokázán návrat tématu, ale toto téma se rozvíjí v rámci témat č. 4 a 7.

Téma č. 4: Vnitřní nastavení

Téma č. 4 v sobě pojímá 26 podtémat. Po jeho uvedení následují ještě tři jeho návraty. Uvedené téma otevírá supervizor v úvodní části s posunem ve vyjádření supervidované do části střední (podtéma 4.2). Na základě dalšího supervizorova vstupu v podtématu 4.3 v úvodní části následuje posun do střední části v podtématech 4.4-4.7 a návratem zpět do úvodní části k podtématu 4.8 (vstup supervizora). Po otevření tématu č. 5 následuje návrat k tématu č. 4 v podtématu 4.9 v závěrečné části. Vstup supervizora v podtématu 4.10 je uveden v úvodní části s následným posunem do části přechodové v podtématech 4.11-4.14. V podtématu 4.15 následuje posun do části závěrečné s návratem do střední části v podtématu 4.16. Podtéma 4.17 bylo analýzou prokázáno v závěrečné části s následným zpětným posunem do části střední v podtématech 4.18-4.20. Po návratu

tématu č. 5 následuje opět návrat tématu č. 4 v podtématech 4.21 a 4.22 v přechodové fázi s posunem do závěrečné části v podtématech 4.23-4.25. Po otevření témat č. 6, 7 a 8 následuje poslední vstup tématu č. 4 v podtématu 4.26 v závěrečné části.

Téma č. 5: Pocit v bříše

Téma otevírá sama supervidovaná v přechodové části v podtématech 5.1-5.3. Celkem obsahuje devět podtémat se dvěma návraty. Téma je rozvíjeno dotazem supervizora v podtématu 5.4 s návratem do části střední. V prvním návratu uvedeného tématu se podtéma 5.5 po provedení analýzy zobrazilo v závěrečné části s posunem zpět do části střední v podtématu 5.6. Ve druhém návratu tématu jsou podtémata 5.7 a 5.8 uvedena v závěrečné části s posunem do části střední v podtématu 5.9.

Téma č. 6: Zdroje

Téma č. 6 je ve své podstatě navazujícím komentářem ke ztvárnění pocitů a zdrojů supervidované pomocí sladkostí (odst. 187-212 transkripce ve vztahu k odst. 236 transkripce). Veškerá podtémata a jejich nuance jsou uvedeny v úvodní části.

Téma č. 7: Sen

Uvedené téma otevírá supervidovaná v podtématech 7.1-7.3 v úvodní části s následným posunem v podtématu 7.4 přímo do části závěrečné.

Téma č. 8: Čakačka

Ačkoliv je téma uvozeno v úvodní části, jeho podtémata 8.1-8.3 se nachází dle provedené analýzy již v části přechodové s následným posunem do závěrečné části v podtématech 8.4-8.6. Před uvedením tématu č. 9 se nachází návrat tématu v podbodě 8.7 s přechodem od podtématu 8.4 v závěrečné části, do části střední.

Téma č. 9: Vstup do hry

Téma je otevřeno supervizorem s odkazem na téma č. 4, podtématem 9.1 ve střední části s následným posunem do části závěrečné v podtématech 9.2-9.7. Následuje oscilace mezi přechodovou a závěrečnou částí, kdy podtémata 9.8, 9.9 a 9.11 jsou obsahem části přechodové a podtémata 9.10 a 9.12 částí závěrečné.

15.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 1

p.č.	I.	II.	III.
7. 8. 10.		<u>1. Něco si odnést</u> 1.2 Nové vnitřní nastavení pro novou práci (1)	1.1 Podpis v knize (1)
17. 18. 22.	<u>2. Podpora</u> 2.1 Podpora v zaměstnání (1; 1.2) 2.2 Důvěra (1)		
36. 39. 45.	<u>3. Práce</u> 3.1 Odcházet s pocitem, že novou práci (začátek) zvládnu (1.2; 2.1) 3.2 Že budu mít dost důvěry ve vlastní schopnosti (1.2) 3.3 Nahradím obavy důvěrou v samu sebe a v tu změnu (1.2; 2.2)	3.4 Školský psycholog 3.4.1 Už jsem to dělala 3.4.2 Budu to dělat na jiné škole	
46. 49. 54. 69. 70.	<u>4. Vnitřní nastavení</u> 4.1 Jak se pozná vnitřní nastavení? 4.3 Jak se projevuje vnitřní radost?	4.2 Budu cítit niternou radost z toho, co mě čeká (1.2; 4.1) 4.4 Usměju se (4.3) 4.5 Budu mít dobrý pocit v bříchu (4.3) 4.6 Zasněný úsměv, jako když sníš s otevřenýma očima (4.3; 4.4) 4.7 Úsměv spojený s představou, co mě	

79.		čeká (4.7) 4.7.1 Je mi dobře v té škole (3.4.2; 4.7) 4.7.2 Těším se nejen na návrat domů (4.7) 4.7.3 Těším se na tu změnu v práci (4.7)	
	4.8 Úsměv spojený s konkrétním snem? (4.3; 4.6)		
87. 88.		5. Pocit v břiše (4.5) 5.1 Hřejivý pocit v břiše (4.5) 5.2 Pocit, že i moje tělo přijímá tu změnu (4.5) 5.3 Pocit, že se moje tělo těší na tu změnu (4.5)	
89.	5.4 Jak vypadá hřejivý pocit? (4.5; 5.1)		
91.		5.4.1 Spíš tam cítím žlutou barvu (4.5; 5.1; 5.4)	
93.		5.4.2 Pod pupkem (4.5; 5.3)	
100.			4.9 Už to tam trošku mám (4.5; 5.1)
110.	4.10 Jak se projeví vnitřní radost navenek? (4.3)		
111.		4.10.1 Budu vyladěná (4.10)	
117.		4.11 Těším se na změnu (4.2)	
119.		4.12 Bude tam radost bez obav (4.2)	
123.		4.12.1 Teď je tam malá radost (4.2; 4.12) 4.13 Jsou tam i obavy (4.12) 4.14 Chci, aby se ten poměr změnil (4.12.1; 4.13)	

131.			4.15 Nechci žádné obavy (4.12; 4.13; 4.14)
133.			4.15.1 Nejsou pro mě užitečné (4.15)
135.		4.16 V kontextu s prací jen tato jedna radost (3.1; 4.12; 5.2)	
140.			4.17 Vnitřní radost už tam je (4.5; 4.9)
142.		4.18 Další známka by byla, že je té radosti tam víc (4.17)	
146.		4.19 Kdybych jen někomu řekla, že se tam těším (4.18)	
155.		4.20 Čím víc by bylo radosti, tím by byl zasněnější úsměv (4.4; 4.6; 4.7)	
157.		5.6 Přibýval by ten pocit v břichu (5.5)	5.5 Hřejivý pocit v břichu už tam je (5.1; 5.4.2)
187.- 212.		Komentáře a grafické znázornění pocitů „jak to bude pak“, pomocí sladkostí	
217.		4.21 Chci nějaké srdíčka (4.10; 4.12)	
219.		4.21.1 Je to stále napojené na ten velký zdroj (4.21)	
221.		4.22 Moje kritické myšlení souvisí s obavami (4.12; 4.13)	4.23 To bych si trošku ráda ponechala (4.22)
230.			4.24 Úsměv je most (4.22; 3.4.2; 4.7.3; 4.11)
232.			4.25 Úsměv se ztratí v radosti (4.4; 4.6; 4.20)
236.	6. Zdroje 6.1 Vnější zdroje		

	6.1.1 Rodina 6.1.2 Co dělám mimo práci 6.1.3 Supervize 6.2 Vnitřní zdroje 6.2.1 To jsem víc já		
242.	7. Sen 7.1 Byla jsem ve středu 7.2 Kolem mě stáli mí předkové, kteří mě chránili 7.3 Byli v kruzích		7.4 Propojuje se mi to s jejich důvěrou ke mně (3.2; 7.1; 7.2)
244.			
269.- 278.		Komentáře a grafické znázornění pocitů „jak to je teď“, pomocí sladkostí	
280.	8. Čakačka (čekárna)	8.1 Je toho hodně nachystanýho 8.2 Zatím to čeká 8.3 Co čekají, už se těší	8.4 Ty další si hová a plavou – my už jsme tam 8.5 Je tam plno místa, nechtějí soupeřit (8.3; 8.4) 8.6 Neohroží je to (8.4)
291.			
292.			
296.			
307.			4.26 Radosti už jsou ve hře (4.2; 4.12)
311.			5.7 Je tam teplo, v břichu (5.1) 5.8 Je tam pár nových věcí
313.		5.9 Více méně jsou tam obavy, jestli to klapne (4.13)	
315.		8.7 Ti co jsou teď ve hře, byli na čakačce (8.4)	
323.		9. Vstup do hry 9.1 Jak jsi přispěla, že prvky vnitřní radosti	

324.		mohly vstoupit do hry? (4.12; 4.26)	9.2 Přinesla jsem si to jako téma do supervize (9.1) 9.3 Mluvím o tom (9.1) 9.4 Ostatní se z čakačky posouvají do hry (8.3; 8.4) 9.5 Pomáhá mi to (9.3) 9.6 Mám víc myšlenek na radost a teplo (4.2; 4.5; 5.1) 9.7 Nemám čas na to ostatní
326.			
331.		9.8 Brána	
332.		9.9 Jiný kanál	
336.			9.10 Můžou se tam dostat, až přijdu do práce (8.3)
		9.11 Teď ale ještě nevím co dál, když tam ještě nejsem (9.10)	
338.			9.12 Doufám, že najdu nějakou novou cestičku (9.8; 9.9; 9.10; 9.11)

15.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU

Provedenou kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis, byly v uvedené supervizní konzultaci zachyceny a vyhodnoceny následující momenty posunu jako významné:

1. Prvním tématem, kde se pomocí provedené Recursive frame analysis projevil významný moment posunu v uvedené supervizní konzultaci je téma č. 4 „**Vnitřní nastavení**“. Téma je uvozeno dotazem supervizora. Supervidovaná v něm vyjadřuje ke svému vnitřnímu osobnímu nastavení pro novou práci (stejná pracovní pozice na jiném pracovišti), která ji čeká. Popisuje pocity které by měly v budoucnu vyjádřit, že je vnitřně nastavená tuto životní změnu přijmout. Zmiňuje niternou radost z toho, co ji čeká, dalším projevem vnitřního nastavení je úsměv a dobrý pocit v břiše, přičemž to vše je spojeno s představou, co ji čeká. Představy doplňují možné budoucí pozitivní pocity supervidované,

spojené se změnou práce (první uvedení tématu viz transkripce odst. 46-79). V prvním návratu tématu se nachází první významný posun, který odhaluje první pozitivní pocity plynoucí ze supervizní konzultace. Téma se dále rozvíjí v přechodové části, kde supervidovaná na základě dotazu supervizora uvádí, jaké jsou možné vnější projevy jejího nastavení („vyladění“) na novou práci. Zároveň se zde nachází druhý významný moment posunu, kde popisuje skutečnost, že nechce žádné obavy, jelikož pro ni nejsou užitečné a doplňuje to konstatováním, že vnitřní radost je u ní již přítomna, což je první známkou nového vnitřního nastavení. Zároveň si v posledním vstupu supervidovaná nachází osobní projev vnitřního nastavení v tom, že se její úsměv, jakožto most mezi současným stavem a stavem žádoucím, ztratí v její projevené radosti z nové práce. Tento moment byl analýzou taktéž zaznamenán jako významný posun.

2. Provedenou analýzou byly nalezeny významné momenty posunu také u tématu č. 5 „**Pocit v břiše**“. Toto téma navazuje na téma předchozí a pojí je jako leitmotiv pocity. V tomto tématu se na rozdíl od předchozího jedná o projevy tělesné, konkrétně je to hřejivý pocit v břiše, který je supervidovanou konkretizován žlutou barvou. V prvním návratu tématu již fyzicky (hřejivý pocit v břiše) supervidovaná pocítuje – zde je analýzou zaznamenán významný moment posunu (odst. 157 transkripce). I přes tento pozitivní moment se však v následném vyjádření supervidované objevuje fakt, že obavy jsou stále přítomny, avšak v podstatně menší míře.
3. Významný moment posunu se podařilo provedenou analýzou zaznamenat v krátkém tématu č. 7 „**Sen**“. V něm supervidovaná předkládá svůj sen (zařazeno v části I., odst. 242 transkripce), který prokazuje souvislost s řešením jejího aktuálního problému. Zde se projevil významný posun rovnou do části závěrečné, v propojení vnímání snu a vlastní sebedůvěry. Důvěra je v tomto kontextu pro supervidovanou synonymem radosti.
4. Dalším tématem s významnými momenty posunu je téma č. 8 „**Čakačka**“ neboli čekárna. Zde se krátce po otevření tématu projeví zdroje supervidované v přechodové části provedené analýzy, kde za pomoci názorného ztvárnění

pomocí sladkostí předkládá obraz svého komplexního nastavení nynějšího.⁵⁵ Významný posun je spatřen v úpravě sladkostí včetně komentáře supervidované, z nynějšího nastavení, do nastavení žádoucího.⁵⁶

5. Poslední deváté téma „Vstup do hry“ taktéž skýtá významné momenty posunu. Po otevření tématu dotazem supervizora na supervidovanou, tato sama reflektuje a následně reviduje své vnitřní nastavení. Významný posun na základě provedené analýzy je spatřován ve zvědomění posunu ve vnímání vnitřního nastavení supervidované pro novou práci již v průběhu supervizní konzultace (konkrétně odstavec 326 transkripce).

15.5 SHRnutí

V uvedené individuální supervizní konzultaci založené na přístupu zaměřeném na řešení, za přítomnosti reflektujícího týmu, kdy vzhledem k technické závadě na nahrávacím zařízení audionahrávka není kompletní, bylo otevřeno celkem 9 témat, jejichž posuny byly analyzovány prostřednictvím Recursive frame analysis. Provedenou analýzou bylo vyčleněno celkem pět témat, ve kterých byly identifikovány významné momenty posunu. V uvedené supervizní konzultaci k významným momentům posunu přispělo názorné ztvárnění pocitů vnitřního nastavení supervidované prostřednictvím sladkostí, kdy vyjádření svého vnitřního nastavení tímto způsobem iniciovala sama supervidovaná. I přesto, že audionahrávka uvedené supervizní konzultace není kompletní, přesto skýtá množství významných (a výrazných) momentů posunu, které byly na základě provedené analýzy zobrazeny.

⁵⁵ Příloha č. 1, obrázek č. 1

⁵⁶ Příloha č. 1, obrázek č. 2

16. SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 2 - RFA

Ke stanovení významných momentů posunu v supervizní konzultaci založené na přístupu zaměřeném na řešení, byla v tomto případě podkladem audionahrávka. Supervizní konzultace byla vedena jedním supervizorem a jedná se o supervizi individuální.

Data byla fixována prostřednictvím transkripce, která byla následně kontrolována opakovaným poslechem a také prostřednictvím vnějšího auditu.⁵⁷ Jména a další údaje, které by mohly vést k identifikaci osob uvedené v audionahrávce, byly v transkripci i provedené analýze anonymizovány. Dotčené osoby souhlasily s pořízením audionahrávky a jejím využitím pro výzkumné účely.

Označení osob v transkripci je následující:

S = supervizor

K = klientka (dále v textu označována také jako supervidovaná)

Pro snadnější orientaci v textu transkripce byly jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány číslicemi 1-319, kdy čísla odstavců korelují s prvním sloupcem analýzy zleva, označeném „p. č.“ – pořadové číslo odstavce. Následují sloupce označené římskými číslicemi: I., II. a III., označují úvodní, střední (přechodovou) a závěrečnou fázi (část).

16.1 OTEVŘENÁ TÉMATA

V této supervizní konzultaci bylo jejími účastníky otevřeno celkem 18 témat:

1. Posun
2. Nejistota
3. Drhne to
4. Rozdíl mezi poradenstvím a terapií
5. Zakázka
6. Co zautomatizovat?
7. Opěrný bod
8. Co chcete dneska dělat?
9. Zlepšení u klientky
10. SMART cíl

⁵⁷ Transkripce supervizní konzultace je obsažena v této diplomové práci jako Příloha č. 4 (CD)

11. Škály
12. Kreativita
13. Vzdělání
14. Relativistický bahno
15. Jak vypadá spokojenost se službou?
16. Zázračná otázka
17. Přístup zaměřený na řešení
18. Ukončení

16.2 DETAILY MOMENTŮ POSUNU

Prostřednictvím Recursive frame analysis byly analyzovány posuny nejen mezi tématy, které byly otevřeny v této supervizní konzultaci, ale také uvnitř jednotlivých témat, v rámci podtémat. V průběhu konzultace docházelo také k návratům již dříve předložených témat, kdy pro přehlednost jsou jednotlivé (horizontální) úseky barevně odlišeny. Rozvíjení, nebo odkazování na již dříve zmíněná témata, jsou za tématy či podtématy označovány příslušnými čísly v závorkách.

Téma č. 1: Posun

V tématu č. 1 je obsaženo celkem 10 podtémat. Otevření tématu je uvedeno podtématem 1.1 v přechodové části s posunem do části závěrečné v podtématu 1.2. V podtématech 1.3-1.5 se opětovně objevuje v úvodní části. Téma je přerušeno otevřením tématu č. 2. Návrat tématu je analýzou zachycen v podtématech 1.6 + návratu podtématu 1.5 v úvodní části s následným posunem přímo do části závěrečné v podtématech 1.7-1.10.

Téma č. 2: Nejistota

Uvedené téma je tvořeno sedmi podtématy v otevření tématu a jeho dvou návratech. Téma je otevřeno v podtématech 2.1 a 2.2. První návrat tématu je analýzou zjištěn po otevření tématu č. 9. Návrat je uveden podtématy 2.3-2.5 v úvodní části s posunem do přechodové části v podtématu 2.6. Téma je ukončeno návratem podtématu 2.7 ve střední části (odst. 71 transkripce).

Téma č. 3: Drhne to

V tomto tématu je obsaženo celkem dvanáct podtémat. Téma se otevírá v úvodní části podtématy 3.1-3.3 s posunem přes přechodovou část v podtématu 3.4 do části závěrečné

v podtématech 3.5-3.12. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Je však rozvíjeno v tématu č. 4.

Téma č. 4: Rozdíl mezi poradenstvím a terapií

Celkem devět podtémat v tématu č. 4 prokázala provedená analýza. Téma se otevírá podtématy 4.1-4.4 v úvodní části s posunem přes přechodovou část v podtématu 4.5 do části závěrečné v podtématu 4.6. Následuje návrat do střední části v podtématech 4.7 a 4.8. Poslední podtéma je dále děleno vzhledem k nuancím, kdy první polovina podtématu 4.9 je v části závěrečné a druhá se odklonila do části střední.

Téma č. 5: Zakázka

Uvedené téma obsahuje celkem 10 podtémat. Je otevřeno podtématy 5.1 a 5.2 v úvodní části s posunem přes přechodovou část v podtématu 5.3 do části závěrečné v podtématech 5.4 a 5.5. Následuje posun v podtématu 5.6 do úvodní části opět s posunem přes přechodovou část v podtématu 5.7 do závěrečné části v podtématu 5.8. Téma je zakončeno podtématy 5.9 a 5.10 v části střední. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Je však rozvíjeno v tématu č. 7 a 10.

Téma č. 6: Co zautomatizovat?

Téma je otevřeno dotazem supervizora v úvodní části. Supervidovaná jej posouvá v podtématu 6.1 do přechodové části a následně do závěrečné části v podtématu 6.2. Následuje návrat do střední části v podtématech 6.3 a 6.4. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Je však rozvíjeno v tématu č. 7.

Téma č. 7: Opěrný bod

Součástí uvedeného tématu je celkem 41 podtémat, které jsou obsaženy v otevření tématu a jeho osmi návratech. V tomto případě se jedná o téma, které jako leitmotiv prostupuje bezmála celou supervizní konzultaci. Téma se otevírá v úvodní části, odkud přechází v podtématech 7.1 a 7.2 do části střední. První návrat se dle provedené analýzy uvozuje v podtématech 2.3-2.5 úvodní částí s posunem do přechodové části v podtématu 2.6. Druhý návrat se objevuje před uvedením tématu č. 10 v podtématu 7.3 v přechodové části s následným posunem do části závěrečné. Třetí návrat je tvořen pouze podtématem 7.5 v závěrečné části. Na něj navazuje návrat čtvrtý, kdy od podtématu 7.6 v závěrečné části následuje v podtématech 7.7 a 7.8 posun zpět do části střední. Následuje opět posun do části závěrečné v podtématech 7.9-7.12. Poslední posun tohoto návratu je ze závěrečné do střední části v rámci nuancí podtématu 7.5. Pátý návrat tématu je uvozen podtématem

7.13 s posunem do závěrečné části v podtématu 7.14. Následuje posun zpět do části přechodové v podtématu 7.15 s opětovným posunem do závěrečné fáze v podtématu 7.16. Šestý návrat tvoří dle analýzy podtémata 7-17 a 7.18 v přechodové části. V přechodové části, v podtématech 7.19 a 7.20 začíná poslední návrat tématu. Následuje posun do závěrečné části v podtématech 7.21-7.23, návrat do přechodové části v podtématech 7.24 a 7.25 a opětovný návrat v podtématech 7.26-7.28 do závěrečné části. Sedmý návrat navazuje na šestý v podtématu 7.29 analýzou zobrazeném v závěrečné části. Poslední návrat je uvozen podtématem 7.30 s posunem do závěrečné části v podtématech 7.31-7.41 s výjimkou podtématu 7.38, které je umístěno v přechodové části.

Téma č. 8: Co chcete dneska dělat?

V tomto tématu bylo analýzou prokázáno celkem 11 podtémat. Téma je otevřeno supervizorem v úvodní části podtématy 8.1 a 8.2, kdy následuje posun do přechodové části v podtématu 8.3. Návrat tématu začíná v úvodní části podtématem 8.4 s posunem do střední části v podtématech 8.5 a 8.6 s opětovným návratem do úvodní části v podtématu 8.7. Následuje posun přímo do závěrečné části v podtématu 8.8 s posunem do přechodové části v podtématech 8.9-8.11. Analýzou bylo prokázáno další rozvíjení v tématu č. 7.

Téma č. 9: Zlepšení u klientky

Téma je otevřeno ve střední části s přesunem v podtématu 9.1 do části závěrečné. Následuje posun zpět do přechodové části v podtématech 9.2-9.5. Opět následuje posun do závěrečné části v podtématech 9.6-9.7. Podtéma 9.8 se analýzou podařilo identifikovat v přechodové části s následným posunem do závěrečné části v podtématu 9.9. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Je však rozvíjeno v tématu č. 7.

Téma č. 10: SMART cíl

Uvedené téma obsahuje celkem 15 podtémat. Téma je uvedeno krátce v úvodní části. Rozvíjí se až ve svých návratech. V prvním návratu je podtéma 10.1 uvedeno v přechodové části s posunem do části závěrečné v podtématech 10.2 a 10.3. Podtémata 10.4-10.6 jsou posunuta zpět do přechodové části s posunem v podtématech 10.7 a 10.8 do závěrečné části. V tomto návratu se poslední posun projevil od podtématu 10.9 v přechodové části k podtématu 10.10 v části závěrečné. Druhý návrat tématu je uvozen podtématy 10.11 a 10.12 v přechodové části s posunem do závěrečné části v tématech

10.13 a 10.14. Téma končí podtématem 10.15 v části střední. Analýzou bylo prokázáno rozvíjení v tématu č. 7, 16 a 17.

Téma č. 11: Škály

Obsahem tohoto tématu je celkem jedenáct podtémat. Téma je otevřeno podtématem 11.1 v úvodní části a dále je posunuto přes přechodovou část v podtématu 11.2 do části závěrečné v podtématech 11.3 a 11.4. V podtématech 11.5-11.8 následuje posun do přechodové části. Podtéma 11.9 a 11.10 je již opět analýzou zobrazeno v části závěrečné s posunem v podtématu 11.11 ve střední části. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Je však rozvíjeno v tématu č. 7, 12.

Téma č. 12: Kreativita

Toto téma volně navazuje na předchozí. Otevírá se podtématem 12.1 v závěrečné části s posunem do části střední v podtématech 12.2 a 12.3. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Je však rozvíjeno v tématu č. 7 a 14.

Téma č. 13: Vzdělávání

Uvedené téma je návazností na téma č. 7, kdy obsahuje po otevření pouze jedno podtéma (13.1) analýzou prokázané v závěrečné části. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Je však rozvinuto v tématu č. 7.

Téma č. 14: Relativistický bahno

Toto téma je tvořeno podtématy 14.1-14.3, kdy všechna jsou uvedena v závěrečné části. Provedenou analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu ani jeho rozvíjení prostřednictvím témat jiných.

Téma č. 15: Jak vypadá spokojenost se službou?

Téma je otevřeno dotazem supervizora v úvodní části s následným posunem v podtématu 15.1 do střední části. Před otevřením tématu č. 18, dochází k návratu tématu v podtématu 15.2 v přechodové části s posunem do části závěrečné v podtématech 15.3 a 15.4. Analýzou bylo prokázáno rozvíjení v tématu č. 10.

Téma č. 16: Zázračná otázka

Pouze tři podtémata jsou obsahem tohoto tématu, které se otevírá v úvodní části, následuje posun přes přechodovou část v podtématech 16.1 a 16.2 do části závěrečné

v podtématu 16.3. Provedenou analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu ani jeho další rozvíjení.

Téma č. 17: Přístup zaměřený na řešení

V tématu č. 17 je obsaženo celkem sedm podtémat. Téma je uvedeno komentářem a dotazem supervizora v úvodní části. Následuje posun přes přechodovou část v podtématech 17.1 a 17.2 do části závěrečné v podtématech 17.3-17.6 s následným návratem do střední části v podtématu 17.7. Analýzou nebyl zaznamenán návrat tématu. Téma je však rozvinuto v tématu č. 7 a 15.

Téma č. 18: Ukončení

Téma je otevřeno dotazy supervizora v úvodní a přechodové části (podtémata 18.1 a 18.2) s následným posunem do závěrečné části v podtématech 18.3 a 18.4.

16.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 2

p. č.	I.	II.	III.
1.		<u>1. Posun</u> 1.1 Došlo k posunu od posledně?	1.2 Určitě došlo k posunu (1.1)
2.	1.3 Musím udělat průzkum 1.4 Mám problémy s pamětí 1.5 Řešila jsem terapii 1.5.1 Jak se nějak vzdělávat, rozvíjet (1.5)		
3.	1.5.2 S ohledem na výcvik (1.5; 1.5.1)		
4.	<u>2. Nejistota</u> 2.1 Víc nějakých klientů 2.2 Cítím se nejistá (1.5)		
5.	1.6 Sanace rodiny (1.5) 1.5.3 Na terapii je málo času (1.5)		
8.	1.5.4 Terapeuticky s tím nikdo nepracuje (1.5)		
10.			1.7 Odnosla jsem si, abych to neměla oddělený (1.2;

			1.5; 1.6) 1.8 Budu trénovat otázky na účastníky (1.2) 1.9 Bylo to pro mě zajímavý (1.2) 1.10 Zkousím to v jiných kontextech (1.2; 1.5.3; 1.7)
12.	<u>3. Drhne to</u> 3.1 Nedostanu to tam úplně 3.2 Nejsem schopná se doptat klienta 3.3 Nezáskám od něj informaci	3.4 Dostanu informaci	3.5 Zamýšlím se, čím to je (3.4) 3.6 Jak to využít v uvolněnějším prostředí (3.4; 3.5) 3.7 Jde to snáží (3.4; 3.6) 3.8 Snížil se stres (1.1; 1.5) 3.9 Využívám jiný kontexty (1.10) 3.10 Je to pro mě známá oblast, ohmatanej terén (3.5) 3.11 Mám možnost se víc uvolnit (3.10) 3.12 Vnímat lidi, co tam děláme (3.10; 3.11)
14.			
16.			
17.	<u>4. Rozdíl mezi poradenstvím a terapií</u> 4.1 Je to i v poradenství? (3.10; 3.12)		
18.	4.2 Je to otazník 4.3 Je to pro mě začarovanej prostor		
20.	4.4 Jedu v něčem, co jsem se naučila od kolegů (4.1)		

24.		4.5 Víc o tom přemejšším (4.4) 4.5.1 Už když jsem dělala metodiky (4.5)	
27.		4.7 V terapiích to nemám úplně ošahaný 4.8 Neexperimentuju 4.9.2 Někdy se to nedaří (1.5; 4.6) 4.9.3 Někdy mě to vykolejí (1.5; 4.6)	4.6 Neberu to tak rigidně (4; 4.5) 4.9 Mám představy 4.9.1 Někdy se to daří (1.5; 4.6)
36.	5. Zakázka		
39.	5.1 Snažíte se domluvit zakázku 5.2 Klient chce něco sepsat	5.3 Je to pro mě jistota (5.2)	5.4 Víím, jak se to dělá (4.4; 5.2; 5.3) 5.5 Dává mi to prostor přemejšlet (5.3; 5.4) 5.5.1 Jak to ten člověk chce (5.5) 5.5.2 O širším kontextu a souvislostech (5.5)
41.	5.6 Klient něco na začátku vysloveně neřekne	5.7 Já jsem ten, kdo to tam dává (5.6) 5.9 Je tam něco zautomatizovanýho (5.1; 5.2; 5.3; 5.4) 5.10 V terapiích to mám oddělený (1.7)	5.8 To mi přijde důležitý (5.7)

		5.10.1 Nemám to ošahaný (4.7)	
42. 43.	<u>6. Co zautomatizovat?</u>	6.1 Víc praxe, praktikování, zkoušení (6) 6.3 Není to o zautomatizování (6) 6.4 Nějaký opěrný body (6.3) 6.4.1 Tady to se mi osvědčilo v praxi (6.3; 6.4)	6.2 Abych to svobodně a hravějc používala (6; 6.1)
44. 47. 51.	<u>7. Opěrnej bod</u> (6.4)	7.1 Hodně o tom přemejšším (7) 7.2 Kam chci klienta vést (7) 7.2.1 Jaká je objednávka (7; 7.2) 7.2.2 Abychom uzavřeli zakázku (5; 7; 7.2) 7.2.3 Moje předpoklady o tom, co by se mělo dít (7) 7.2.4 Techniky, který směřujou k dojednání, vyhodnocení a ukončení spolupráce (7; 7.2.1)	
54. 57.	<u>8. Co chcete dneska dělat?</u> 8.1 Chcete si povídat o tom? (6; 7) 8.2 Nebo o něčem jiným?	8.3 Ono to spolu souvisí (8.1; 8.2)	
		<u>9. Zlepšení u klientky</u>	9.1 Bylo to pro mě přelomový (9)

59.		9.2 Jen díky okolnostem, že se něco změnilo v rodině (9) 9.3 Doporučila bych jí přemedikování 9.4 Doporučit jí psychiatra 9.5 Doporučit, aby terapie probíhala paralelně (9.3; 9.4) 9.8 Někdo jinej má vliv na to, že se to zlepšuje (9.2; 9.4; 9.7)	9.6 Klientka změnila medikaci, snižuje ji (9.3) 9.7 Doporučila jsem ji psychiatrice (9.5) 9.9 Kompetentní klientka si našla rituál s relaxacema
	2.3 Moje nejistota v terapiích (2.2; 9) 2.4 Nevěřím, jestli to má nějaký efekt (2.2) 2.5 Nevytěžila jsem tu výjimku (2.3) 2.5.1 Aby to začla vnímat i ona (2.5)	2.6 Mám pocit, že vnímá, že se změnilo okolnosti (2.5.1)	
60. 62. 63.	8.4 Tři témata (8) 8.4.1 Opěrný body v terapii (7) 8.4.2 Nevím, co v terapii dělám (4.3) 8.4.3 Má terapie vůbec efekt? (2.4)	8.5 Ono to spolu souvisí (8.4.1; 8.4.2; 8.4.3) 8.6 Nejsem schopná to pojmenovat	

64. 67.	8.7 Vybrat téma (8.4)	8.9 Cítala jsem se nejistě (2.2; 2.3) 8.10 Byl to můj neúspěch (8.9) 8.11 Pochybnosti o tom, jestli to klientce něco přináší (9)	8.8 Je fajn sledovat, co se dělo z mého pohledu (8.6)
70. 71.		7.3 Vypíchnout opěrný body (7)	7.4 Zjistit, co po mě vlastně chce (7.3)
	10. SMART cíl (7.4)		
			7.5 Najít opěrný body (6.4)
		2.7 Mám skepsi, že se to nepovede, že neuspěju (2.2)	
72. 74. 75. 79.		7.7 Oceňování ve vazbě na výjimky (7; 7.6) 7.8 Výjimky jsou samostatný opěrný bod? (7; 7.6) 7.5.2 Mám pochybnost, že to neumím a musím tu techniku pilovat (7.5.1; 8.11; 9)	7.6 Hledání výjimek a oceňování (2.5) 7.6.1 To používám (7.6) 7.9 Obojí (7.7; 7.8) 7.10 Že to vedu víc k ní, je to o zdrojích (7.7) 7.11 Podařilo se něco, na co si přišla (7.7; 9.6; 9.9) 7.12 Vytvářím jinej, narativní příběh (7.7) 7.5.1 Najdu opěrný bod (7.5)
	11. Škály		

80.	11.1 Jsou škály opěrný bod? (7; 7.5)		
81.		11.2 Jako měření nějakýho posunu (11.1)	
83.			11.3 Dělat víc posunu (11.2) 11.4 Někdy k motivaci, jakou cestou jít (11.1)
85.		11.5 Nemám to ošahaný (11) 11.6 Mám obavy škály dávat na konci konzultace (11.5)	
87.		11.7 Předjímám, že klientka řekne, že se nic nezměnilo (11.5; 11.6) 11.7.1 Ze strachu to tam nedám (11.7)	
88.		11.8 Nedávám škálu na konec, protože není podstatná	11.9 Jde o změnu, která proběhne v klientově životě (11.8) 11.10 Používám číselný označení (11.6)
89.		11.11 Používám jen pár věcí	
92.			12. Kreativita 12.1 Kreativita používání škál
95.		12.2 Držím se jistoty (11.2; 11.11)	
97.		12.3 Když jsem vykolejená, nepoužívám nástroje (12.1)	
98.		7.13 Opěrný bod – ostrůvek uprostřed moře? (7.5)	
101.			7.14 Chci víc opěrných bodů, potřebuju je (7; 7.13)

103.		7.15 Závěr je pro mě neznámá (7.13; 7.2.4)	7.16 Aby skončila konzultace a měla jsem pocit, že se něco zlepšilo po ukončení spolupráce (8.11; 9)
105.			13. Vzdělávání 13.1 Zkusíme nácvik relaxací, prodýchávání, to jí pomáhá (7.13)
115.		7.17 Hledáme opěrný bod ukončování (7.13; 7.16)	
116.		7.18 Klientům se to zlepšilo, ale nenašli ještě ty strategie k řešení (7.16)	
120.			14. Relativistický bahno 14.1 Bylo by fajn, kdybych aspoň něco věděla jistě (2.2; 2.3; 2.4; 12.2) 14.2 Kdybych si za něčím stála (2.2; 2.3; 2.4) 14.3 Kroužím jako kolečko a to je vono (14.1)
125.		7.19 Chcete víc opěrných bodů? 7.20 Využívat ty opěrné body, který máte? (7.8; 11.1)	
126.			7.21 Obojí (7.19; 7.20) 7.22 Pořebuju si vyzkoušet opěrné body z více pohledů (7.20) 7.23 Mám je teoreticky (7.20)
130.			
140.		7.24 Nevyužívám je (7.20; 7.22) 7.25 Nechci se zatěžovat, protože bych	

150.		se zhroutila	7.26 Potřebuju dojednat zakázku (5.1; 7.2.2; 7.19) 7.26.1 Vědět, jak s ní pracovat (7.19) 7.26.2 Jak ji ukončit (7.19) 7.27 Musím si to zjednodušit (7.20) 7.28 Zjistit, co klient chce (3.2)
170.			
173.		10.1 SMART cíle mi nejdou (7.4; 10)	10.2 Jde mi to víc v konextu sociální práce (10.1) 10.3 Je to hmatatelnější (10.2)
174.		10.4 V terapii do toho klienta trošku tlačím (2.3; 4.7; 5.10)	
176.		10.5 Ne vždycky se mi to daří (10.1)	
178.		10.6 K čemu jsou potřeba SMART cíle? (10.1)	10.7 Aby bylo jasně definovaný, kdy to může skončit (10.6) 10.8 Je třeba to dotáhnout (10.1; 10.5; 10.7)
182.		10.9 Co je cíl?	
185.		10.9.1 Hledat způsob jak?	
189.		10.9.2 Je to způsob práce?	10.10 S klientkou jsme se domluvily na tý cestě (10.9; 10.9.1)
190.	<u>15. Jak vypadá spokojenost se službou?</u>		
191.		15.1 To mám ten	

		otazník, nemáme to vyjasněný (15)	
193.		10.11 Nepodařil se mi ten SMART (10.5; 15.1)	
195.		10.12 Chtěla si nacvičit techniky a mně se nepodařilo jít za to dál (10.10)	10.13 Měla jsem v hlavě, že si musíme víc vohmatat s čím souvisí úzkost (10.12) 10.14 Já bych byla ten, kdo by to pojmenoval (10.13)
202.	<u>16. Zázračná otázka</u> (15)		
203.		16.1 Zázračnou otázku jsem nepoužila (15)	
208.		16.2 Všechno se mi váže k té úzkosti (15; 16)	
210.			16.3 To je něco netypického (10.13; 16.2)
226.			7.29 To je ten záchytný bod, tady ho vidím – zjistit, co chce (7.5; 7.13; 7.17)
229.			7.29.1 Nebýt závislá na Neurolu (9; 9.6)
239.			7.29.2 Nastavit si podmínky doma, aby byla v pohodě (9.8, 9.9; 13.1)
245.	<u>17. Přístup zaměřený na řešení</u>		
247.		17.1 Opěrný body vycházejí z přístupu zaměřeného na řešení (7.5)	
		17.2 My neřešíme	

253.		problémy (17.1)	17.3 Nápad neřešit úzkost, ale zacházet např. se vztahy klientky (17.1)
256.			17.4 Pojmenovávaly jsme si, co potřebuje (7.17; 10.10)
263.			17.5 Sama to víte (7.2; 7.27)
267.			17.6 Tam jste na zlatý žíle (17.4)
268.		17.7 Vracím se a nevím, co mám měřit (7.2.4)	
269.		7.30 Z ostrůvku hupsnete něco měřit (7.13)	
271.			7.31 Máte bezpečnej ostrůvek, kde můžete pracovat s výjimkama, oceňovat, ukončovat (7.6)
272.			7.32 Málo říkám, že jdeme za nějakým cílem (10.1)
			7.33 Nemám v hlavě nastavený, že pojmenovávání jsou cíle (8.6)
			7.34 Když víme, za čím jdeme, máme pak co vyhodnocovat (7.2.4)
280.			7.35. Nemám to zvědomělý (7.33)
288.			7.36 Linka: když by to bylo takhle, bylo by to super (16; 17.2)
292.			7.37 Dotáhnout to formou tý škály (11.1; 12.1)
295.		7.38. Cíle jsou pro mě podstata (10)	
296.			7.39 Podstata je vědět, kam směřujeme (7.2; 7.37)

			7.39 Mít podrobný popis toho, kam směřujeme (17.2) 7.40 Stačí udělat jednotlivé krůčky (7.39)
302.		15.2 Dlouhodobě udržet konverzaci, jak to má vypadat (15.1)	
304.			15.3 Máte jeden ze záchytných bodů (15.2)
305.			15.4 Chytneme se toho, co se daří (17.2)
308.	18. Ukončení		
	18.1 Můžeme to takhle ukončit?		
310.		18.2 Bylo to pro vás k něčemu?	
311.			18.3 Bylo to hodně výživný (18.2) 18.4 Často výživný (18.2)

16.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU

Provedenou kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis, byly v uvedené supervizní konzultaci zachyceny a vyhodnoceny následující momenty posunu jako významné:

1. První významný moment posunu byl provedenou analýzou zachycen v tématu č. 1 „**Posun**“. Kdy na dotaz supervizora supervidovaná uvádí, že vnímá posun ve svém vnímání terapie, sanace rodiny a evaluaci, aby tyto prvky nebyly oddělené. Dalším významným posunem tohoto tématu je vědomější zkoušení terapie i v jiných kontextech.
2. V tématu č. 3 „**Drhne to**“ byly provedenou analýzou nalezeny tyto významné momenty posunu s odkazem na téma č. 1, kdy supervidovaná uvádí, že se v terapiích necítí dobře, avšak že se u ní redukoval původní stres související s terapiemi, cítí se uvolněněji, při terapiích zažívá z důvodu užití i jiných kontextů uvolnění. Dalším významným posunem je zvědomení pocitu, že pokud

má supervidovaná nějaký pracovní prostor tzv. osahaný, dává jí to možnost se uvolnit a více vnímat lidi a to, co dělá.

3. Provedenou analýzou byly detekovány významné momenty posunu také u tématu č. 7 „**Opěrný bod**“. Uvedené téma je velmi rozsáhlé s opakovanými návraty. Významným momentem je zde touha supervidované po opěrných bodech, které by mohla využívat při práci s klienty v budoucnu. Na konkrétním případu práce s klientkou je schopna tyto opěrné body nalézt v technikách, které běžně při práci s klienty používá (ocenění, výjimky), plus významným momentem posunu je zaměření se na „pilování technik“ – např. škály. Opěrnými body supervidované se tedy mohou stát terapeutické techniky, které ovládá v teoretické rovině. Dalším z významných momentů je zjednodušení hledání opěrných bodů v: dojednání zakázky, vědět jak na ní pracovat a jak ji ukončit. K dojednání zakázky ve formulaci: „Zjistit, co chce...“ (odst. 169 transkripce) se supervidovaná vrací ke zjednodušenému modelu, což evokuje důležitost tohoto jejího opěrného bodu a význam posunu je tímto ještě umocněn. Stejně tak se supervidovaná vrací k technice výjimek a škál a tím těmto opěrným bodům přiřkládá na důležitosti. V závěru tohoto tématu je analýzou nalezen další významný posun, kdy supervizor předkládá supervidované možnost oprostít se od práce s cíli, ale představit si preferovanou budoucnost a k té se přibližovat po krůčcích (odst. 296 transkripce).
4. Významný moment posunu je obsažen v tématu č. 12 „**Kreativita**“. Ačkoliv se jedná o téma velmi krátce přestavené v uvedené supervizní konzultaci, je zde významný moment v negativním smyslu. Ačkoliv supervidovaná spatřuje kreativitu v používání škál, raději se drží jistoty a pokud se jí jistota nedaří, je z toho „vykolejená“ a někdy to vede k nevyužívání dostupných nástrojů (odst. 97 transripce).
5. V tématu 17 „**Přístup zaměřený na řešení**“ se posun odehrává právě v tomto přístupu. V podstatě se jedná o propojení s tématem č.7, kdy významný moment posunu je skutečnost, že opěrným bodem může být právě přístup zaměřený na řešení, kde se neřeší problémy a cíl může být představa preferované

budoucnosti klientů, kdy svou vlastní reflexí supervidovaná přichází na to, že ve své podstatě tento přístup práce s klienty již aplikuje.

16.5 SHRnutí

V uvedené individuální supervizní konzultaci založené na přístupu zaměřeném na řešení, za přítomnosti bylo otevřeno celkem 18 témat, jejichž posuny byly analyzovány prostřednictvím Recursive frame analysis. Provedenou analýzou bylo vyčleněno celkem pět témat, ve kterých byly identifikovány významné momenty posunu. Ve čtyřech případech, konkrétně v tématech č. 1, 3, 7, a 17 se jednalo o významné momenty pozitivní, zároveň se však podařilo identifikovat v tématu č. 12 negativní významný moment, jak je uvedeno výše.

17. SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 3 - RFA

Ke stanovení významných momentů posunu pomocí Recursive frame analysis byla v tomto případě analyzována audionahrávka supervizní konzultace založené na přístupu zaměřeném na řešení, která byla vedena jedním supervizorem a v tomto případě se jedná o individuální supervizi.

Data byla fixována prostřednictvím transkripce, která byla následně kontrolována opakovaným poslechem a vnějším auditem.⁵⁸ Jména a další údaje, které by mohly vést k identifikaci osob uvedené v audionahrávce, byly v transkripci i provedené analýze anonymizovány. Dotčené osoby souhlasily s pořízením audionahrávky a jejím využitím pro výzkumné účely.

Označení osob v transkripci je následující:

S = supervizor

K = klient

Pro snadnější orientaci v textu transkripce byly jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány číslicemi 1-218, kdy čísla odstavců korelují s prvním sloupcem analýzy zleva, označeném „p. č.“ – pořadové číslo odstavce. Následují sloupce označené římskými číslicemi: I., II. a III., označují úvodní, střední (přechodovou) a závěrečnou fázi.

17.1 OTEVŘENÁ TÉMATA

V této supervizní konzultaci bylo jejími účastníky otevřeno celkem 11 témat:

1. Co si odnýt z konzultace	10. Kroky
2. To mi jde – zkušenosti	11. Ukončení
3. Práce s klientama	
4. Škála	
5. Vztah s klientama	
6. Motivace	
7. Intervence	
8. Inspirace	
9. Co mi nejde	

⁵⁸ Transkripce supervizní konzultace je obsažena v této diplomové práci jako Příloha č. 5 (CD)

17.2 DETAILY MOMENTŮ POSUNU

Analyzovány byly posuny nejen mezi tématy, které byly otevřeny v této supervizní konzultaci, ale také uvnitř jednotlivých témat, v rámci podtémat. V průběhu konzultace docházelo také k návratům již dříve předložených témat, kdy pro přehlednost jsou jednotlivé (horizontální) úseky barevně odlišeny. Rozvíjení, nebo odkazování na již dříve zmíněná témata, jsou za témata či podtémata označovány příslušnými čísly v závorkách.

Téma č. 1: Così odnýt z konzultace

Uvedené téma obsahuje celkem pět podtémat, která jsou všechna uvedena v úvodu konzultace po dotazu supervizora (1.1), kdy analýza zaznamenává posun do střední části ve vyjádření supervidovaného v podtématech 1.2-1.5.

Téma č. 2: To mi jde – zkušenosti

V tomto tématu je obsaženo celkem devět podtémat, přičemž podtémata 2.1-2.3 jsou analýzou prokázána ihned v závěrečné fázi. Po otevření témat č. 3,4 a 5 dochází k návratu tématu č. 2 v podtématech 2.5-2.9, která jsou všechna taktéž uvedena v závěrečné fázi.

Téma č. 3: Práce s klientama

Podtéma 3.1 je prvním z celkem čtyř obsažených v tomto tématu. Z úvodní části je analýzou zaznamenán posun do přechodové fáze v podtématu 3.2 s následným návratem do úvodní části v podtématu 3.3. U podtématu 3.4 je posun do závěrečné fáze, kdy se jedná o návrat k uvedenému tématu supervizorem.

Téma č. 4: Škála

Téma je otevřeno v úvodní fázi supervidovaným podtématem č. 4.1. Následují témata 5, návrat k tématu č. 2 a nově otevřené téma č. 6.. V návratu tématu č. 4 další témata oscilují mezi přechodovou a závěrečnou fází a to v podtématech 4.2 – 4.5 (podtémata 4.3 a 4.5 se nacházejí v závěrečné fázi).

Téma č. 5: Vztah s klientama

Toto téma je stěžejním v uvedené supervizní konzultaci a čítá 26 podtémat. Podtéma 5.1 je v analýze uvedeno ve střední fázi s přechodem v podtématech 5.2-5.4 do závěrečné fáze a bezprostředně následuje návrat do fáze přechodové v podtématu 5.5. Další posun

do fáze závěrečné byl v analýze prokázán po uvedení tématu č. 7, v podtématech 5.6 a 5.7. Po uvedení tématu č. 8 a návratech témat č. 7 a 4 se k tématu č. 5 zúčastněné osoby vrací, kdy podtémata 5.8, 5.10, 5.12-5.15 jsou uvedena ve fázi závěrečné s posuny zpět v podtématech 5.9 a 5.11. Následuje otevření tématu č. 9 a návrat tématu č. 4, kde byla provedenou analýzou zjištěna oscilace mezi přechodovou a závěrečnou fází v podtématech 5.16-5.21, přičemž podtémata 5.17 a 5.20 jsou součástí závěrečné fáze. Po opětovném návratu tématu č. 4 podtémata 5.22 a 5.23 navazují na středovou část předchozího podtématu. Poslední analýzou prokázané posuny jsou analýzou identifikovány v podtématu 5.24 s posunem ze závěrečné fáze do fáze přechodové v tématu 5.25 a následným návratem k podtématu 5.26 v závěrečné fázi.

Téma č. 6: Motivace

Součástí uvedeného tématu je celkem 5 podtémat, která jsou v rámci transkripce modelována pouze v jednom odstavci (odstavec 32 transkripce). Téma je otevřeno podtématy 6.1 a 6.2 v úvodní fázi, následně v tématu 6.3 přechází do fáze přechodové a v podtématech 6.4 a 6.5 je analýzou zaznamenán návrat do fáze úvodní. Toto téma již následně není v supervizní konzultaci rozvíjeno.

Téma č. 7: Intervence

Téma č. 7 je otevřeno přímo v závěrečné fázi podtématem 7.1 s posunem do střední fáze v podtématu č. 7.2. Podtéma 7.3 je s nuancemi oscilací mezi závěrečnou a přechodovou fází. Po návratu témat č. 5 a 4 a otevření nového tématu č. 8 se v těchto nuancích podtéma 7.3 vrací v posunu od středové do závěrečné fáze.

Téma č. 8: Inspirace

Supervizorem otevřené téma v podtématu 8.1 je reagováno supervidovaným (8.2) taktéž v úvodní části s bezprostředním posunem v podtématu 8.3 do fáze závěrečné. Toto téma již není dále konzultováno.

Téma č. 9: Co mi nejde

Provedenou analýzou byla v rámci tohoto tématu zjištěna celkem tři podtémata, přičemž téma je uvedeno podtématem 9.1 v úvodní části s následným posunem do fáze přechodové v tématech 9.2 a 9.3.

Téma č. 10: Kroky

Mezi tématy č. 9 a 10 jsou analýzou prokázány opakované návraty témat č. 4 a 5. Téma č. 10 je uvozeno podtématy 10.1 a 10.2 v přechodové fázi s přerušením tématem č.4 se posouvá do fáze závěrečné v podtématu 10.3 s návratem do přechodové fáze v podtématu 10.4.

Téma č. 11: Ukončení

V tomto posledním otevřeném tématu, kde supervizor toto téma otevírá a rozvíjí v podtématech 11.1 a 11.4 je posun ze strany supervidovaného v podtématech 11.2, 11.3 a 11.5 ze supervizorovy úvodní fáze přímo do fáze závěrečné.

17.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 3

p. č.	I.	II.	III.
1.	<u>1. Co si odnýt z konzultace</u>		
	1.1 Aby to bylo užitečný (1)		
2.		1.2 Jak se zlepšit v určitých věcech (1; 1.1)	
4.		1.3 Utvrzení v něčem (1; 1.1)	
6.		1.4 Budu si víc věřit (1) 1.5 Nebudu pochybovat (1; 1.1)	
8.			<u>2. To mi jde - zkušenosti</u> 2.1 Jdou mi věci, se kterými mám zkušenosti (1.3) 2.2 Jsem učitel, v tom si věřím (1.3) 2.3 Věřím si v doučování (1.3)
9.	<u>3. Práce s klientama</u> 3.1 Neměl jsem tu zkušenost s uživateli 3.3 Věci, kde nejsi tolik utvrzený (1.3; 3.2)	3.2 Věci, kde jsi utvrzený (1.3; 3.1)	

11.	4. Škála		
12.	4.1 Utvrzený jsem tak na sedmičce (1.3; 3.2)		
13.		5. Vztah s klientama	
14.		5.1 Důvěru mi dává vztah s klientama (4.1)	
16.			5.2 Kamarádský postoj (5.1)
			5.3 Berou mě za kamaráda (5.1; 5.2)
18.			5.4 Svěřují se mi (5.1)
		5.5 Možná je to jen můj pocit (5.3; 5.4)	
22.			2.4 Mám určité zkušenosti (2.1; 5.1)
			2.5 Když něco nevím, doma to vyhledám, abych dokázal poradit (2.4)
24.			2.6 Mám zkušenosti z vlastního života (2.1; 2.4)
			2.7 Díky tomu můžu radit (2.1; 2.4; 2.6)
26.			2.8 Zkušenosti ze vztahů (2.1; 2.4; 2.7)
30.			2.9 Doučování – mám zkušenosti ze školy (2.3; 2.7)
32.	6. Motivace 6.1 Nejde mi motivace 6.2 O pololetí děcka přestaly chodit (6.1)	6.3 Přemýšlím, jestli bych neměl změnit přístup (6.1) 6.3.1 Být na ně tvrdší (6.3)	
	6.4 Jestli nedělám chybu (6.2; 6.3)		
	6.5 Nechci být moc tvrdý, aby tam chtěli chodit (6.3.1)		
36.		4.2 Na sedmičce mám	

38.		zkušenosti a znalosti (2.4; 2.7; 2.7; 2.8 4.1) 4.4 Kdybych neměl znalosti, byl bych níž (4.1; 4.2)	4.3 Dokážu poradit (4.2) 4.5 Chválí mě kolegové (4.2)
40.			<u>7. Intervence</u> 7.1 Mám pěkně zapsané, kvalitní intervence (4.5) 7.1.1 Ve kterých jim můžu předat hodně informací (4.5; 4.5.1)
44.			
46.		7.2 Nevím jak se zachovat, když o tom nic nevím (1.2; 3.1)	
52.			7.3 Kvalitní intervence, která se týkala spíš pochopení, než znalostí (7.2)
54.			7.3.1 Dlouho jsme si povídali (7.2; 7.3)
56.		7.3.2 Věděl jsem, že to nemá komu říct (7.3; 7.3.1) 7.3.4 Když to neřekne mě, tak nikomu a bude se trápit (7.3.2)	7.3.3 Se mnou má nejlepší vztah (7.3; 7.3.2)
59.			5.6 Důvěrný nebo bezpečný vztah s klientama (5.1)
62.			5.7 Vztah vznikl na doučování (5.1; 7.3.3)
63.			4.6 Dovednost zlepšit atmosféru přispívá k sedmičce (4.1)
67.	<u>8. Inspirace</u> 8.1 Dá se inspirovat ze situací, které se povedly? (4.6; 5.3; 5.4;		

68.	7.3.3) 8.2 Ze začátku nedokážu poradit (8.1)		8.3 Nebát se a zkusit to (8.1)
70.		7.3.5 První jsem nevěděl, jestli o tom dokážu mluvit (7.2; 7.3)	7.3.6 Pak jsem se rozhodl, jo, musím (7.3.2; 7.3.4; 7.3.5)
72.		4.8 Chybí mi osobní, rodičovské rady (4.7)	4.7 Znalosti jsou důležité k utvrzení (1.3; 3.3; 4.2; 7.3)
76.			5.8 K utvrzení přispívá už jenom ten vztah (1.3; 5.1; 5.6)
78.		5.9 Se všema ten vztah zatím nemám (5.6; 5.8)	
82.			5.10 S některýma to jde samo (5.3; 5.4; 5.6)
84.		5.11 Nemají zájem se poznat, svěřovat (5.4; 5.9)	
86.			5.12 Jsem bezprostřední (5.3; 5.10)
90.			5.13 Připojím se na jejich vlnu (5.3; 5.10)
92.			5.14 Měl jsem mladší kamarády, naučil jsem se to (5.12; 5.13)
			5.15 Myslel by sis, že jsem jeden z nich (5.12; 5.13)
105.			3.4 Pracujeme na utvrzení (1.3; 3.3)
108.	9. Co mi nejde 9.1 Chci se pobavit o tom, co mi nejde		
110.		9.2 Když nemám znalosti, nemůžu	

112.		někomu poradit (9.1) 9.3 Chci si být jistější (9.1; 9.2)	
116.		4.9 Mít lepší vztah s klientama, se kterýma je teď neutrální (4.1)	4.10 Pak bych si asi věřil (1.4; 3.2; 4.9) 4.11 Normálně bych si s nima povídal (4.9)
120.			
124.		5.16 Jsem radši, když se s nima baví Jana (4.9; 5.9)	
133.			5.17 Mít se všema vztah, že si budeš schopen s nima povídat (4.9; 4.11; 5.9)
138.		5.18 Nevím, jestli je to reálné (5.17) 5.19 Je to o tom, jak si sednou lidi (4.9; 4.11; 5.17; 5.18)	
142.		5.21 Myslím, že to není možné (4.11; 5.17; 5.20)	5.20 Chtěl bych to (4.11; 5.17)
146.		4.12 Chci, aby to nezačínalo a nekončilo u ahoj (4.9)	
150.			4.13 Potřebuju, když přijdu, jít za něma (4.9; 4.12)
155.		4.14 Zatím to nedokážu, teď to ještě nejde (4.9; 4.12; 4.13)	4.15 Nerozlišoval bych, se kterýma nemám ten vztah (4.9; 4.11; 4.12; 4.14) 4.15.1 Ve druhém klubu se to hodně zlepšuje (4.15)
157.			4.16 Mám naději, že to časem taky tak bude

159.			4.17 Se kterým mám hlubší vztah, tak jsem žádný neměl (4.9; 4.15; 5.15; 5.17)
161.			4.18 Odvážil jsem se to zkusit, vyšel jsem tomu naproti
165.		5.22 Zjištění, že nejsem, jaký jsem si myslel (4.9; 5.17) 5.23 On měl celou dobu zájem, jen nevěděl jak (5.9; 5.11)	
171.			4.19 Se kterým vztah mám, rozvíjí se, cítím se s ním dobře (5.3; 5.10)
173.		4.20 Neměl bych se řídit tím, co si o nich myslím (4.9; 4.12; 4.14; 4.15; 5.9)	
175.		4.22 Neumím to u všech (4.20)	4.21 Měl bych je zkusit poznat (4.20)
177.			4.23 Chtěl bych to u všech (4.20; 4.21; 4.22)
179.		4.24 Snad to půjde (4.9; 4.21; 4.23; 5.9)	
183.		4.25 Ke každému jsem potřeboval určitý čas (4.23; 4.24)	4.26 Pak to půjde (4.23; 4.24; 4.25)
185.		10. Kroky 10.1 První krok – zvyknutí, až víme o sobě (4.25; 4.26) 10.2 Druhý krok – pak ho oslovit (4.25; 4.26; 10.1)	
187.			4.27 Pokusím se víc bavit s klienty neutrálními (4.9; 4.12; 4.20; 4.21; 5.17)

189.		4.28 Nebudu to nechávat na Janě (4.27)	4.29 Zkusím tomu jít víc naproti (4.27; 4.28)
190.			10.3 Fáze zvykání je naplněna (10.1)
192.		10.4 Můžeme přejít do fáze oslovování (10.2; 10.3)	
198.			5.24 Skupinka, kde mám vztah se všema (4.9; 5.9)
199.		5.25 Menší skupinka – to je dost těžké (4.27; 4.29)	
201.			5.26 Nebudu se držet u těch s lepším vztahem, půjdu i do té skupinky (4.27; 5.25)
214.	11. Ukončení		
215.	11.1 Co si odnášiš z konzultace?		11.2 Naději, že by to mohlo jít (1.2; 1.4; 1.5) 11.3 Potřeboval jsem to slyšet, abych se utvrdil, že to půjde (1.3)
216.	11.4 Splnilo to účel? Můžeme takhle skončit?		
217.			11.5 Jo (11.4)

17.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU

Provedenou kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis, byly v uvedené supervizní konzultaci zachyceny a vyhodnoceny následující momenty posunu jako významné:

1. K prvnímu významnému momentu posunu prokázaném provedenou analýzou došlo v tématu č. 2 „**To mi jde**“. Nejde však zcela o posun ve smyslu posunu uvnitř tématu, avšak v návaznosti na předchozí, první otevřené téma jsou tzv. potvrzeny zdroje supervidovaného, které jsou předmětem závěrečné fáze,

a to v rámci jediného odstavce transkripce (odstavec č. 8), kde supervidovaný uvádí své silné stránky podložené zkušenostmi a sebedůvěrou.

2. Další významný moment v této supervizní konzultaci se analýzou podařilo zachytit v tématu č. 5 „**Vztah s klientama**“. Tomuto tématu byl věnován značný prostor a z celkem 26ti podtémat jich je celkem 15 umístěno v závěrečné fázi. Jako významný moment je zde zvědomnění pozitivního postoje klientů supervidovaného k jeho osobě a jejich vzájemného vztahu. Za nejvýznamnější moment posunu tohoto tématu je možno označit rozhodnutí supervidovaného věnovat větší pozornost druhé, dosud upozaděné skupině klientů, svou vlastní aktivní formou účasti (odstavec 201 transkripce).

3. Téma č. 8 „**Inspirace**“ je supervizorem otevřeno v odstavci 67 transkripce v úvodní části. Na něj reaguje supervidovaný (odstavec 68 transkripce) taktéž v úvodní části, na kterou bezprostředně navazuje posun do závěrečné části v otevření zdroje „Nebát se a zkusit to“, což představuje podporu sebevědomí supervidovaného a zároveň otevření nové možnosti vstupu ve vztahu s klienty.

4. Poslední z významných momentů posunu je analýzou prokázán v závěrečném tématu č. 11: „Ukončení“. Ve své podstatě se jedná o rekapitulaci pocitů supervidovaného s konstatováním, že uvedená supervizní konzultace byla přínosem a splnila očekávání supervidovaného, konkrétně odst. 215 transkripce.

17.5 SHRnutí

Supervizní konzultace založená na přístupu zaměřeném na řešení, přesněji řečeno její transkripce, byla podrobena Recursive frame analysis. V tomto případě se jedná o individuální supervizi, jejímiž účastníky je supervizor a klient (supervidovaný). Otevřeno bylo celkem 11 témat, kdy významné momenty posunu byly identifikovány u čtyř témat, přičemž nejvýrazněji se projevily v tématu č. 5 a 11.

18. SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 4 - RFA

Ke stanovení významných momentů posunu prostřednictvím provedené Recursive frame analysis, byla podkladem audionahrávka supervizní konzultace založené na přístupu zaměřeném na řešení. Supervizní konzultace byla vedena dvěma supervizory. Jedná se o skupinovou supervizi za přítomnosti dvou tzv. external witness s jejich následnou reflexí.

Data byla fixována prostřednictvím transkripce, která byla následně kontrolována opakovaným poslechem a také prostřednictvím vnějšího auditu.⁵⁹ Jména a další údaje, které by mohly vést k identifikaci osob uvedené v audionahrávce, byly v transkripci i provedené analýze anonymizovány. Dotčené osoby souhlasily s pořízením audionahrávky a jejím využitím pro výzkumné účely.

Označení osob v transkripci je následující:

S1 = supervizor 1

S2 = supervizor 2

KR = klientka 1

KN = klientka 2

KD = klientka 3

KK = klient 1

RTŽ1 = reflektující tým – žena 1

RTŽ2 = reflektující tým – žena 2

RTŽ3 = reflektující tým – žena 3

RTŽ4 = reflektující tým – žena 4

RTŽ5 = reflektující tým – žena 5

RTM = reflektující tým - muž

EWM = external witness – muž

EWŽ = external witness - žena

Pro snadnější orientaci v textu transkripce byly jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány číslicemi 1-334, kdy čísla odstavců korelují s prvním sloupcem analýzy zleva, označeném „p. č.“ – pořadové číslo odstavce. Následují sloupce označené římskými číslicemi: I., II. a III., označují úvodní, střední (přechodovou) a závěrečnou fázi (část).

⁵⁹ Transkripce supervizní konzultace je obsažena v této diplomové práci jako Příloha č. 6 (CD)

18.1 OTEVŘENÁ TÉMATA

V této supervizní konzultaci bylo jejími účastníky otevřeno celkem 21 témat:

1. Skupinová terapie
2. Profesní identita
3. Koule
4. Krize
5. Nejistota a intuice
6. Volba
7. Pestrost
8. Ovčáci, čtveráci
9. Klienti
10. Zakázka
11. Role
12. Podmínky k práci
13. Koučování
14. Otázka - instrukce
15. Psycholožka
16. Dalet
17. Důvěra
18. Závěr, dveře
19. Pohádka o terapeutovi
20. Ukončení
21. Člověk – pomáhající profese, chaos možností

18.2 DETAILY MOMENTŮ POSUNU

Analyzovány byly posuny nejen mezi tématy, které byly otevřeny v této supervizní konzultaci, ale také uvnitř jednotlivých témat, v rámci podtémat. V průběhu konzultace docházelo také k návratům již dříve předložených témat, kdy pro přehlednost jsou jednotlivé (horizontální) úseky barevně odlišeny. Rozvíjení, nebo odkazování na již dříve zmíněná témata, jsou za témata či podtémata označovány příslušnými čísly v závorkách.

Téma č. 1: Skupinová terapie

Uvedené téma obsahuje celkem čtyři podtémata. Je uvedeno prohlášením supervizora 1 v úvodní části (podtéma 1.1) s posunem do střední části v podtématech 1.2 a 1.3 s následným návratem do části úvodní v podtématu 1.4. S uvedeným tématem se dále nepracuje, pouze je rozvinuto v tématu č. 2.

Téma č. 2: Profesní identita

Obsahem tohoto tématu je celkem 40 podtémat. Po uvedení tématu následuje v supervizní konzultaci ještě dalších pět jeho návratů. Téma č. 2 je otevřeno v úvodní části podtématy 2.1-2.3. Následuje posun do přechodové části v podtématech 2.4 a 2.5. Podtéma 2.6 je posunem z přechodové do závěrečné části. Podtémata 2.7-2.10 se zpět navrací do části střední. V prvním návratu tématu se podtémata 2.11 a 2.12 objeví v přechodové části s posunem v podtématu 2.13 do části závěrečné s návratem do přechodové části v podtématech 2.14 a 2.15. První návrat tématu je zakončen podtématy 2.16-2.18 v závěrečné části. Ve druhém návratu tématu č. 2 je zde patrný posun vždy po jednom podtématu a to: závěrečná část (podtéma 2.19) – přechodová část (podtéma 2.20) – úvodní část (podtéma 2.21) – přechodová část 2.22 s posunem do závěrečné části v podtématu 2.23. Třetí návrat tématu obsahuje tři podtémata: 2.24 v přechodové části s posunem k tématu 2.25 v závěrečné části a návratem do části střední v podtématu 2.26. Čtvrtý návrat tématu je ve znamení oscilace mezi střední a závěrečnou částí, přičemž podtémata 2.27, 2.29 a 2.31 jsou uvedeny v přechodové části a podtémata 2.28, 2.30, 2.32 a 2.33 se nachází v části závěrečné. Poslední, pátý návrat tématu se nachází před uvedením tématu č. 19. Tento návrat začíná v přechodové části v podtématu 2.34 s následným posunem k podtématům 2.35-2.37. V podtématu 2.38 se zpět navrací do střední části s následným posunem v podtématech 2.39 a 2.40 v části závěrečné.

Téma č. 3: Koule

Toto téma navazuje na téma č. 2. Z tohoto důvodu je toto téma otevřeno podtématem 3.1 v přechodové části s posunem v podtématu 3.2 do části závěrečné. S tématem se dále nepracuje ani není v supervizní konzultaci již nikterak rozvíjeno.

Téma č. 4: Krize

V tomto tématu je obsaženo celkem devět podtémat. Téma je v supervizní konzultaci zpracováváno celkem dvakrát a to nejprve při jeho uvedení a dále v jednom návratu. Téma je otevřeno v úvodní části podtématy 4.1 a 4.2 s posunem do střední části

v podtématech 4.3-4.5. V podtématu 4.6 následuje návrat do úvodní části. K návratu tématu dochází před uvedením tématu č. 12, kdy podtémata 4.7-4.9 jsou umístěna ve střední části.

Téma č. 5: Nejistota a intuice

Celkem sedmnáct podtémat je obsahem tématu č. 5 v uvedení tématu a jeho dvou návratech. Téma je otevřeno v úvodní části podtématy 5.1 a 5.2 s posunem do přechodové části v podtématech 5.3 a 5.4 s posunem do závěrečné části v podtématu 5.5. Následuje podtéma 5.6 opět v úvodní části s posunem do části přechodové s podtématy 5.7-5.9. Následně je analýzou prokázán posun do části závěrečné v podtématech 5.10 a 5.11 s návratem do střední části v podtématu 5.12. První návrat následuje po otevření tématu č. 6. Podtéma 5.13 v přechodové části je posunuto do části závěrečné v podtématu 5.14. Následuje posun zpět do přechodové části v podtématu 5.15 a na něj navazuje posun do úvodní části v podtématu 5.16. Druhý návrat tématu je tvořen pouze jedním podtématem 5.17 v části závěrečné a to před otevřením tématu č. 15.

Téma č. 6: Volba

Toto téma je tvořeno pěti podtématy. Podtémata 6.1-6.4 jsou obsaženy v přechodové části s posunem do části závěrečné v podtématu 6.5. Téma je dále rozvinuto v rámci témat č. 4 a 12.

Téma č. 7: Pestrost

Obsahem tohoto tématu je celkem sedm podtémat. Po otevření tématu v podtématu 7.1 následuje posun do přechodové části v podtématu 7.2 a dále se téma posouvá do části závěrečné v podtématu 7.3. Mezi tématy č. 16 a 17 se nachází návrat tématu. Ten je uveden podtématem 7.4 ve střední části s posunem do úvodní části v podtématu 7.5. Následně se v podtématech 7.6 a 7.7 posouvá přímo do závěrečné části.

Téma č. 8: Ovčáci, čtveráci

Téma č. 8 obsahuje deset podtémat. Téma je otevřeno v přechodové části podtématy 8.1 a 8.2 s posunem v podtématu 8.3 do závěrečné části a následným návratem do části střeni v podtématech 8.4-8.6. První uvedení tématu je zakončeno podtématem 8.7 v závěrečné části. Návrat tématu analýza detekovala jako přerušení tématu č. 17. Začíná v přechodové části v podtématu 8.8 s posunem do závěrečné části v podtématu 8.9. Téma je ukončeno podtématem 8.10 ve střední části.

Téma č. 9: Klienti

Téma je otevřeno v úvodní části podtématem 9.1, posunuto do části přechodové v podtématech 9.2-9.5, kdy dále následuje posun do závěrečné části v podtématu 9.6. Téma je ukončeno podtématem 9.7, které se nachází ve střední části. Toto téma se v rámci supervizní konzultace již dále nerozvíjí a ani jinak se s ním nepracuje.

Téma č. 10: Zakázka

Obsahem tématu č. 10 jsou pouze čtyři podtémata. V úvodní části se otevírá podtématem 10.1 s posunem do přechodové části v podtématech 10.2 a 10.3. Podtéma č. 10.4 se vrací zpět do úvodní části. Taktéž toto téma se v rámci supervizní konzultace dále nerozvíjí a ani jinak se s ním nepracuje.

Téma č. 11: Role

Téma je tvořeno celkem devíti podtématy. Téma je otevřeno podtématy 11.1 a 11.2, dále je posunuto do přechodové části v podtématech 11.3-11.6. Následuje posun do závěrečné části v podtématu 11.7 a návrat zpět do střední části v podtématech 11.8 a 11.9. Uvedené téma je dále rozvíjeno v rámci tématu č. 13.

Téma č. 12: Podmínky k práci

Uvedené téma je rozvíjeno šesti podtématy. Je otevřeno podtématy 12.1 a 12.2 v závěrečné části s posunem do části přechodové v podtématech 12.3 a 12.4. Podtéma 12.5 je posunuto do závěrečné části. V závěru tohoto tématu analýza prokázala posun ze závěrečné části do části střední v podtématu 12.6. Téma je dále rozvinuto v tématu č. 15.

Téma č. 13: Koučování

Téma je otevřeno v úvodní části podtématem 13.1 s posunem přes přechodovou část v podtématu 13.2 do části závěrečné v podtématu 13.3. Následuje posun do střední části v podtématech 13.4-13.6, kde je téma ukončeno. S uvedeným tématem se v rámci této supervizní konzultace dále nepracuje, ani není nikterak rozvíjeno.

Téma č. 14: Otázka – instrukce

Jedná se o téma rozsáhlé, obsahující 32 podtémat. Po jeho otevření následují ještě dva další jeho návraty. Téma je otevřeno dotazy supervizora v podtématech 14.1 a 14.2 ve střední části s přechodem do části závěrečné v podtématech 14.3-14.5. Podtéma 14.6 je posunem zpět do střední části. Následuje podtéma 14.7 analýzou zobrazené v úvodní

části. Následuje oscilace mezi částí přechodovou a závěrečnou, kdy podtémata 14.8, 14.10, 14.12, 14.14 jsou uvedeny v přechodové části a podtémata 14.9, 14.11 a 14.13 v závěrečné části. Podtéma 14.15 je zobrazeno v úvodní části s následným posunem do přechodové části v podtématu 14.16. Další posun je detekován do části závěrečné v podtématech 14.17-14.19. Následuje posun do střední části v podtématu 14.20 a dále do úvodní části v podtématu 14.21. Po otevření tématu č. 15 následuje návrat k tématu. Podtéma 14.22 se nachází v přechodové části s následným posunem do závěrečné části v podtématech 14.23 a 14.24. Následně se navrácí zpět do střední části v podtématu 14.25. Návrat je ukončen podtématy 14.26 a 14.27 v závěrečné části. Po vstupu návratu tématu č. 7, se analýzou prokázal zjistit druhý návrat tématu. Začíná podtématem 14.28 uvedeným v závěrečné části s posunem do části střední v podtématu 14.29. Závěr tématu je zobrazen v závěrečné části v podtématech 14.30-14.32.

Téma č. 15: Psycholožka

Téma je otevřeno v úvodní části podtématem 15.1, posunuto do přechodové části v podtématu 15.2 s následným posunem do závěrečné části v podtématech 15.3-15.5. S tímto tématem se dále v rámci uvedené supervizní konzultace dále nepracuje, ani se dále nerozvíjí.

Téma č. 16: Dalet

Uvedené téma obsahuje celkem 20 podtémat. Je otevřeno v závěrečné části podtématem 16.1. Podtéma 16.2 je uvedeno v úvodní části s posunem v podtématu 16.3 ve střední části do části závěrečné v podtématech 16.4-16.6. V podtématech 16.7 a 16.8 je posun zpět do střední části s posunem do závěrečné části v podtématu 16.9. Podtéma 16.10 bylo analýzou umístěno do přechodové fáze s následným posunem v podtématech 16.11-16.14 v závěrečné části. Následuje přerušení tématem č. 8. V prvním návratu tématu se objevuje posun od podtémat 16.15-16.17 v závěrečné části k podtématu 16.18 v úvodní části. Tento návrat je ukončen tématem 16.19 v přechodové části. Poslední, krátký návrat je zobrazen po otevření tématu č. 18. Jedná se o podtéma 16.20 v závěrečné části.

Téma č. 17: Důvěra

Obsahem tématu je celkem šest podtémat. Téma je uvedeno podtématy 17.1 a 17.2 v úvodní části s posunem do střední části v podtématu 17.3. Následně se v podtématu 17.4 zpět navrácí do úvodní části, kdy následuje posun v podtématu 17.5 v přechodové

části k podtématu 17.6 v části závěrečné. S tímto tématem se v uvedené supervizní konzultaci dále nepracuje a téma není ani jinak rozvíjeno.

Téma č. 18: Závěr, dveře

Téma je uvozeno dotazem supervizora v úvodní části v podtématech 18.1 a 18.2 s posunem do přechodové části v podtématu 18.3. Reakce členů supervidované skupiny jsou analýzou zobrazeny v závěrečné části v podtématech 18.4-18.13. Následný dotaz supervizora je opět zobrazen v přechodové části s posunem ve vyjádření členů supervidované skupiny v podtématech 18.15-18.19. Opět následuje dotaz supervizora ve střední části v podtématu 18.20 s posunem do závěrečné části u supervidovaných v podtématech 18.21-18.26. Poslední vstup supervizora v podtématu 18.27 je rovněž zobrazen v přechodové části. Závěr tématu je vyjádřením supervidovaných v závěrečné části v podtématech 18.28-18.30.

Téma č. 19: Pohádka o terapeutovi

Toto téma je rozsáhlým monologem supervizora, který se otevírá podtématy 19.1-19.7 v úvodní části. Následně se posouvá v podtématu 19.8 do přechodové části a dále do části závěrečné v podtématu 19.9. Podtémata 19.10 a 19.11 jsou analýzou zobrazena v přechodové části s posunem do závěrečné části v tématech 19.12 a 19.13. Poslední posun uvnitř tématu je zachycen od podtématu 19.14 v přechodové části k podtématu 19.15 v závěrečné části.

Téma č. 20: Ukončení

V přechodové části je toto téma otevřeno dotazem supervizora v podtématu 20.1 s posunem ve vyjádření členů supervidované skupiny v závěrečné části v podtématech 20.2-20.18.

Téma č. 21: Člověk – pomáhající profese, chaos možností

Téma je otevřeno v přechodové části podtématem 21.1 s posunem do závěrečné části v podtématu 21.2. Podtéma 21.3 je analýzou zobrazeno v části úvodní s posunem přes část přechodovou v tématu 21.4 k části závěrečné v podtématu 21.6.

18.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 4

p.č.	I.	II.	III.
12.	<u>1. Skupinová terapie</u> 1.1 Jedná se o skupinovou terapii 1.4 Na začátek prostor o tom popovídat	1.2 Tu jsem nikdy nedělal (1.1) 1.3 Docela se na to těším (1.1)	
14.			
21.	<u>2. Profesní identita</u> 2.1 Profesní identita je hodně roztržštěná (1.4) 2.2 Nevím, jaké dělám povolání (2.1) 2.3 Otázka, jestli funguju jako terapeut (2.1; 2.2)	2.4 Neumím se na to dívat pozitivně, jako že mám větší záběr (2.2) 2.5 Co teda jsi (2.1; 2.2) 2.7 Takhle se na to nedovedu dívat (2.6) 2.8 Čím bych chtěla být, tomu se věnuju nejmíň (2.3) 2.9 Organizace mě využije jako sociálního pracovníka... (2.4; 2.8) 2.10 Nemám profesní identitu (2.3; 2.8)	2.6 Jsi tolik věcí, že si můžeš vybrat (2.1; 2.2; 2.5)
23.			
24.			
28.			
30.		<u>3. Koule</u> 3.1 Spojuje se mi to s gučou (koulí) (2.9; 2.10)	3.2 Podařilo se mi osekát spoustu věcí a začít dělat
37.			

			terapii (3.1)
	<u>4. Krize</u> 4.1 Krize má dva aspekty 4.2 Osobní život (4.1) 4.3 Co jsem vybudovala, jestli v tom budu pokračovat (4.2) 4.4 Je velmi děsivé si to představit (4.2; 4.3) 4.5 Jestli budu mít odvahu zkusit to někde jinde (4.3) 4.6 Krize ve smyslu únavy (4.1)		
39.	<u>5. Nejistota a intuice</u> 5.1 Nejistota v terapii 5.2 Mám strach donést návrhku 5.3 Strach mě pohlcuje (5.2) 5.4 Nehne se to nikam dál (5.2; 5.3) 5.5 Druhá věc – dělám to intuitivně	5.6 Vidím víc možností (5.6) 5.7 Neumím si obhájit proč (5.6) 5.8 Nevím, jestli je to pro klienta nejužitečnější (5.6; 5.7) 5.9 Měla bych vědět, co dělám v jednotlivých krocích (5.6; 5.8)	5.5 Víím, že ta možnost tady je (5.2) 5.10 Nějak užitečné to je (5.6) 5.11 Chci od něj zpětnou vazbu (5.10)
42.		<u>6. Volba</u> 6.1 Co napsat na	

		vizitku? (2.1; 2.5) 6.2 Dělán víc věcí a nemůžu se rozhodnout (6.1) 6.3 Mám toho moc, cítím, že mě to semílá (4.6) 6.4 Radši bych byla v pohodě (6.2; 6.3)	6.5 Věřím intuici, že nemůžu klientovi ublížit (5.6; 5.10)
44.	5.16 Supevizor mi to každý řekne jinak (5.13; 5.15)	5.13 Řeším nejistotu – vědět, co dělám (5.12) 5.15. Nevím kterou a proč (5.13; 5.14)	5.14 Víím možnosti (5.13)
55.	<u>7. Pestrost</u> 7.1 Rozumím pestrosti (2.1; 2.2)	7.2 Potřebuju klíč, jak ji využívat (7.1)	7.3 Nepotřebuju mapu, jak to dělat všechno stejně (7.2)
61.		<u>8. Ovčáci, čtveráci</u> 8.1 Terapie je o umění 8.2 Jsou tam klíčové věci 8.4 V noci zahrát Ovčáky, čtveráky a improvizovat (8.3) 8.5 Cítím tlak, že to končí (4.2; 4.3) 8.6 Kdyby to nekončilo, bude to ještě jednou (8.5)	8.3 Potom je to o improvizaci (8.1; 8.2)
63.			8.7 Přijde to (8.6)

64.	<u>9. Klienti</u> 9.1 Klienti jsou v háji	9.2 Neuvědomují si potřebu změny (9.1) 9.3 Špatně se s nima pracuje (9.1; 9.2) 9.4 Nevěřím klientce, že něco chce (9.3) 9.5 Práce s klientama mě neposouvá výš, sráží mě (9.3) 9.7 Nepodařilo se to úspěšně implantovat (9.6)	9.6 Na řešení zaměřený přístup je jako ušitý (9.1; 9.3)
	<u>10. Zakázka</u> 10.1 Probíhaly konzultace 10.4 Moje frustrace, že se nepovedlo často nic (10.1; 10.2)	10.2 Pořád jsme hledali zakázku (10.1) 10.3 Nechodili (10.1)	
66.		2.11 Roztříštěnost je součástí mojí krize (2.1; 4) 2.12 Lokalita není připravena na poptávku po terapii (2.11) 2.14 Psycholog zasklívá tu profesi (2.12; 2.13) 2.15 Terapeut je nesrozumitelná pozice (2.12; 2.14)	2.13 Pozice terapeuta je to, co chci dělat (2.3; 2.12) 2.16 Nechci dělat terapii, že budu šťastná, ale budu vydělávat méně (2.11)

67.			2.17 Mám vysoký standart a nechci slevit (2.16) 2.18 Nejen se uživit, ale dělat to dobře (2.17)
69.		4.7 Jsem vyčerpaná a mám toho hodně (4.6; 6.3) 4.8 Nestíhám dělat, co umím dělat velmi dobře – reflektovat (4.7) 4.9 Krize terapeutické identity, všechno se propojilo (2; 4; 5; 6)	
71.	11. Role 11.1 Je to o profesi? (2.15) 11.2 O společenské roli? (2.15)	11.3 Ještě nejsem terapeut (11.1; 11.2) 11.4 Co je terapeut? (11.1; 11.2) 11.5 Co dělá terapeuta terapeutem? (11.1; 11.2) 11.6 Kdy se nazvu terapeutem? (11.1; 11.2)	
74.		11.8 Nedokážu si to obhájit v partnerském vztahu (11.1; 11.2; 11.7) 11.9 Jsem unavená (4.7; 6.3; 11.7)	11.7 Já už to nemám (11.1; 11.2)
75. 76.		12.3 Kdybych	12. Podmínky k práci 12.1 Já to nemám, můžu se definovat jako terapeut (2.10; 11.1; 11.2) 12.2 Podmínky jsou s tím hodně propojené (12.1)

78.		přemýšlela, že bych si udělala praxi (12.2) 12.4 Je to typický moment existencionalní krize (12.2; 12.3) 12.6 Když půjdu do Berlína, kde můžu dělat, co chci dělat? (12.2; 12.4; 12.5)	12.5 Musí to být srozumitelné pro prostředí (12.2; 12.3)
81.	2.21 Mám pocit, že mi něco chybí	2.20 Řeším, jak to spojit ve smysluplný celek (2; 7; 8)	2.19 Já to mám zase: já jsem prostě já (2)
82.		2.22 Potřeboval bych jistotu, že vím, co dělám (2.21)	2.23 Když si je člověk jistý tím co dělá, může se nazývat terapeutem (2.22)
84.	13. Koučování 13.1 Jezdím po kurzech	13.2 Koučem se nazývá každý, kdo byl na víkendovém semináři (13.1) 13.4 Kurví to jméno jako profesi (13.2; 13.3) 13.5 Lidi mají špatné zkušenosti (13.3; 13.4) 13.6 Mají sebevědomí (13.2; 13.3)	13.3 Já k nim nechci patřit (13.2)
			5.17 Abych se nazývala terapeutkou, je to o mojí jistotě (2.21; 2.22; 5.1)
85.		14. Otázka - instrukce	

86.		14.1 Kdy jste se cítili líp?	
89.		14.2 Co jste dělali, že jste se cítili jistě?	
91.	14.7 Mám záchvat paniky, budu housewife (12.6; 14.6)	14.6 Jsou momenty, které mě serou (14.1)	14.3 Když jsem psala diplomku z psychoterapie (14.1) 14.4 Obrovský drajv mi dala supervize a projekty (14.1) 14.5 Dává mi to jistotu jít dál (14.1)
95.		14.8 Muž mě v tom podporuje (14.2)	14.9 Jistota, že to neztroskotá na tom, že bychom si nerozuměli (14.2; 14.6)
97.		14.10 Klient mi povídal o přínosech, co to pro něj má (14.1)	14.11 Dává mi to jistotu a zvyšuje sebedůvěru (14.1; 14.10)
		14.12 Když šáhnu do toho, v čem jsem si jistá (14.1)	14.13 To u mě zafungovalo (14.12)
	14.15 Měla jsem úzkost (14.14)	14.14 Když jsem mezi lidma, třeba na výcviku (14.1)	
		14.16 Úzkost je rapidně menší (14.1; 14.15)	14.17 Včera ta úzkost tam nebyla (14.1; 14.15;

99.			14.16) 14.18 Dokážu se na tu věc podívat z jiného úhlu pohledu (14.14) 14.19 Pocit zadostiučinění (14.1; 14.2)
112.	14.21 Když mě někdo požádá o projekt, radost už prostě není (14.1; 14.20)	14.20 Zlepšení cítím, když mě někdo požádá o konzultaci (14.1)	
114.		2.24 V té chvíli si připadám kompetentní (2.23; 5.17) 2.26 Necítím tam kompetentnost teďka (2.23; 5.17)	2.25 Pocit se zvyšuje, když to praktikuju, mám pro to vlohy (2.24)
114. 116.	15. Psycholožka 15.1 Požádala mě o konzultaci psycholožka	15.2 Tu žádost jsme přijali (15.1)	15.3 Zpětná vazba byla dobrá (15.1) 15.4 Nezalekla jsem se neznámých kontextů (14.2; 15.1) 15.5 Radost, že mě oslovila, byla větší, než strach (15.1)
121.			
123.		14.22 Moment, že se učím od lidí (14.1)	14.23 Učím se od nich lidsky – bude to hodnotné (14.1; 14.22) 14.24 Ujišťuje mě to, že to chci dělat (14.1; 14.23)
127.		14.25 Když pracuju ve	

129.		dvou (14.1)	14.26 Jde se mi do toho líp (14.1; 14.25) 14.27 Nepřevažuje intuitivita (5.6; 14.1; 14.25; 14.26)
133.	7.5 Nevím, kdo jsem a kam jdu (7.4)	7.4 Čím víc čtu – nový věci v hlavě (7.2)	
137.			7.6 Potřebuju klíč (7.2) 7.7 Kotva na kterou bych mohla nabalovat věci, který čtu (7.2; 7.6)
139.		14.29 Nepřehledná scéna poradců – nejistota (14.2)	14.28 Moment, kdy mi přišli poděkovat (14.1) 14.30 Klient si tam objevuje věci (14.1) 14.31 Šlo to samo od sebe, byl jsem hodně v pohodě (14.1) 14.32 Když o tom mluvím se supervizorem (14.1) 14.32.1 Tady mám zdůvodnění, proč to dělám takhle (14.32)
140.			
142.	16.2 Rozmýšlela jsem studovat to v kolaborativním přístupu	16.3 Zkoušela jsem klientské role (17; 16.2)	16. Dalet 16.1 Dělá mi to dobře 16.4 Poprvé jsem měla pocit, že mi bylo po konzultaci dobře (17; 16.3) 16.5 Klientská pozice - jde o to, co tam zažiješ
145.			

146.		16.7 Měla jsem pochybnosti – neustojím sexuální džouky (16.2) 16.8 S tímto jsem paralelně dělala tomody (16.6) 16.10 Vytáhnou věci, které nepatří ani sem, ani tam (16.9)	(16.3; 17;4) 16.6 Proto jsem se rozhodla pro Dalet (16.4; 16.5) 16.9 Je dobře, že to kombinuju (16.7; 16.8) 16.11 Reaguju na něco, co mi ten člověk povídá (16.9; 16.10) 16.12 přijala jsem SF přístup a přestala jsem jej zpytovat (17; 16.2) 16.13 Lidé mi rozkvetou před očima (16.12) 16.14 Šest nástrojů, které mám a můžete mě vzbudit o půlnoci (16.12; 16.13)
148.			
150.		8.8 Neznamená to, že budu vždy hrát Ovčáci, čtveráci (8.4; 16.13)	
153.		8.10 Inspirace je hrozně různý prostor (8.9)	8.9 Kdyby nebylo nic jiného, začnu s tímto (8.4; 16.13)
154.			16.15 Byla jsem překvapená, že to úžasně fungovalo (17) 16.16 Neměla jsem negativní zkušenost (17; 16.15) 16.17 Poprvé to supr vyšlo (16.15)
160.	16.18 Byla spousta		

	klientů a už nepřišli (16.15; 16.16)	16.19 Mám potřebu to analyzovat (16.17; 16.18)	
171.	17. Důvěra 17.1 Mám nastavenou vysokou důvěru v rozhovoru s kolegy 17.2 Ptám se: co bys chtěl, co děláš dobře 17.4 Když začnou analyzovat, mají protipřenosové téma jak je to hrozné, a jak to posrali	17.3 Mám to odsud (17) 17.5 Někdy přemýšlím, jestli to dělám dobře (17.4)	17.6 Ve většině případů je mi v tom dobře (17.5)
172.			16.20 Osvobozuje mě, že tohle nemusím řešit. Můžu se zaměřit na klienta (17.4)
191.		2.27 Já to mám naopak (2.1) 2.29 Překvapilo mě, že to je pro někoho problém (2.28) 2.31 Když jsem dělal jednu věc – nuda (2.28; 2.30)	2.28 Je úžasný, že dělám víc věcí, naplňuje mě to, mám v tom identitu (2.1; 2.27) 2.30 Docvaklo mi to jako puzzle, cítím stabilitu (2.28) 2.32 Co mě táhlo byla moje zvědavost (2.28;

			2.30) 2.33 V nějakým okamžiku to může dostat smysl (2.1; 2.28)
		5.33 Fascinuje mě téma zbavit se předpokladů (5.12)	5.34 Užívám si, když to odložím stranou a jedu tam se zvědavostí (5.12; 5.13; 5.33) 5.35 Jistotu jsem našel v nevědě (5.33; 5.34)
193.		2.34 Co na vizitku (2.2)	2.35 Mám štěstí, jsem psycholog – jasná kotva (2.2; 2.34) 2.36 Mám v tom jasnou strukturu, dává mi to pestrost (2.1) 2.37 Těžím ze zkušeností (2.1; 2.36)
194.		2.38 Když budu mít pocit, že toho mám dost, můžu něco omezit (2.36; 4.7)	2.39 Nestačí dělat jednu práci – přestanete to dělat dobře (2.1; 2.19; 2.33)
196.			2.40 Osvobodit se od předpokladů (2.34; 5.33)
199.	18. Závěr, dveře 18.1 Projdete dveřmi na ulici 18.2 Stane se zázrak (18.1)		
201.		18.3 Jak poznáte, že se to stalo? (18.1; 18.2)	18.4 Je mi fajn (18.3)
202.			18.5 Kolegové řeknou, Ivan je takový a tohle umí (18.3)
205.			18.6 Přichází uvolnění,

207.		pohoda, sebejistota (18.3) 18.7 Úleva, pocit, že jsem vyšší, mám svižnou chůzi (18.3)
210.		18.8 Pocit radostného očekávání, co nového změna přinese (18.3)
211.		18.9 Lehkost a nadhled (18.3)
212.		18.10 Uvolněnost a rozhodnost (18.3)
214.		18.11 Mám slunečný den, vyrostla jsem (18.3)
217.		18.12 Vnímám příležitost (18.3)
221.		18.13 Práce mě nevyčerpává, ale naopak, přináší mi radost (18.3; 18.12)
223.	18.14 Co na vás můžou pozorovat lidi, kteří se s vámi setkávají? (18.2)	
225.		18.15 Elán (18.14)
226.		18.16 Úsměv a nadšení (18.14)
227.		18.17 Umím si udělat srandu sám ze sebe (18.14)
229.		18.18 Rychlost (18.14)
230.		18.19 Klid (18.14)
232.	18.20 Co s tím děláte, jak vás to ovlivňuje? (18.14)	
234.		18.21 Plno nových příležitostí (18.20)
235.		18.22 Příležitosti, které mám, dokážu využít (18.20)
237.		18.23 Můžu mít radost z práce (18.20)
241.		18.24 Můžu být oporou kolegům a jiným (18.20)
242.		18.25 Dělán věci, které

243.			nikdo nečeká, dokážu říct ne (18.20)
245.		18.27 Co vám běží hlavou, co jste prošli dveřmi? (18.1; 18.2)	18.26 Můžu realizovat nové věci (18.20)
247.			18.28 Neřeš, neboj se (18.27)
249.			18.29 Cesta vždycky pokračuje a nikdy nekončí (18.27)
251.			18.30 Udělej to (18.27)
253.	<u>19. Pohádka o terapeutovi</u> 19.1 Terapeut bydlel v domě, učil se spousty písniček. 19.2 Jednoho dne se rozhodl vyjít ven 19.3 mluvil s lidmi, ale měl pocit, že mu něco chybí 19.4 Nevěděl, kterou písničku zpívat 19.5 Začalo pršet a notování se zachvělo 19.6 Uviděl člověka, který ho prosil o oporu 19.7 Umím jenom: Skákal pes, nevím jak ti pomoci	19.8 Viděl, že natahuje ruku, mohou jít spolu (19.5; 19.6; 19.7) 19.10 Přišli ke dveřím, byly zamčené (19.9) 19.11 Terapeut nevěděl, kterým klíčem má otevřít (19.10)	19.9 Společně překonávali strasti na cestě (19.8) 19.12 Byl to klientův dům

		19.14 Zbavit se Ovčáků, čtveráků (19.13)	a ten vybral klíč a otevřel (19.10; 19.11) 19.13 Objevila se kotva – byli jsme dva (19.8; 19.9) 19.15 Spolu můžeme zpívat operu (19.13; 19.14)
256.		<u>20. Ukončení</u> 20.1 Co si odnášíte? (1.1)	
261.			20.2 Bylo to únavné a pečující (20.1)
264.			20.3 Už mě to jako netlačí (20.1)
267.			20.4 Už se mi ty věci spojují (20.1)
272.			20.5 Mám pocit, že je to víc v mých rukou (20.1)
287.			20.6 Úplně využitý čas, můžeme z toho čerpat všichni (20.1)
289.			20.7 Efektivní opečovávání (20.6)
291.			20.8 Mikro odpočinek od klientů (20.1)
293.			20.9 Intenzivní posílení (20.1)
300.			20.10 Zjištění, odvahu jít do něčeho, co nedělal, vznikají zázračný věci (20.1)
302.			20.11 Proces byl posilující, potvrzující (20.1; 20.10)
304.			20.12 Posílení – cítím se dobře (20.1)
306.			20.13 Sounáležitost a blízkost s váma (20.1) 20.14 Pomáháte nám technikama, kterými my

310.			pomáháme klientům (20.1) 20.15 Zvládl jsem zázračnou otázku formou skupinové imaginace (20; 20.1)
312.			20.16 Proces vzájemného sdílení může být inspirativní (20.1)
314.			20.17 Líbilo se mi, jak jsi dokázal všechno využít (20; 20.1)
319.			20.18 Každý si mohl najít to svoje (20.1)
332.	21.3 Na reteamingu jsem měl chaos (možností)	<u>21. Člověk – pomáhající profese, chaos možností</u> 21.1 Je dobře nebo špatně, že člověk z pomáhající profese pořád něco řeší 21.4 Vyjádřil jsem ho heslem: řád možností (21.3)	21.2 Kdyby ne, možná ustrneme (21.1) 21.5 Pocítil jsem obrovskou úlevu (21.3; 21.4) 21.6 Z chaosu udělat řád (21.3; 21.4; 21.5)

18.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU

Provedenou kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis, byly v uvedené supervizní konzultaci zachyceny a vyhodnoceny následující momenty posunu jako významné:

1. Významné momenty posunu v uvedené supervizní konzultaci byly provedenou Recursive frame analysis zachyceny v tématu č. 8 „**Ovčáci, čtveráci**“. Téma zde zachycuje lidovou píseň vnímanou analogicky s předepsanými pracovními postupy. Významným momentem je posun od jasně předepsané, strukturálně vázané písně směrem k improvizaci vztahující se k danému tématu. Touto skutečností je možno rozvíjet původní zdroje na základě improvizace. Fungování tzv. kotev (jistot) a jejich rozvíjení.
2. V tématu č. 9 „**Klienti**“ se významným posunem analýzou prokázalo negativní vnímání klientů supevidovaným. Pozitivním, významným momentem posunu je zde předložení faktu možného řešení v přístupu zaměřeném na řešení. (pozn. tento se však nepodařilo úspěšně implantovat)
3. Téma č. 15 „**Psycholožka**“ obsahuje pouze pět analýzou zjištěných podtémat, ale i přesto zde byl zaznamenán významný posun. Jedná se pozitivní zhodnocení konzultace, kterou žádala na jedné ze supervidovaných psycholožka (odst. 116 transkripce). Žádost o konzultaci byla přijata a zpětná vazba na ni byla pozitivní. V tomto případě se neprojevil strach z neznámých kontextů i proto, že radost z oslovení uznávanou osobou byla větší než obavy. Tento významný moment posunu je pro supervidovanou inspirativní pro přijímání dalších profesních výzev v budoucnosti.
4. Významné moment posunu byl zaznamenán také v rámci tématu č. 16 „**Dalet**“. Téma je navozeno jako předložení faktů ohledně rozhodnutí supervidované zvolit pro sebe výcvik v pro ni vhodném přístupu. Jako významný moment lze označit skutečnost, že pro rozhodnutí, které nyní vnímá jako správné, přispěla klientská zkušenost (prožitek), jak je uvedeno odst. 142 transkripce. Toto je ještě umocněno tím, že osobně neměla v rámci praktikování SF přístupu žádnou negativní zkušenost.

5. Téma č. 19 „**Pohádka o terapeutovi**“ lze komplexně označit za významný moment v této supervizní konzultaci. Jedná se o shrnutí celé konzultace pomocí příběhu konstruovaném na relevantních poznámkách supervizora. Každý ze supervidovaných v tomto příběhu našel „své“ téma s reflexí supervizora. Posuny uvnitř tématu byly analyzovány, přičemž na základě této analýzy byly zjištěny významné momenty posunu také uvnitř tématu. Jedná se především o zkompetentnění klienta a posun od tzv. Ovčáků, čtveráků k opeře.

6. Šestým tématem, kde se projeví významné momenty posunu je téma poslední, č. 21 „**Člověk – pomáhající profese, chaos možností**“. Přesto, že je to téma, které v analýze prokázalo pouze šest podtémat, je zde zachycen významný moment posunu, který uvádí supervizor 2 (odst. 332 transkripce) od „chaosu možností“ přes změnu hesla „řád možností“ – jiné nazírání na tutéž skutečnost, k pocitu úlevy, což dohromady chaos přetvoří na řád.

18.5 SHRnutí

V uvedené skupinové supervizní konzultaci založené na přístupu zaměřeném na řešení, za přítomnosti a následné reflexe reflektujícího týmu, bylo otevřeno celkem 21 témat, jejichž posuny byly analyzovány prostřednictvím Recursive frame analysis. Provedenou analýzou bylo vyčleněno celkem šest témat, ve kterých byly identifikovány významné momenty posunu. Nejvýrazněji se tyto momenty projeví v tématu č. 5 – každý ze supervidovaných měl v rámci relaxačního poslechu vyprávění pohádky možnost zreflektovat supervizní konzultaci jako celek, a zároveň měl možnost zaměřit se na supervizorovu reflexi vztahující se k jím otevřeným tématům. Taktéž je možno zhodnotit posuny jako výrazně významné v tématu č. 21, jak je uvedeno výše.

19. SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 5 - RFA

Podkladem pro stanovení významných momentů posunu na základě provedené Recursive frame analysis, byla v tomto případě podkladem audionahrávka supervizní konzultace založené na přístupu zaměřeném na řešení dvou klientek (supervidovaných), která byla vedena jedním supervizorem. Součástí supervizní konzultace byl dvoučlenný reflektující tým

Data byla fixována prostřednictvím transkripce, která byla následně kontrolována opakovaným poslechem a také prostřednictvím vnějšího auditu.⁶⁰ Jména a další údaje, které by mohly vést k identifikaci osob uvedené v audionahrávce, byly v transkripci i provedené analýze anonymizovány. Dotčené osoby souhlasily s pořízením audionahrávky a jejím využitím pro výzkumné účely.

Označení osob v transkripci je následující:

S = supervizor

KN = klientka Nina

KR = klientka Renča

RTŽ = reflektující tým – žena

RTM = reflektující tým – muž

Pro snadnější orientaci v textu transkripce byly jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány číslicemi 1-144, kdy čísla odstavců korelují s prvním sloupcem analýzy zleva, označeném „p. č.“ – pořadové číslo odstavce. Následují sloupce označené římskými číslicemi: I., II. a III., označují úvodní, střední (přechodovou) a závěrečnou fázi (část).

19.1 OTEVŘENÁ TÉMATA

V této supervizní konzultaci bylo jejími účastníky otevřeno celkem 13 témat:

1. Co si odnést
2. Ukončení spolupráce s klienty
3. Klienti
4. Konzultace
5. Připojování se
6. Odpojení

⁶⁰ Transkripce supervizní konzultace je obsažena v této diplomové práci jako Příloha č. 7 (CD)

7. Vztah s lidmi
8. Reflexe procesu
9. Paralela
10. Přepojování
11. Opečování
12. Spojení témat
13. Ukončení

19.2 DETAILY MOMENTŮ POSUNU

Provedenou analýzou byly zachyceny posuny nejen mezi tématy, které byly otevřeny v této supervizní konzultaci, ale také uvnitř jednotlivých témat, v rámci podtémat. V průběhu konzultace docházelo také k návratům již dříve předložených témat, kdy pro přehlednost jsou jednotlivé (horizontální) úseky barevně odlišeny. Rozvíjení, nebo odkazování na již dříve zmíněná témata, jsou za témata či podtémata označovány příslušnými čísly v závorkách.

Téma č. 1: Co si odnést

Obsahem prvního tématu je celkem 13 podtémat. Při otevření tématu jsou podtémata 1.1-1.4 uvedena v úvodní části s následným posunem v podtématu 1.5 do části závěrečné. Po uvedení témat č. 2 a 3 dochází k návratu, kdy podtéma 1.6 v závěrečné fázi je posunuto v podtématu 1.7 do fáze přechodové. Téma je narušeno krátkým návratem tématu č. 2. Dále je v rámci tématu patrný posun z přechodové části (podtéma 1.8) k podtématu 1.9 v závěrečné fázi. Následuje návrat v rámci tématu do střední části v tématech 1.10 a 1.11. Téma je uzavřeno podtématy 1.12 a 1.13 v závěrečné fázi.

Téma č. 2: Ukončení spolupráce

Uvedené téma obsahuje jedenáct podtémat. Z podtémat 2.1-2.3 v úvodní fázi je rozvíjeno podtémata 2.4-2.6 v přechodové fázi k fázi závěrečné v podtématu 2.7. Po uvedení tématu č. 2 a návratu tématu č. 1 se prokázal opětovný posun do přechodové fáze v podtématu 2.8. Po uvedení předposledního tématu č. 12 byl analýzou zjištěn poslední návrat k uvedenému tématu v podtématech 2.9-2.11 supervidované (KN) a to v závěrečné fázi.

Téma č. 3: Klienti

Téma č. 3 je otevřeno v úvodní fázi podtématy 3.1-3.3 s posunem do střední části v podtématech 3.4 a 3.5. Téma je následně dále posouváno do závěrečné fáze v podtématech 3.6 a 3.7. Podtéma 3.8 je návratem do přechodové části. Další zpracování tématu a jeho posuny jsou v rámci RFA uvedeny v odst. 87 transkripce, kdy v rámci tohoto odstavce byly analýzou detekovány posuny od podtématu 3.9 v přechodové fázi k podtématům 3.10 a 3.11 v závěrečné fázi. Následuje zpětný posun do fáze střední v podtématech 3.12 a 3.13 a tento návrat tématu je zakončen posunem do závěrečné fáze v podtématu č. 3.14. Analýza prokázala ještě jeden návrat tématu a to podtématem 3.15 v přechodové části s posunem do fáze závěrečné v podtématu 3.16.

Téma č. 4: Konzultace

Uvedené téma obsahuje pouze tři podtémata. Téma se otevírá v přechodové části podtématy 4.1 a 4.2. V závěru supervizní konzultace je podtéma 4.3 posunuto do závěrečné fáze.

Téma č. 5: Připojování se

První zmínka tématu č. 5 je analýzou zachycena v úvodní části. Podtéma 5.1 je však již posunuto do části střední a v návaznosti na něj dochází k posunu do závěrečné části v tématu 5.2. V podtématu 5.3 se vrací do přechodové části s návratem v podtématech 5.4 a 5.5 do závěrečné části. Po otevření tématu č. 7 se téma navrácí opět do části střední v podtématu 5.6. Posledním návratem k uvedenému tématu je posun z přechodové části v podtématu 5.7 do závěrečné části v podtématu 5.8.

Téma č. 6: Odpojení

Toto téma je tvořeno pouze dvěma podtématy. Otevřeno je v návaznosti na téma předchozí, tedy téma č. 5 v přechodové fázi (podtématem 6.1) a následuje posun do závěrečné fáze v podtématu 6.2.

Téma č. 7: Vztah s lidmi

V tématu č. 7 je obsaženo celkem 17 podtémat. Analýza prokázala nástup tématu v podtématech 7.1 a 7.2 v přechodové fázi. Následuje posun v podtématu 7.3 do fáze závěrečné s bezprostředním návratem do střední fáze v podtématech 7.4 a 7.5. V prvním návratu tématu byl analýzou zjištěn posun do závěrečné fáze u podtémat 7.5 a 7.6 a následný návrat k podtématu 7.7 v přechodové části. Po otevření témat č. 8 a 9 dochází

k druhému, poslednímu návratu tématu. Podtéma 7.8 v závěrečné části je posunuto do přechodové části v podtématech 7.9 a 7.10. Témata 7.11 a 7.12 byla analýzou detekována v závěrečné části s posunem do střední části v podtématech 7.13-7.15. Podtéma 7.16 se objevuje opět v závěrečné části s posledním posunem do střední části v podtématu 7.17.

Téma č. 8: Reflexe procesu

Uvedené téma pojímá celkem sedmnáct podtémat. Téma je otevřeno v přechodové části podtématem 8.1 s jeho následným posunem do fáze závěrečné v podtématech 8.2 a 8.3. Následuje oscilace mezi fází závěrečnou a přechodovou, přičemž podtémata 8.4 a 8.6 jsou uvedeny v přechodové části a témata 8.5 a 8.7-8.9 v části závěrečné. Na základě dotazu supervizora v podtématu 8.10 ve střední fázi je patrný návrat k tématu (odst. 102 transkripce). Následuje posun do závěrečné části v podtématech 8.11-8.15, na něž navazuje zpětný posun do přechodové části v podtématu 8.16 a navrácení se do fáze závěrečné v konečném podtématu 8.17.

Téma č. 9: Paralela

Obsahem tématu č. 9 je pět podtémat. Při otevření tématu se z úvodní části posouváme přes podtéma 9.1 v přechodové fázi k podtématu 9.2 v závěrečné fázi. Při prvním uvedení tématu se zde objevuje ještě podtéma 9.3 s posunem do středové části. Na základě dotazu supervizora v podtématu 9.4 v přechodové fázi je patrný posun k podtématu 9.5 ve fázi závěrečné.

Téma č. 10: Přepojování

Ačkoliv je toto téma tvořeno celkem sedmi podtématy, objeví se poprvé pouze v podtématu 10.1 v úvodní části. Po otevření tématu č. 11 se téma č. 10 navrácí v podtématu 10.2 v přechodové části s posunem do témat 10.3-10.7 v závěrečné části.

Téma č. 11: Opečování

Uvedené téma obsahuje pouze tři podtémata. Je otevřeno podtématem 11.1 v úvodní části s posunem do části závěrečné v podtématu 11.2 a zpětným posunem do přechodové fáze v podtématu 11.3. Téma již dále není v konzultaci rozvíjeno a ani s ním jinak pracováno.

Téma č. 12: Spojení témat

Téma bylo otevřeno podtématem 12.1 v přechodové části členem reflektujícího týmu s následným posunem do části závěrečné v podtématech 12.2-12.4.

Téma č. 13: Ukončení

Jedná se o otevření a zároveň uzavření tématu podtématem 13.1 v závěrečné části.

19.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 5

p. č.	I.	II.	III.
3. 4. 6.	<u>1. Co si odnést</u> 1.1 Pocit pokoje 1.2 To, že vím jak na to 1.3 Jak jít do procesu ukončování 1.4 Nějaké nápady, jak na to jít (1.3)		1.5 Nápady mám už teď (1.3; 1,4)
8. 9. 14. 20.	<u>2. Ukončení spolupráce s klienty</u> 2.1 Ukončení z tvé strany 2.2 Rozhodnutí, že končíš 2.3 Jak to poznají klienti	2.4 Budu s nimi o tom otevřeně hovořit (2.3) 2.5 Nebude se mi třást hlas (2.3) 2.6 Nebudu se cítit vinna (2.3)	2.7 Abych našla jinou alternativu, jak se přitom cítit, aby mi byla užitečná (1.1; 2.6)
	<u>3. Klienti</u> 3.1 Klienti přišli na doporučení 3.2 Do konce března a pak to musím ukončit (2.1) 3.3 Vedla jsem skupinu s různými lidmi, terapeuty	3.4 Oni zůstávají (3.3) 3.5 Já budu odcházet	

		(2.1; 3.2) 3.8 Jsem zvědavá, jak to bude dál (3.3; 3.5)	3.6 Mám pocit, že skupina plula klidně (3.3) 3.7 Našla jsem spolupracující, pozitivní přístup (3.3; 3.6)
22.		1.7 Jinak ještě úplně ne (1.6)	1.6 Pomáhá to ujasnit si, jak to s těmi lidmi mám, ale jinak (1.1)
24.		2.8 Musím ještě něco jiného najít (2.2; 2.7)	
26.		1.8 Jak něco z toho využít (2.7; 1.6) 1.10 Chtěla bych ještě něco dalšího (1.2; 1.8) 1.11 Chtěla bych ujištění, jestli kdybych reagovala jinak, jestli by to bylo užitečné (1.10)	1.9 Že se lidí víc na to ptám (1.8) 1.12 Co se podařilo v konzultaci, otevřelo mně to prostor (1.10) 1.13 Začala jsem o něm víc uvažovat (1.12)
		4. Konzultace 4.1 Najít odpověď, jestli to, co dělám v konzultacích je nějak užitečné (1.11) 4.2 Co jim to může přinést (2.3; 4.1)	
28.	5. Připojování se	5.1 Najít způsoby, jak se připojovat jinak	5.2 Chtěla bych to využít ve více oblastech (5.1)

39.		5.3 Připojení jiným způsobem by možná bylo užitečnější (1.11; 5.1)	5.4 Otázka – kdy se připojuju automaticky (5.1) 5.5 Připojení je pro mě důležité v jakémkoliv rozhovoru (5.1; 5.4)
41.		6. Odpojení 6.1 Jak se dobře odpojit (1.3; 5)	
43.			6.2 Dobré pokračování beze mě (3.4; 3.8)
49.		7. Vztah s lidmi 7.1 Mám s nimi vybudovaný vztah (6.1; 6.2) 7.2 Co z mé situace patří do našeho vztahu (1.3; 2; 7.1) 7.4 Jestli je to na místě (7.1; 7.2; 7.3; 7.4) 7.5 Pocit viny, že jsem to neřekla dřív (2.4; 7.1)	7.3 Chci jim říct, co si odnáším, co bych jim přála (7.1; 7.2)
50.		5.6 Jak se připojujícím způsobem odpojit (5; 6.1)	
53.		7.7 A pak – toto tam být nemuselo (7.6)	7.5 Jakmile si to zarámuju, víc se mi to daří (5; 7) 7.6 Vedu to konstruktivně, užitečně (7.5)
55.		8. Reflexe procesu 8.1 Kdybych se naučila reflektovat proces (4.1;	

67.		4.2) 8.4 Není to vždycky ale (8.3) 8.6 Nemusela jsem se připojit, nikam to nevede (5.5)	8.2 Mohla by to být výhybka (8.1) 8.3 V některých situacích ano (8.1; 8.2) 8.5 Ale učím se to (8.3; 8.4) 8.7 Mám to zmapované v soukromém životě (5.1) 8.8 Něco udělám, nějak zareaguju (5.1; 8.7) 8.9 Dává mi to naději (8.7; 8.8)
70.			
73.			
79.	<u>9. Paralela</u>	9.1 Připojuju se (9) 9.3 Mělo by to být perfektní (1.6; 2.6)	9.2 Chytám si klíčové slova, které můžu použít (9.2)
81.		7.9 Možná se někdy vrátí, ale to nemůžu vědět (7.8) 7.10 Jestli můžu být osobní (7.2) 7.13 Do jaké míry můžu být osobní (7.2; 7.10) 7.14 Svoje téma – překročení principu (7.13)	7.8 Je pro mě důležité, že ukončuju vztah (7) 7.11 Prostor, kde si můžeme něco odnést, co jim bude užitečné (7.1) 7.12 Odnáším si svoje témata, i když jsem je neotvírala (7. 11)

		7.15 V osobních vztazích mám obavu vzít si prostor (7.10; 7.13; 7.14) 7.17 Mám otázku, jestli je to dobré (7.16)	7.16 Uvědomuju si, tahá mě to k tomu, to spravit (7.14; 7.15)
87.		3.9 Klientka mi poslala facebook request (7.1) 3.12 Pokud bude pán chtít, dám mu e-mail (7.1) 3.13 On mi řekl: končíte, žádný e-mail (3.12)	3.10 Vztah se přetransformoval jako ke starší sestře (3.9) 3.11 Budu ráda, když to bude pokračovat (3.9; 3.10) 3.14 Víím, že v tom je to ukončené (3.13)
88. 90.		9.4 Jsou paralely, když jste se dohodli a ukončení spolupráce? (9)	9.5 Je to další směr (9.4)
95.		5.7 Může být zajímavé si zmapovat, co zaslechnu (5.3)	5.8 Mohl by to být jeden ze způsobů (5.7)
100. 101.		3.15 Co bude dobrým výsledkem pro proces s klientama? (1.3)	3.16 Přednastavení může být jiné (1.3; 3.15)
102. 103.		8.10 K čemu bude reflektování? (8.1)	8.11 Nebudu přemýšlet,

111.		8.16 Nechci v rozhovoru nebýt (8.13)	jestli je to užitečná otázka (8.1; 8.10) 8.12 Mohla bych používat něco jiného (1.2; 8.10) 8.13 Abych měla pocit, že to bylo konstruktivní (1.2; 3.15; 8.1) 8.14 Aby to vytvářelo něco, v čem je nám dobře (3.15; 8.1) 8.15 Co bude otvírat možnosti spolupráce (3.15; 8.1) 8.17 Když vnesu svůj pohled, tak jsem v rozhovoru (8.16)
115.	10. Přepojování 10.1 Je to stejný jako přepojovat se do jiný perspektivy (5; 6)		
	11. Opečování 11.1 Představa – musím všechno opečovat	11.3 Je to na mě velké baťoh (11.1; 11.2)	11.2 Krásně se rozloučit (2.4; 11.1)
		10.2 Příběh klienta, končíme, jak e-mail – jiná perspektiva (3.13; 10.1)	10.3 Jiná perspektiva, takový přepojení (10.2) 10.4 Pomůže to vidět odjinud (10.2; 10.3) 10.5 Přepnout se na to, jak to má ten klient, jak reaguje, jak se připojuje (5.1; 5.3) 10.6 Přepojit se na

			perspektivu klienta, kterého opouštím (2.8) 10.7 Zůstávají nějaké plody toho vztahu – pocit, který jsem tam zanechal (7.11)
122.		<u>12. Spojení témat</u> 12.1 Spojující prvek - téma vztahu, navazování a ukončování (5; 6)	12.2 Jak využít to, co dělám v osobních vztazích (7.2) 12.3 Záleží jim na vztazích s lidmi (1.1; 7.1; 7.8; 12.1) 12.4 Je důležité vnímat sám sebe, autenticky (12.3)
125.			2.9 Máš právo ukončit spolupráci (2.1; 2.2; 2.6) 2.10 Tvoje konzultace – bylo vytvořené bezpečí, zkompetentnění (3.6) 2.11 Dvě konzultace – dostatečný čas na oznámení (2.1; 2.2; 2.6)
127.			
131.			4.3 Že jsi přítomna, mi velmi přináší (4.2)
136.			<u>13. Ukončení</u> 13.1 Profesionální přístup, který rozvíjíte - spojení lidskosti a profesionality

19.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU

Provedenou kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis, byly v uvedené supervizní konzultaci zachyceny a vyhodnoceny následující momenty posunu jako významné:

1. První významný moment posunu v uvedené supervizní konzultaci byl analýzou zobrazen v tématu č. 2 „**Ukončení spolupráce s klienty**“. V úvodu tématu supervizor předkládá jedné ze supervidovaných fakt jejího rozhodnutí o ukončení spolupráce a téma je na tomto základě rozvíjeno klientkou směrem k potřebě užitečnosti. Ve druhém návratu k tématu se vyjadřuje k uvedenému druhá supervidovaná, vyjadřuje podporu a zdůrazňuje fakta ohledně práva ukončit spolupráci s klientem i ze strany terapeuta. Významným momentem posunu je zde odkaz na zkompetnění klientů supervidované.
2. Druhý moment posunu, který lze označit za významný, je součástí tématu č. 4 „**Konzultace**“. V nich supervidovaná hledá odpověď na otázky, zda to, co dělá je pro klienty užitečné a co jim mohou přinést její reakce (odst. 26 transkripce). Téma obsahuje pouze tři podtémata, avšak i přesto poslední podtéma otevřené druhou supervidovanou přináší pozitivní vlastní zkušenost s „přítomností“ supervidované. Tímto je vyjádřena důvěra v její schopnosti a zároveň se jedná o možný zdroj supervidované pro ukončení terapií s klienty bez pocitu obavy či viny.
3. Dalším významný moment posunu v supervizní konzultaci byl analýzou detekován v tématu č. 5 „**Připojování se**“. Jedná se především o nalezení odpovědí na otázky ohledně připojování ke klientům supervidované. Významným momentem je zde zvědomení faktu, že se supervidovaná ke klientům připojuje automaticky a je to pro ni důležité nejen v terapeutických rozhovorech, přičemž zde nachází nové možné zdroje, a to ve využití připojování ve více oblastech. Zároveň v této konzultaci vyvstala otázka, jakým způsobem by bylo možno se odpojit (ukončit) terapie s klienty ze strany terapeuta. Další z významných momentů je taktéž obsahem uvedeného tématu č. 5, který vychází z vyjádření supervidované v odst. 95 transkripce, ohledně bezprostředně nalezené možnosti

způsobu mapování toho, co zaslechne, pokud bude přizvána k vyjádření rady či prezentace svého názoru.

4. Výrazné momenty posunu zachytila provedená analýza v tématu č. 8 „**Reflexe procesu**“. Jedná se nové zdroje supervidované např. v nalezení paralely se soukromým životem, kde kompetence má, otevření nových možností spolupráce. Dalším významným posunem je posun ve vnímání procesu po „krůčcích“, který dává klientce naději na úspěch.
5. V tématu č. 10 „**Přepojování**“ taktéž analýza odhalila významné momenty posunu, a to reflexi člena reflektujícího týmu, především v opuštění pojmu „připojit“ a „odpojit“ a navrhuje pojem nový: „přepojení“ – ve smyslu přepojení se do jiné perspektivy ve smyslu vidění odjinud, např. ze strany klienta, se kterým je supervidovaná nucena ukončit spolupráci, přičemž se nemusí nutně jednat o negativní emoční stav, ale může nalézt pozitivní pocity, které ve svých klientech zanechá, jako plody tohoto vztahu.

19.5 SHRNU TÍ

V uvedené supervizní konzultaci založené na přístupu zaměřeném na řešení, za přítomnosti a následné reflexe dvoučlenného reflektujícího týmu, bylo otevřeno celkem 13 témat, jejichž posuny byly analyzovány prostřednictvím Recursive frame analysis. Provedenou analýzou bylo vyčleněno celkem pět témat, ve kterých byly identifikovány významné momenty posunu. Významné momenty se projeví na základě reflexí obou supervidovaných a člena reflektujícího týmu. Nejvýznamnější moment posunu je v tomto případě zjištěn v tématu č. 10, jak je uvedeno výše.

20. SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 6 - RFA

Supervizní konzultace založená na přístupu zaměřeném na řešení, respektive transkripce její, podrobena výzkumu se stanovením významných momentů posunu. Jedná se o týmovou supervizi vedenou dvěma supervizory za přítomnosti reflektujícího týmu a týmu pozorovatelů.

Data byla fixována prostřednictvím transkripce, která byla následně kontrolována opakovaným poslechem a také prostřednictvím vnějšího auditu.⁶¹ Jména a další údaje, které by mohly vést k identifikaci osob uvedené v audionahrávce, byly v transkripci i provedené analýze anonymizovány. Dotčené osoby souhlasily s pořízením audionahrávky a jejím využitím pro výzkumné účely.

Označení osob v transkripci je následující:

S1 = supervizor 1

S2 = supervizor 2

Členové týmu (supervidovaní):

KJ = klient 1 – muž

KM = klient 2 – žena

KN = klient 3 – žena

KK = klient 4 – žena

Reflektující tým:

RT1 = reflektující tým – žena 1

RT2 = reflektující tým – muž

RT3 = reflektující tým – žena 2

RT4 = reflektující tým – žena 3

RT5 = reflektující tým – žena 4

RT6 = reflektující tým – žena 5

Tým pozorovatelů (neoznačen, do supervizní konzultace jeho členové nevstupují)

Pro snadnější orientaci v textu transkripce byly jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány číslicemi 1-237, kdy čísla odstavců korelují s prvním sloupcem analýzy zleva, označeném „p. č.“ – pořadové číslo odstavce. Následují sloupce označené římskými číslicemi: I., II. a III., označují úvodní, střední (přechodovou) a závěrečnou fázi.

⁶¹ Transkripce supervizní konzultace je obsažena v této diplomové práci jako Příloha č. 8 (CD)

20.1 OTEVŘENÁ TÉMATA

V této supervizní konzultaci bylo jejími účastníky otevřeno celkem 13 témat:

1. Zaměření týmu
2. Ujasňování
3. Práce se skupinou
4. Cíle
5. Dvě služby
6. Co bude výsledkem?
7. Odpovědi
8. Skupina jednotlivců
9. Supervize nebo facilitace
10. Jsem nasraná
11. Kroky
12. Ukončení
13. Experiment

20.2 DETAILY MOMENTŮ POSUNU

V rámci provedené Recursive frame analysis byly analyzovány posuny nejen mezi tématy, které byly otevřeny v této supervizní konzultaci, ale také uvnitř jednotlivých témat, v rámci podtémat. V průběhu konzultace docházelo také k návratům již dříve předložených témat, kdy pro přehlednost jsou jednotlivé (horizontální) úseky barevně odlišeny. Rozvíjení, nebo odkazování na již dříve zmíněná témata, jsou za témata či podtémata označovány příslušnými čísly v závorkách.

Téma č. 1: Zaměření týmu

První z otevřených témat je složeno celkem ze sedmnácti podtémat. Prvních šest podtémat se objevuje na začátku supervizní konzultace, kdy v podtématu 1.2 a 1.3 byl provedenou analýzou zjištěn posun do přechodové části s následným návratem do části úvodní v podtématech 1.4 a 1.5. Podtéma 1.6 se opětovně navrácí do střední části. Po otevření dalších témat (č. 2-6) se ve střední části opětovně objeví podtéma 1.7, bez dalšího bezprostředního posunu. V průběhu konzultace se uvedené téma zpracovávalo ještě ve třech dalších případech (návratech) a to: 1. mezi podtémata 1.8-1.11, kde je patrna oscilace mezi přechodovou a závěrečnou částí (podtémata 1.9 a 1.11

jsou umístěna ve fázi závěrečné), vztahující se k vyjádření člena reflektujícího týmu, 2. mezi podtématy 1.12-1.15. V odstavci 179 transkripce se v podtématech 1.16 a 1.17 vyjadřuje člen supervidovaného týmu, avšak posun z přechodové části analýzou nebyl zaznamenán.

Téma č. 2: Ujasňování

Obsahem tohoto tématu jsou pouze tři podtémata, ve kterých probíhá ujasnění si zakázky uvedené supervizní konzultace. Posun je analýzou zachycen z úvodní, přes závěrečnou, do přechodové části. Téma již dále není v průběhu konzultace rozvíjeno.

Téma č. 3: Práce se skupinou

Jedná se o téma, se kterým se v supervizní konzultaci rozsáhle pracuje. Obsahuje 36 podtémat, která se v různých modifikacích a posunech vrací v dalších pěti návratech. Při otevření tématu se toto zpracovává v devíti podtématech, která se objevují v úvodní části (3.1; 3.2; 3.6) a v části přechodové (3.3-3.5; 3.7-3.9). Po uvedení témat č. 4 a 5 se analýzou podařilo zachytit posun od podtématu 3.10 v úvodní části do závěrečné části (podtéma 3.11). Následně v podtématech 3.12-3.14 dochází k posunu do přechodové části. Podtéma 3.15 je posunem do fáze závěrečné. Další, poměrně rozsáhlá část obsahující posuny v rámci uvedeného tématu je v analýze uvedena po představení tématu č. 6. V této části jsou evidovány posuny v rámci podtémat 3.16-3.25, kdy převážná část podtémat se pohybuje v přechodové části. Posun do části závěrečné je z analýzy zřejmý u podtémat 3.19, 3.22 a 3.25. Po krátkém vstupu podtématu 1.7 se opět rozvíjí a posunuje téma č. 3. Konkrétně v přechodové části umístěna témata 3.26 a 3.27 jsou následně posunuta do části závěrečné v podtématech 3.28-3.31. Na základě reflexe člena reflektujícího týmu (uvedeno v odst. 144 transkripce) se uvedené téma před nástupem tématu č. 9, navrací v podtématu 3.32 v přechodové fázi s následujícím posunem do fáze závěrečné v podtématech 3.33 a 3.34. Na základě rozvíjení a návratů tématu se v odstavcích 175 a 179 transkripce k tématu vyjadřují dva členové týmu, kdy poslední dvě podtémata 3.35 a 3.36 jsou posunuta do fáze závěrečné.

Téma č. 4: Cíle

Toto téma obsahuje celkem sedm podtémat. Již při uvedení tématu, se v jediném odstavci (odst. 31 transkripce) analýzou zobrazí posun z úvodní fáze (podtémata 4.1-4.3) do fáze přechodové (v podtématech 4.4 a 4.5). Po otevření tématu č. 5 a návratu tématu č. 3,

se v analýze projevila podtémata 4.6 a 4.7, taktéž ve střední části. Uvedené téma není významně rozvíjeno prostřednictvím témat ostatních.

Téma č. 5: Dvě služby

Jedná se o téma obsahující pouze čtyři podtémata. V prvním vstupu tématu jsou podtémata 5.1 a 5.2 uvedena v úvodní části. K posunu do přechodové části zde dochází s reflexí člena reflektujícího týmu (odst. 150 transkripce) v podtématu 5.3 a následně do závěrečné fáze v podtématu 5.4.

Téma č. 6: Co bude výsledkem?

V tomto tématu bylo analýzou identifikováno celkem osm podtémat. Po supervizorově představení podtématu 6.1 následuje posun do přechodové části v podtématech 6.2 a 6.3. Další posuny byly analýzou zaznamenány po uvedení tématu č. 8. Podtéma 6.4 a 6.5 jsou součástí závěrečné fáze s posunem podtématu 6.6 do fáze střední a následným návratem do závěrečné fáze v podtématu 6.7. Po vstupu podtématu 8.8, se analýza tématu č. 6 končí v závěrečné fázi v podtématu 6.8.

Téma č. 7: Odpovědi

Toto téma se rozvíjí v šesti po sobě jdoucích odstavcích transkripce. Úvod tématu (podtéma 7.1) je analyticky zobrazeno v přechodové fázi s posunem do fáze závěrečné (podtéma 7.2). Podtéma 7.3 analýza zachytila v úvodní fázi s následným posunem podtémat 7.4 a 7.5 v přechodové fázi, avšak jejich posun do fáze závěrečné již v supervizní konzultaci zaznamenán nebyl.

Téma č. 8: Skupina jednotlivců

Obsahem uvedeného tématu je celkem osm podtémat. V jeho prvním uvedení se na základě tématu č. 3, zobrazuje podtéma 8.1 v přechodové části s následným posunem témat 8.2-8.5 do závěrečné části. Podtéma 8.6 a 8.7 jsou posunem zpět do části střední. Závěrečný posun do závěrečné části k podtématu 8.8 následuje po návratu tématu č. 6.

Téma č. 9: Supervize nebo facilitace

Téma je rozvíjeno členem reflektujícího týmu v odstavci č. 147 transkripce. Jedná se o celkem 5 podtémat. Podtéma 9.1, které je obsaženo v úvodní části, je dle analýzy posunuto prostřednictvím podtématu 9.2 přes přechodovou část do závěrečné části

k podtématům 9.3 a 9.4. Podtéma 9.5 je návratem do střední části. Uvedené téma se v supervizní konzultaci dále nerozvíjí a ani jinak se s ním dále nepracuje.

Téma č. 10: Jsem nasraná

Jedná se o tematicky navazující téma k tématu č. 1. V analýze je mu věnován samostatný prostor. Téma obsahuje celkem osm podtémat, kdy podtémata 10.1-10.6 jsou uvedena při otevření tématu. Podtéma 10.1 je analýzou zobrazeno v úvodní části, následuje posun do přechodové části (podtéma 10.2) a rozvíjení do části závěrečné (podtémata 10.3-10.5). V podtématu 10.6 se analýzou projevil posun do střední části v podtématu 10.6. Podtémata 10.7 a 10.8 jsou návratem před uvedením tématu č.11 a jsou zobrazena v závěrečné části.

Téma č. 11: Kroky

Uvedené téma je rozvíjeno a posunováno v rámci odstavce 194 transkripce členem supervidovaného týmu. V úvodní fázi jsou uvedena podtémata 11.1 a 11.2 s posunem přes přechodovou část v podtématu 11.3 k závěrečné fázi zobrazených podtématy 11.4-11.6. V tomto tématu je taktéž zobrazen poslední posun, a to ze závěrečné do přechodové fáze, v tématu 11.7.

Téma č. 12: Ukončení

Po představení podtématu 12.1 supervizorem ve střední části následuje posun do části závěrečné, kde jsou uvedena témata 12.6-12.7. Výjimku tvoří nuance tématu 12.5 (konkrétně 12.5.1), který naznačuje přechod do fáze střední, avšak vzápětí se téma navrácí zpět do části závěrečné. Podtéma 12.8 je analyticky zobrazeno v přechodové části s nuancí vedoucí k ukončení tématu v závěrečné fázi (podtéma 12.8.1). V podtématu 12.9, které je uvedeno v závěru analýzy se nachází poděkování (uvedeno v závěrečné části).

Téma č. 13: Experiment

Uvedené téma čítá pouze dvě podtémata. Podtéma 13.1 uvedené v úvodní části je posunuto k podtématu 13.2 v přechodové části. V odstavci 223 transkripce předkládá supervidovanému týmu experiment, který spočívá v budoucí samostatné reflexi této supervizní konzultace.

20.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 6

p. č.	I.	II.	III.
8.	<u>1. Zaměření týmu</u> 1.1 Konkrétní věc, na kterou by se mohl zaměřit tým		
11.		1.2 Chtěla bych slyšet zkušenosti, jak (1.1) kolegové pracují s týmy 1.3 Co jim přišlo supr užitečné (1.1)	
12.	1.4 Z reflektujícího týmu (1.1; 1.2; 1.3) 1.5 Z týmu, kterej pozoruje (1.1; 1.2; 1.3)	1.6 Z obou (1.4; 1.5)	
23.	<u>2. Ujasňování</u> 2.1 S čím jsme to tu přišli	2.3 Jestli se něco nezměnilo (2.1)	2.2 Shodli jsme se, že to máme (2.1)
26.	<u>3. Práce se skupinou</u> 3.1 Supervidovali jsme nahrávku 3.2 Snažila se plnit zakázku v rámci SF práce (3.1)	3.3 Někteří lidé se zapojovali (3.1; 3.2) 3.4 Někteří lidé se nezapojovali (3.1; 3.2) 3.5 Nakolik je cíl pro všechny stejný, společný (3.2; 3.3; 3.4)	
28.	3.6 Odlišení zakázky jednotlivce a skupiny (3.2; 3.5)	3.7 Jak to využít (3.6) 3.8 Na co se zaměřit	

30.		(3.6) 3.9 Jak využít dynamiku skupiny (3.6)	
31.	4. Cíle 4.1 Definice strategických cílů 4.2 Připravovali si cíle (4.1) 4.3 Chtěli být co nejvíce konkrétní (4.1; 4.2)	4.4 Jak vytěžit skupinu co nejefektivněji (3.9; 4.2; 4.3) 4.5 Aby cíle odpovídaly tomu, co chtějí jednotlivci týmu (4.3)	
32.	5. Dvě služby 5.1 Dvě služby - fungují spolu 5.2 Jsou provázané (5.1)		
	3.10 Je rozdíl, když pracujeme individuálně nebo se skupinou? (3.6)	3.12 Se skupinou nevíme jak na to (3.6; 3.10) 3.13 Diskuse, nakolik pracujeme s týmem (3.6) 3.14 Jestli pracujeme s každým zvlášť (3.6)	3.11 S jednotlivcem víme jak na to (3.6; 3.10) 3.15 Můžeme se ptát, co je pro tým důležité (3.5; 3.13)
33.		4.6 Cíle spolupráce (4.1; 4.2) 4.7 Cíle v rámci strategického plánování (4.1; 4.2)	
35.	6. Co bude výsledkem? 6.1 Zkusit vydefinovat,		

42.	co si chcete odnést	6.2 Možné FS postupy při práci se skupinou (3.12; 6.1) 6.3 Jestli pracovat se všema (6.1)	
49.	3.18 Nepoložila jsem otázku co pro vás jako pro tým? (3.12; 3.13)	3.16 Spíš pracuje s jednotlivcem v kontextu skupiny (3.1; 3.2) 3.17 Nakolik využít nápadů skupiny (3.9; 4.4)	3.19 Každý dostal prostor to tvořit (3.5; 3.12) 3.22 Jedna z možností – kombinovat to (3.13; 3.21) 3.25 Domluvit se při dojednávání zakázky (3.6)
51.			
52.			
54.			
59.		3.20 Co je důležité pro jednotlivce, ne pro skupinu (3.5; 3.12; 3.16) 3.21 Na otázku položenou týmu odpovídá jeden člověk (3.15; 3.18) 3.21.1 Proto jsem šla cestou jednotlivců (3.21)	
60.		3.23 Nevěnujeme se způsobům práce se skupinou (6.1; 6.2)	
63.		3.24 Spokojit se s tím (3.16; 3.20)	
64.			
68.		1.7 Jak nadefinovat zakázku pro reflektující tým (1.1; 1.4)	
83.		3.26 Otázku položím	

84.		všem a někdo prostě začne mluvit (3.21) 3.27 Vyzvu ostatní, jako možnost (3.26)	3.28 Je pro mě důležité vědět, že je to v pohodě (3.5; 3.19; 3.21; 4.5) 3.29 Pak nepotřebuju, aby se zapojoval (3.28) 3.30 Vyžádat si souhlas (3.6; 3.21; 3.28) 3.31 Zaměřit se na ty pasivnější (3.4; 4.4; 6.3)
90.	96. 7.3 Jak uchopit čas, abychom byli efektivní	7. Odpovědi 7.1 Přišli jste si na odpovědi?	7.2 Odpovědi tvoříte (7.1)
		7.4 Získat návod, jak být efektivní (7.3) 7.5 Aby všichni měli stejný prostor (3.21; 3.26; 4.4; 6.3)	
101.	103. 105. 111. 112.	8. Skupina jednotlivců 8.1 Pracujete s náma jako se skupinou jednotlivců (3.10; 3.16; 3.21)	8.2 Měli bychom se shodnout, kam jdeme (2.1) 8.3 Vnímám to stejně, vyhovuje mi to (8.1) 8.4 Týmově jste se shodli, že s váma pracujeme jako se skupinou jednotlivců (8.1) 8.5 Máme společné téma (8.2) 8.6 Pro sebe si hledáme jiné věci (8.5) 8.7 Jsme tu každý sám

		za sebe (8.1; 8.3; 8.4)	
114.			6.4 Pokud mě něco osloví, budu to zkoušet potom (1.4; 1.5; 6.3) 6.5 Budu koukat, jestli to funguje (6.4)
115.		6.6 Teďka nedokážu najít nové postupy (6.4)	6.7 Různý věci, který můžeš zkoušet jinak (6.6)
125.			8.8 Přesouvá se to od jednotlivce k týmu (8.1)
129.			6.8 Najdu odvahu pracovat s týmem (6.1)
143.		1.8 Na začátku se vyjednávala zakázka (1.1) 1.10 Co by se se zakázkou stalo bez terapeuta? (1.8; 1.9)	1.9 Terapeut tam nemusel být (1.8) 1.11 Inspirující reflexe z nahrávky (3.1; 3.25)
144.		3.32 Otázka, jak to vlastně mají (3.6; 3.14; 3.16; 5; 8.1)	3.33 Může to donést odpovědi (3.32; 7.1; 7.2) 3.34 Potřebují metodiku (3.32)
147.	<u>9. Supervize nebo facilitace</u> 9.1 Je tam hodně facilitace	9.2 Jsem tady ne jako supervizor, ale jako facilitátor (9.1) 9.5 Z pozice	9.3 Jsou tam úplně jasná pravidla (9.1; 9.2) 9.4 Facilitátor nehodnotí (9.2; 9.3)

		supervizora – co se v tom týmu děje (9.4)	
150.		5.3 Týmy z různých služeb (5.1; 5.2)	5.4 Vidím tam paralelu, je to podobný (3.3; 3.4; 5.3)
158.	1.13 Žádnou nedostali (1.12)	1.12 Chtěli slyšet radu (1.2; 1.3; 3.7; 3.8; 3.9; 3.17; 4.4; 6.2; 7.4) 1.14 Změnu asi způsobí něco zevního (1.12)	1.15 Ale nebudeme to asi my (1.14)
169.	10. Jsem nasraná 10.1 Na začátku konzultace řeknu, co chci (1.2; 1.3; 1.12)	10.2 Ani jeden to neřekne (1.13; 10.1) 10.6 Chybělo mi podstatné – konkrétní věc, jak pracuje s týmem (10.1; 10.2)	10.3 Možná jsem neslyšela (10.1; 10.2) 10.4 Jak s náma pracovali bylo návodné (10.1) 10.5 Bylo to hodnotné (6.1)
172.			
173.			
174.			
175.			3.35 Metoda – nepracovat s týmem, on se semkne (3.12; 4.4)
179.			3.36 Abychom si na to přicházeli sami (3.35)
		1.16 Je to role týmu? (1.1) 1.17 Nebo má jen reflektovat (1.14; 1.15; 1.16; 3.36; 4.4)	
180.			10.7 Já jsem to chápala (10.4)

190.			10.8 Odnáším si důležitou věc (1.1; 10.1) 10.8.1 Budu chtít inspirační tým (1.4; 1.5) 10.8.2 Řeknu si jenom o tohle (10.8; 10.8.1)
194.	11. Kroky 11.1 Hledala cestu 11.2 Představovali jsme jednotlivé možnosti (11.1)	11.3 Nebylo to o tom, co je ideální (11.2) 11.7 Nedostala – byl to krůček, pokrok (11.4; 11.6)	11.4 Přicházela si na ty různé pohledy (11.2; 11.3) 11.5 Mohlo by to být pro ni užitečné (1.3) 11.6 Odpovědi nějaký dostala (7)
206.		12. Ukončení 12.1 Co si odnášíte? (2.1; 2.2)	12.2 Přestat se dívat na skupinu jako na skupinu (3; 8) 12.3 Nebudu chtít konkrétní zakázku (3.6; 3.25; 12.1; 12.2) 12.4 Půjdu na výcvik mediátora, facilitátora (9; 12.1) 12.5 Bylo inspirující, co jste nám udělali, pomůžte mi to zreflektovat (2; 12.1) 12.5.1 To dělám málo (12.5) 12.5.2 Měla bych to víc zařazovat (12.5; 12.5.1) 12.6 Jak pracovat s časem,
207.			
214.			

219.		12.8 Tým refletoval to, co tu probíhalo (1.8)	nechat to víc na nich (7.3; 12.1) 12.7 Mně se to líbilo, to aranžmá (12.1) 12.8.1 Bylo to inspirativní (12.8)
223.	13. Experiment 13.1 Nabídka experimentu pro tým	13.2 Zamyslet se, co přinesla tato konzultace pro váš tým (13.1)	
232.			12.9 Díky za spolupráci (12)

20.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU

Provedenou kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis, byly v uvedené supervizní konzultaci zachyceny a vyhodnoceny následující momenty posunu jako významné:

1. V tématu č. 5 „**Dvě služby**“ jsou, po úvodním vyjádření supervidovaného člena týmu, v prvních dvou podtématech uvedeny informace o dvou pracovních týmech (ze dvou sociálních služeb v rámci jedné organizace). Téma je přerušeno dalšími tématy, avšak následně dochází k jeho návratu a zároveň posunu do střední, přechodové fáze s následným posunem do fáze závěrečné (odst. 150 transkripce), ve smyslu odhalení paralely mezi prací jednotlivce/skupiny a nebo týmu1/týmu2, které výrazně přispělo k odhalení nových zdrojů supervidovaného člena týmu k budoucí práci s týmy v rámci organizace.
2. Další významný moment posunu se projevil v rámci zpracované analýzy v tématu č. 8 „**Skupina jednotlivců**“. Uvedené téma bylo otevřeno členem supervidovaného týmu již jako konstatování, že je se supervidovaným týmem pracováno jako se skupinou jednotlivců. Téma je souvztažné s tématem č. 3. V následujících čtyřech podtématech je významný posun do závěrečné části, který je detekován týmovou shodou (odst. 103-112 transkripce). I přes návrat

v dalších dvou podtématech do přechodové části je poslední podtéma významným momentem, kdy se vnímání skupiny prostřednictvím supervizora, transformuje do vnímání „skupiny jednotlivců“ jako týmu.

3. Významný moment posunu v této supervizní konzultaci lze provedenou analýzou prokázat taktéž v tématu č. 10 „**Jsem nasraná**“. Téma zde předkládá člen supervidovaného týmu s odkazem na úvodní téma č. 1. V úvodním podtématu se projevují negativní emoce člena supervidovaného týmu s komunikačním posunem do následujícího podtématu v přechodové části. Významným momentem posunu je vstup dalších členů supervidovaného týmu do komunikace, kterým se v analýze prokázal posun do závěrečné části, kdy se jedná o paralelu práce supervizorů se supervidovaným týmem jako návod či způsob pro práci s týmy v rámci organizace. Druhým, významným momentem posunu, je vyjádření člena supervidovaného týmu vztahující se k případným budoucím supervizím. Namísto reflektujícího týmu žádat tým „inspirační“.
4. Poslední z významných momentů posunu je analýzou prokázán v tématu č. 12: „**Ukončení**“. Jedná se o rekapitulaci faktů zjištěných v rámci uvedené supervizní konzultace supervidovanými členy týmu. Součástí významného momentu posunu jsou úvahy pro možné zdroje člena supervidovaného týmu k práci s týmy v rámci organizace.

20.5 SHRnutí

V transkribované a následně analyzované (prostřednictvím Recursive frame analysis) týmové supervizní konzultaci založené na přístupu zaměřeném na řešení, byly analyzovány z celkem třinácti témat čtyři (konkrétně v tématech č. 5, 8, 10, a 12), ve kterých došlo k významným momentům posunu. Témata č. 5 a 12 se projevují jako významné ve vztahu k možným zdrojům konkrétního supervidovaného člena týmu. Téma č. 10 a jeho významné momenty se vztahují spíše k osobní rovině supervidovaného člena týmu, která však jako „inspirace“ tvoří výraznou složku supervize. V tématu č. 8 se jako významný moment na základě analýzy projevil fakt vzájemné shody členů supervidovaného týmu.

21. SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 7 - RFA

K pro vedení Recursive frame analysis ke stanovení významných momentů posunu byla v tomto případě podkladem audionahrávka supervizní konzultace založené na přístupu zaměřeném na řešení, která byla vedena dvěma supervizory. Jedná se o individuální supervizi za přítomnosti reflektujícího týmu.

Data byla fixována prostřednictvím transkripce, která byla následně kontrolována opakovaným poslechem a také prostřednictvím vnějšího auditu.⁶² Jména a další údaje, které by mohly vést k identifikaci osob uvedené v audionahrávce, byly v transkripci i provedené analýze anonymizovány. Dotčené osoby souhlasily s pořízením audionahrávky a jejím využitím pro výzkumné účely.

Označení osob v transkripci je následující:

S1 = supervizor 1

S2 = supervizor 2

K = klient/ka (dále v textu označován/a jako supervidovaný)

RTŽ1 = reflektující tým – žena 1

RTŽ2 = reflektující tým – žena 2

RTŽ3 = reflektující tým – žena 3

RTM1 = reflektující tým – muž 1

Pro snadnější orientaci v textu transkripce byly jednotlivé odstavce vzestupně očíslovány číslicemi 1-382, kdy čísla odstavců korelují s prvním sloupcem analýzy zleva, označeném „p. č.“ – pořadové číslo odstavce. Následují sloupce označené římskými číslicemi: I., II. a III., označují úvodní, střední (přechodovou) a závěrečnou fázi.

21.1 OTEVŘENÁ TÉMATA

V této supervizní konzultaci bylo jejími účastníky otevřeno celkem 23 témat:

1. Jak užít čas
2. Téma z rodičovské skupiny
3. Nejsem rodič
4. Dvojka
5. Pomocť rodičům

⁶² Transkripce supervizní konzultace je obsažena v této diplomové práci jako Příloha č. 9 (CD)

6. Tlak rodičů
7. Argumentace
8. Psycholožka
9. Cesta rodičů
10. Nápad uhnout
11. Verbální ukročení
12. Rady a komentáře
13. Síla skupiny
14. Velká síla
15. Posun
16. Nynější reakce
17. Expozice – síně
18. Jsem integrativec
19. Saturnin – vždy připraven
20. Boty
21. Děti
22. Sen
23. Ukončení

21.2 DETAILY MOMENTŮ POSUNU

Analyzovány byly posuny nejen mezi tématy, které byly otevřeny v této supervizní konzultaci, ale také uvnitř jednotlivých témat, v rámci podtémat. V průběhu konzultace docházelo také k návratům již dříve předložených témat, kdy pro přehlednost jsou jednotlivé (horizontální) úseky barevně odlišeny. Rozvíjení, nebo odkazování na již dříve zmíněná témata, jsou za tématy či podtématy označovány příslušnými čísly v závorkách.

Téma 1: Jak užít čas

Toto téma je umístěno ve střední fázi, jelikož je zde tematicky naznačen přechod. Provedenou analýzou však nebyl zaznamenán žádný posun a s tímto tématem se již dále nepracovalo.

Téma č. 2: Téma z rodičovské skupiny

Téma č. 2 obsahuje celkem pět dalších podtémat. První čtyři jsou uvedeny při nástupu tématu v úvodní fázi. Poslední, páté podtéma posunuje S2 do závěrečné fáze.

Téma č. 3: Nejsem rodič

Téma č. 3 se v průběhu konzultace rozvinulo do jedenácti podtémat. Dvě podtémata jsou zařazena v úvodní fázi. Následují další témata, avšak následně dochází k návratu supervidovaného, a to v podtématu 3.3 a 3.4, taktéž zařazeným v úvodní fázi. Na základě práce reflektujícího týmu je po uvedení dalších nových témat i jejich návratů, analýzou zaznamenan u podtématu 3.5 posun do přechodové fáze a vzápětí od podtématu 3.6, po konečné 3.11 se zde nachází posun a následné udržení tématu v závěrečné fázi.

Téma č. 4: Dvojka

Celkem tři podtémata jsou obsahem tématu č. 4. Tyto jsou uvedeny ve střední fázi, dále nejsou v konzultaci posouvány.

Téma č. 5: Pomocť rodičům

Na téma č. 4 přímo navazuje téma č. 5, jehož obsahem jsou celkem čtyři podtémata srovnatelně umístěna ve střední fázi, která shodně s tématem č. 4 nejsou nijak posouvány.

Téma č. 6: Tlak rodičů

Zde se ve střední části objevuje pouze jedno podtéma, které se samo o sobě dále neposouvá, jeho kontext se však objeví v následujícím tématu č. 7.

Téma č. 7: Argumentace

Toto téma bezprostředně navazuje na předchozí téma: „Tlak rodičů“. Celkem obsahuje 10 podtémat. Začíná v závěrečné fázi a to prvními třemi podtématy. Následují otevření nových témat a jejich případné návraty. Během vyjádření členů reflektujícího týmu se toto sedmé téma opětovně otevírá podtématem 7.4 ve střední fázi, kdy se v podtématech 7.5 – 7.7 ihned přesouvá do fáze závěrečné. Podtéma 7.8 je návratem do střední fáze. Podtéma 7.9 a 7.10 jsou opět ve fázi závěrečné. V tomto tématu je patrný nejen posun „vpřed“, ale i „zpět“.

Téma č. 8: Psycholožka

Jedná se o téma obsahující pouze tři podtémata. První dvě (8.1, 8.2) jsou ve středové fázi a bezprostředně následuje posun do fáze úvodní v posledním, třetím podtématu. Podtémata jsou však dále rozvíjena v rámci témat č. 9 a 18.

Téma č. 9: Cesta rodičů

Prvních pět podtémat (9.1–9.5) otevírá supervidovaný v úvodní fázi. S reflektujícím týmem dochází k posunu v podtématech 9.6 a 9.7 do přechodové fáze, přičemž bezprostředně navazující podtéma 9.8 ukončuje prezentaci tématu v závěrečné fázi.

Téma č. 10: Nápad uhnout

Obsahem je sedm podtémat (10.1-10.7), které na sebe navazují bez jakéhokoliv narušení či přerušení. Podtémata 10.1-10.3 jsou uvedena ve střední fázi, následuje posun do úvodní fáze v podtématech 10.4-10.6 a podtéma 10.7 je posunem z úvodní přímo do závěrečné fáze především ve vztahu k podtématu 7.4.

Téma č. 11: Verbální ukročení

Toto téma přímo navazuje na předchozí, kdy jeho počátek je v úvodní fázi. Podtéma 11.1 zaznamenalo posun do středové části (v návaznosti na téma 10.7 ve fázi závěrečné). Podtémata 11.2 a 11.3 se posouvají do části úvodní. Další posun tématu nebyl analýzou zaznamenán. Téma je pouze nepatrně rozvinuto v tématech č. 13 a 14.

Téma č. 12: Rady a komentáře

Podtémata 12.1 a 12.2 jsou uvedena ve středové fázi analýzy. V celém kontextu konzultace je jedná pouze o okrajové téma.

Téma č. 13: Síla skupiny

Obdobně jako předchozí téma obsahuje pouze dvě podtémata. Podtéma 13.1 se nachází v úvodní části a podtéma zaznamená posun do přechodové části s odkazem na téma 11.3. Další posun nebo rozvíjení tématu provedená analýza neprokázala.

Téma č. 14: Velká síla

V tomto tématu je prostřednictvím Recursive frame analysis zobrazen posun od úvodního podtématu 14.1, přes přechodovou fázi vyjádřenou v podtématech 14.2 a 14.3 do závěrečné fáze v podtématech 14.4 a 14.5 v rámci jednoho odstavce transkripce uvedené supervizní konzultace. Po otevření tématu č. 15 následuje krátký návrat v doplnění podtématu 14.2 s posunem do úvodní části a následným posunem podtématu 14.6 do přechodové části.

Téma č. 15: Posun

V rámci prvního přestavení tématu jsou první dvě podtémata (15.1 a 15.2) umístěna v přechodové fázi. V dalších dvou podtématech (15.3 a 15.4) se supervidovaný posouvá do fáze závěrečné. V tématu 15.5 se navrácí do fáze střední, ve které po vložení části tématu 14 navazuje v podtématech 15.6 a 15.7 na přechodovou fázi. Podtéma 15.8 je vyjádřením a posunem supervidovaného do fáze závěrečné. Podtéma 15.9 se objevuje ve střední fázi. V podtématech 15.10 a 15.11 se opětovně navrácí do závěrečné fáze. Témata 15.12 a 15.15, která jsou uvedena v analýze ve střední části, jsou dotazy supervizora na supervidovaného, který se na základě těchto dotazů vždy přesouvá v podtématech 15.3, 15.14 a 15.16 do závěrečné fáze. Uvedené téma má ve shrnutí jednu expozici, a to v podtématech 15.1-15.5 a dalších pět návratů v rámci uvedené supervizní konzultace.

Téma č. 16: Nynější reakce

Představení tématu se nachází v úvodní části analýzy v podtématech 16.1-16.3. Částečně se podtéma 16.3 dělí a jeho část přechází do střední, úvodní a zpět do střední části. Do závěrečné části nebyl analýzou posun prokázán.

Téma č. 17: Expozice – síň

Téma č. 17 je tzv. „metaforickým tématem“. V rámci pouze dvou dále členěných podtémat 17.1 a 17.2 je v tomto tématu patrný pouze jeden posun do závěrečné fáze, přičemž supervidovaný se pohybuje ve středové fázi a téma uzavírá fázi úvodní.

Téma č. 18: Jsem integrativec

Toto téma obsahuje celkem osm podtémat. Poprvé téma otevírá supervidovaný ve středové fázi podtématy 18.1 a 18.2. V podtématech 18.3 a 18.4 následuje posun do závěrečné fáze s částečným posunem do přechodové fáze. Na základě reflexe týmu se téma zpět navrácí od podtématu 18.5 v přechodové části s posunem v podtématu 18.6 do závěrečné fáze. Téma se následně v konzultacích ještě dvakrát navrácí v podtématech 18.7 a 18.8 v závěrečné fázi.

Téma č. 19: Saturnin – vždy připraven

Téma v úvodní části otevírá supervizor. Podtémata 19.2 a 19.3 se na základě vyjádření supervidovaného posouvají do přechodové a následně v podtématu 19.4 do závěrečné fáze. Následují oscilace v tématech 19.5-19.8 mezi všemi třemi částmi, přičemž analýzou

je zaznamenán pouze jeden posun do závěrečné části, a to v podtématu 19.7.2. Toto téma má analyticky prokázány ještě dva další návraty. Podtéma 19.9 – závěrečná část (supervizorova metafora) a podtéma 19.10 supervidovaného v přechodové části analýzy.

Téma č. 20: Boty

Téma otevírá supervidovaný v úvodní fázi podtématem 20.1 s odkazem na téma č. 19. Bezprostředně po otevření tématu je přes podtéma 20.2 v přechodové části analýzou zaznamenán posun k podtématu 20.3 v části závěrečné. Další část tématu, která je označena 20.4 taktéž v úvodní fázi předkládá supervidovaný, s následným posunem v podtématu 20.5, do přechodové fáze. Po zapojení reflektujícího týmu se toto téma ještě celkem třikrát navrácí v podtématech 20.6-20.8 a to vždy v závěrečné fázi.

Téma č. 21: Děti

Uvedené téma se objeví pouze v rámci jednoho odstavce v pouhých dvou podtématech s posunem z úvodní části (21.1) do části střední (21.2).

Téma č. 22: Sen

Toto téma bylo předloženo členem reflektujícího týmu v jednom podtématu a je vzhledem ke vztahu k tématu č. 2 a 15 umístěno v přechodové fázi. Dále se s ním nepracuje ani se dále nerozvíjí.

Téma č. 23: Ukončení

Podtéma 23.1 je dotazem supervizora na supervidovaného v úvodní části s následným posunem v podtématu 23.2 do části závěrečné.

21.3 TABULKA RFA SUPERVIZNÍ KONZULTACE č. 7

p. č.	I.	II.	III.
1.		<u>1. Jak užít čas</u>	
2.	<u>2. Téma z rodičovské skupiny</u> 2.1 Rodiče očekávají, že se něco stane 2.2 Rodiče se zlobějí, že děti nedělají, co si oni představují		
4.	2.3 Jak odklonit napětí		

	2.4 Jak zrcadlit pohled rodiče na dítě		
	<u>3. Nejsm rodič</u> 3.1 Nemám tu zkušenost 3.2 Bojím se nějak radit		
6. 11. 13.		<u>4. Dvojka</u> 4.1 Vybrala si dvojku (2.2; 2.3; 2.4) 4.2 Jak odklonit rozhovor (2.3; 2.4) 4.3 K čemu přiklonit rozhovor	
15. 19. 21.		<u>5. Pomocť rodičům</u> 5.1 Nahlídnout na skutečnost jako na jejich představu (2.4) 5.2 Aby nedošlo ke konfliktu (2.3) 5.3 Aby nešli do obrany (2.3) 5.4 Citlivě reagovat (3.2)	
23.		<u>6. Tlak rodičů</u> 6.1 Podařilo se udělat něco místo odklonu? (2.3)	
25. 36.			<u>7. Argumentace</u> 7.1 Fyzicky se to povedlo (6.1) 7.2 Úkrok stranou z kouta (5.4; 6.1) 7.3 Maminka si uvědomila, že přestřelila (6.1)
	8.3 Nejde na tom stavět (7.3)	<u>8. Psycholožka</u> 8.1 Mám moc (7.3) 8.2 Rodiče reagujou (7.3)	
42.	<u>9. Cesta rodičů</u> 9.1 Je potřeba, aby si rodiče všimli		

43.	9.2 Aby s tím něco dělali 9.3 Ne proto, že jsem jim já něco řekla (8.1; 8.3)		
44.	9.4 Je to cesta rodičů 9.5 Jsem jen průvodce		
47.		10. Nápad uhnout 10.1 Bylo to intuitivní a přirozený (7.2) 10.2 Vnímala jsem její fyzickou převahu (7.2) 10.3 Nevnímala jsem, co říká (7.2)	
57.	10.4 Napadla mě hrůza, že to dělá dceři 10.5 Je to průšvih 10.6 Bylo mi těžko		
58,59			10.7 Užitečná reakce (7.1; 7.2; 10.4)
60.	11. Verbální ukročení		
61.		11.1 Běží mi to tam pořád (10.4)	
63.		12. Rady a komentáře 12.1 Bavíme se o radách s rodiči (3.2) 12.2 Komentuju (5.1)	
64.	11.2 Moment zastavení se ještě nepodařil 11.3 Nákrok		
66.	11.3.1 Nákrok je těžké definovat		
75.	13. Síla skupiny 13.1 Ostatní reagují a tím se to rozptýlí		
		13.2 Mohla bych si ve skupině vydobýt, že teď mluvím já (11.3)	
81.	14. Velká síla 14.1 Paní se vztekala		
		14.2 Velká síla sycená starostma a	

		problémama (14.1) 14.3 Vytryskne to na skupině (14.1)	14.4 Motivovalo mě to jak jí říct, že takhle to nejde (14.3) 14.5 Nakročení je už jen to, že jsem si toho všimla (11.3; 14.4)
84.		15. Posun 15.1 Jak vypadá posun? 15.2 Co by bylo jinak?	15.3 Výraznějc bych reagovala (15.1; 15.2) 15.4 Dala bych jí zpětnou vazbu (15.1; 15.2)
88.			
93.		15.5 Ideál by byl, kdyby paní zastavila a byla schopna mě poslouchat (14.1; 14.2; 15.2)	
97.	14.2.1 Paní jakoby běží a je tím pohlcená (14.2)		
99.	14.2.2 Gestikuluje		
101.		14.6 Potřebuju s tím něco dělat (14.1; 14.2.1)	
102.		15.6 Kde je změna? 15.7 Jednou dojede (14.2.1)	15.8 Nemám tendenci ji zastavovat (15.7) 15.8.1 Přijde mi dobrý, že to ventiluje (15.6; 15.7) 15.8.2 Tohle nechci měnit (15.7; 15.8.1)
103.			
108.			
112.		15.9 Chci změnit, jak vstoupím do intervence (14.4)	
128.			15.8.1.1 Důležitý je, že to vyventiluje (14.2.1; 15.8.1)
130.			15.8.1.2 Potřebuje to ze

131.		15.9.1 Vstoupit do toho jinak než obvykle (14.5)	sebe dostat (14.2; 14.2.1; 15.6)
136.	15.9.2 Mám pocit, že bych šla do konfrontace (14.5)	15.9.3 Jak jí to zazrcadlit, aby si zpětně všimla, co řekla (14.5)	
138.		15.9.4 Aby si jen nevylila vztek (14.5) 15.9.5 Aby se s tím nějak dál pracovalo (14.5)	
141.	16. Nynější reakce		
142.	16.1 Hájím dceru		
148.	16.2 Komentuju (12.2)		
149.	16.3 Už s ní nijak nepracuju (16.1; 16.2)		
151.	16.3.1 Nevím, jestli udržet pohled té dcery 16.3.1.1 Jestli k tomu něco přidat (16.3.1)	16.3.2 Chtěla bych pracovat s tou paní (16.3)	
154.		16.3.2.1 Aby si uvědomila svůj pohled (5.1; 16.3.2)	
157.	9.5.1 Průvodce – v čem spočívá průvod rodičů (9.5)		
158.		9.5.1.1 Informuju o nemoci (9.5.1) 9.5.2 Učíme se mechanismy, jak si vylít vztek (9.5.1)	9.5.2.1 Trhání novin
162.	16.3.2.1 Nepracuju s těma rodičema (16.3)		
164.		16.3.2.2 Chtěla bych	

		toho docílit (16.3.2)	
165. 169.	9.5.2 Jaké vlastnosti má mít „průvodce“? (9.5) 9.5.2.5 Měla bych být čitelnější (9.5.2) 9.5.2.6 Měla bych být ráznější, brát si slovo (9.5.2)	9.5.2.1 Umím naslouchat (9.5.2) 9.5.2.2 Všímám si nuancí (9.5.2) 9.5.2.3 Docvakává mi to (9.5.2) 9.5.2.4 Mám hodně dobrou paměť (9.5.2)	
172.	3.3 Nejsem rodič, co já jim můžu (3.1; 3.2) 3.4 Je to můj vnitřní problém (3.1; 3.2; 3.3)		
173. 176. 179. 189. 194. 198. 208.	17. Expozice – síně 17.1 Kterou místnost ukázat té paní? 17.1.1 Metafora hradní kuchyně – co ukázat té paní?	17.2 Nápad - technika prázdných židlí (17.1) 17.2.1 Provést paní situací, kterou popisuje (17.2) 17.1.1.2 Ukázat jí nesmyslnost jejího jednání (17.1.1) 17.1.1.3 Ukázat, že to k ničemu nevede (17.1.1) 17.1.1.4 Je podstatný, aby se v té situaci	17.2.2 Klíčový zvrát v situaci jejich rodiny (2.2; 5.1)

209.	17.1.1.4.1 Nevím, jak ji k tomu dovést (17.1.1.4)	podívala sama na sebe (17.1.1)	
219.		18. Jsem integrativec 18.1 Pracuju s kruhama 18.2 Když to nepůjde, budu hledat jinou cestu (17.1.1.4.1; 18.1)	18.3 Nabídnout paní, aby viděla, jakou roli v tom hraje (5.1) 18.4 Musím výrazněji vstoupit do komunikace (15.9.1; 18.2)
220.			
221.			
225.		18.4.1 Jsem nečitelná (18.4)	
230.	9.5.3 Jaké dovednosti má mít průvodce v krizové situaci? (9.5)		
231.		9.5.3.1 Mít se na koho obrátit (9.5.3)	
233.	19. Saturnin – vždy připraven 19.1 Co by udělal Saturnin na tomto místě?		19.4 Dal by vosu do boty nebo nalil petrolej (19.1; 19.2)
238.		19.2 Je vždy připraven (19.1)	
236.		19.3 Vybavuje se mi, jak vyndává deky z batohu (19.1; 19.2)	
240.			
241.		19.5 Mohla by paní vidět sama sebe v situaci s dcerou? (19.1)	
242.	19.5.1 Asi ne (19.5) 19.5.2 Je s ní potřeba pracovat kontinuálně 19.5.3 Nemůžu se rozhádat, aby se		

243.	nezablokovala (5.2; 5.3)	19.6 Saturnin byl schopný pracovat kontinuálně (19.5.2)	
250.	19.7 Co by mohl udělat Saturnin pro tu paní v této situaci se svými mimořádnými schopnostmi?		
253.	19.8.1 Paní individuál má (19.8)	19.8 Viděla bych to individuálně (19.7)	
254.	19.7.1 Co by udělal na tý skupině v té situaci? (19.7)		
256.		19.7.1.1 Nějak ji ošetřit (19.7.1) 19.7.1.2 Dát jí najevo, že je v pořádku, že si stěžuje (19.7.1; 19.7.1.1) 19.7.1.3 Podporovat rodiče, ať bědují a nadávaj (19.7.1) 19.7.1.4 Ať to nedělaj před těma dětma (19.7.1.2)	19.7.2 Tohle dělám (19.7.1.2)
261.	20. Boty 20.1 Technika chodit v botech toho druhého (19.7.1)		
263.		20.2 Zaúkolovat paní, ať si přiveze boty dcery na skupinu (19.7.1.; 19.7.1.1)	
265.	20.4 Co by dělal zbytek skupiny? (20.3)		20.3 Ať si zkusí v těch botech chodit (19.7.1; 20.1)

266.		20.5 Možná využít skupinu (19.7.1; 20.4)	
279.		18.5 Řešení nebere jako dokonalé (18.2)	18.6 Hledá dál, nevzdává se (18.5)
			20.6 Technika z rodinné terapie – boty, upravila si ji podle sebe (20.2; 20.3)
280.		8.4 Nechce reagovat z expertní pozice (8.1; 8.3)	
281.		3.5 Nemá rodičovskou zkušenost (3.1; 3.2)	3.6 Pracuje s rodičema (3.5) 3.7 Má kus odvahy se s tím vypořádat (3.5; 3.6; 5.1; 5.4)
283.	21. Děti 21.1 Co dělají děti jiného, než chtějí rodiče?	21.1 Mohla by to být cesta (21.1)	
286.			3.8 Není rodič – může nabídnout lepší věci (3.1; 3.2; 3.5) 3.9 Nemá klapky jako koník (3.8) 3.10 Může vidět jiné řešení (3.8; 3.9) 3.11 Má zkušenost jako dítě nějakého rodiče
287.			
292.		9.6 Rázněji do toho vstoupit z expertní pozice (9.3; 9.4; 14.2.1) 9.7 Opřít se o svou expertní pozici (9.6)	
293.			9.8 Může fungovat na celé škále – přecházet od průvodce k expertovi (9.6; 9.7)

294.		15.6 Vstoupení do toho znamená konfrontaci (15.9.2)	15.7 Vstoupení není konfrontace, pokud bude průvodce (15.6) 15.8 Otevřít to z pohledu tý holčiny (15.7)
296.			
		22. Sen 22.1 Co by se stalo, kdyby se probudila a bylo to jinak (2.4; 15.9.3)	
299.		7.4 Dítě zahnané do kouta (7.2)	7.5 Uvolnit kout (7.4) 7.6 Vykročit proti matce (7.4) 7.7 Vyrobit si prostor (7.4; 7.6)
300.			
305.			
306.		7.8 Vstupuje příliš do její zóny (10.4)	
307.			19.9 Saturnin by udělal pózu z jiu jitsu (19.2)
310.			7.9 Přijatelný signál rukou pro matku (7.7; 7.8) 7.8.1 Připomenout vhléd, že tlačí do kouta i dceru (2.4; 5.1; 7.4; 18.3)
312.			
314.			20.7 Přemýšlí nad skupinovou dynamikou – nad celou kompozicí (20.2; 20.4; 20.6) 20.8 Bude to užitečný i pro ostatní rodiče (20.7)
315.			
320.		15.9 Vnímám hodně konfrontaci (15.5.2; 15.6)	15.9.1 Ale nemusí to tak být (15.9)
		7.8.2 Máma ubližuje dceři (7.8; 7.8.1) 7.8.3 Děje se to	

		v normálních rodinách (7.8; 7.8.2)	7.10 Můžeme to táhnout k tomu, jste normální rodina (7.8.3)
322.			3.11.1 Uvědomila jsem si, že jsem dítě nějakého rodiče (3.11) 3.12 Moje výhoda je, že nejsem rodič (3; 3.3; 3.5; 3.11; 3.11.1) 3.9.1 Můžu říct: dívám se na to zvenku (3.9)
		9.5.4 Chodí křičet do sklepa (9.5.1; 9.5.2)	9.5.5 To jí pomáhá (9.5.4)
334. 336.			18.7 Zahrát si na ukračovanou (7.2; 18.3) 18.7.1 Využít k tomu celou skupinu (13; 18.7)
338.			2.5 Zkusit to přes zážitkový a prožitkový techniky (2.4)
341. 343.		15.9.6 Jak využít konfrontaci k tomu, aby to bylo užitečný a tvořivý (15.6; 15.9)	15.10 Mít v záloze tři techniky, nástroje, věci nebo finty (15.9.6; 20) 15.11 Ty použít (15.10) 15.10.1 Zahrát si situaci – paní v botách dcery (15.10; 20) 15.10.2 Situaci přehrajou jiní lidi a navrhnou změny (15.10)
			18.8 Martina zná různé techniky, může si s tím vyhrát (18; 15.10)
348.		19.10 Přemýšlím o Saturninovi, že to dělal dopředu (19)	

349.		15.12 Nápad jak dál? (15.5; 15.7)	
350.			15.13 Budu pozorovat, co reálně dělám (15.12) 15.14 Jakej je tam prostor pro to, do toho vstoupit (15.13) 15.14.11 Kde je ten bod (15.14)
352.			
357.		15.15 Máte představu co dělat příště? (15.12)	
358.			15.16 Fakt budu pozorovat co se děje (15.13; 15.14)
361.			20.9 Přemejšlim vo těch botách (20.1; 20.2; 20.3) 20.9.1 Jestli jí fakt nedám úkol (20.1; 20.2; 20.3; 20.9)
370.	23. Ukončení 23.1 Je v pořádku, když takhle skončíme?		
371.			23.2 V pohodě (23.1)

21.4 VÝZNAMNÉ MOMENTY POSUNU

Provedenou kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis, byly v uvedené supervizní konzultaci zachyceny a vyhodnoceny následující momenty posunu jako významné:

1. V tématu č. 3 nazvaném „**Nejsem rodič**“ se jedná o moment, kdy supervidovaný předkládá svou vnímanou skutečnost, že sám/sama není rodičem a bojí se radit, když nemá „rodičovskou zkušenost“. Následně toto téma posouvá člen reflektujícího týmu v odstavci 281 transkripce jen tím, že předkládá fakt, že supervidovaný s rodiči pracuje dlouhodobě a posun je již jen v tom, že nalézá odvahu se s touto situací nějakým způsobem vypořádat. Jako významný moment posunu tohoto tématu byl analýzou zjištěn fakt (odstavec 286 transkripce), že možná právě proto, že supervidovaný není rodičem a tuto rodičovskou zkušenost nemá, může nabídnout lepší věci, např. jiný úhel pohledu, jelikož není

touto zkušeností ovlivněn. Rodičovskou zkušenost totiž má alespoň tu, že je dítětem nějakého rodiče.

2. Další významný moment posunu odhalila provedená analýza v tématu č. 9 „**Cesta rodičů**“. V tomto tématu se supervidovaný staví vůči rodičům do role průvodce, uvědomuje si své vlastnosti v roli průvodce rodičů a zároveň je si vědom své expertní pozice vůči nim. Významný moment posunu uvnitř tohoto tématu byl analýzou identifikován v odst. 293 transkripce, kdy člen reflektujícího týmu uvádí, že supervidovaný nemusí být jedním, či druhým, ale může se v rámci terapie s rodiči plynule posouvat z průvodcovské do expertní role a zpět podle konkrétní situace.
3. Téma č. 15 „**Posun**“ obsahuje další z identifikovaných významných momentů posunu. V tomto případě se tento moment týká osobní reflexe supervidovaného, konkrétně v odst. 350 transkripce uvádí, že se zaměří na pozorování sebe sama, což reálně dělá a zda je prostor pro jeho případný vstup v terapiích s klienty.
4. Na základě supervizorem nabídnuté metafory v tématu č. 17 „**Expozice – síně**“, lze analýzou vysledovat významný moment uvedený v odst. 189 transkripce na základě osobní reflexe supervidovaného, kdy uvádí, že klíčovým zvratem v situaci jejich rodiny bude, dát matce nahlédnout její představy o dceři. Zároveň je zde významným, negativním momentem posunu závěr tohoto tématu uvedený v odst. 209 transkripce, že ačkoliv si supervidovaný uvědomuje důležitost svého tvrzení, nezná prostředek, kterým by toto bylo možno učinit.
5. V tématu č. 19 „**Saturnin – vždy připraven**“ je metaforicky, na základě literárního díla, provedenou analýzou vysledován významný moment posunu v odst. 243 fakt předložený k zamyšlení a to schopnost Saturnina pracovat kontinuálně. Z dále se odvíjejícího hovoru v rámci konzultace supervidovaný konstatuje, že si je plně vědom toho, že svou klientku potřebuje nějakým způsobem ošetřit a dát jí najevo, že je v pořádku, že projeví emoce (uvedeno v odst. 256 transkripce).

6. Na předchozí téma volně navazuje následující, č. 20 „**Boty**“, kde v úvodu supervidovaný zmíní techniku chození v botách toho druhého, kde je analýzou prokázán významný moment posunu v této supervizní konzultaci, a to v zadání úkolu klientce, aby si reálně na terapii přivezla boty své dcery a zkusila si v nich chodit (odst. 263, 265 transkripce). V odst. 314 transkripce člen reflektujícího týmu umocňuje tento významný moment tím, když uvádí, že supervidovaný nepřemýšlí nad terapií jen v individuální rovině, ale také vnímá skupinovou dynamiku a celou kompozici. Tento přístup dle jiného člena reflektujícího týmu může být užitečným i ostatním rodičům účastnících se terapie (odst. 315 transkripce).

21.5 SHRUTÍ

V uvedené individuální supervizní konzultaci založené na přístupu zaměřeném na řešení, za přítomnosti a následné reflexe reflektujícího týmu, bylo otevřeno celkem 23 témat, jejichž posuny byly analyzovány prostřednictvím Recursive frame analysis. Provedenou analýzou bylo vyčleněno celkem pět témat, ve kterých byly identifikovány významné momenty posunu. V tématech č. 3 a 9 se významný moment posunu projevil v rámci reflexe reflektujícího týmu a v tématech č. 15, 17 a 19 na základě reflexe supervidovaného. U tématu č. 20 se analýzou podařilo zachytit významný moment posunu jak ze strany supervidovaného, tak reflektujícího týmu. Zároveň se podařilo identifikovat v tématu č. 17 negativní významný moment, jak je uvedeno výše.

22. DISKUSE - SHRNU TÍ VÝZKUMU A JEHO LIMITY

Empirickému zkoumání pomocí Recursive frame analysis bylo podrobena celkem sedm transkripcí audionahrávek supervizních konzultací. V supervizních konzultacích č. 1, 2, 3 a 7 se jedná o individuální supervizi, č. 4 a 5 skupinovou supervizi a č. 6 o týmovou supervizi. U supervizních konzultací č. 1, 5 a 7 byl přítomen reflektující tým, u č. 6 reflektující tým a tým pozorovatelů, a u č. 4 reflektující tým a dva external witness.

Zobrazení momentů posunu v uvedených supervizních konzultacích bylo provedeno pomocí tabulky. V prvním sloupci jsou uvedena pořadová čísla odstavců pro snadnější komparaci s transkripcemi uvedenými v příloze. Následují sloupce označené římskými číslicemi I., II. a III., které označují úvodní, přechodovou (střední) a závěrečnou část posunů komunikace supervizních komunikačních partnerů. Tento systém je možno označit jako tříaktový, podobně, jako je tomu u divadelních her.⁶³

Úvodní část vystihuje zpravidla první uvedení tématu a charakterizuje jeho zaměření. Ve střední, přechodové části je původní téma udržováno či rozvíjeno. Odtud je možný posun konverzace do části závěrečné. Provedenou analýzou byly u jednotlivých supervizních konzultací zaznamenány posuny nejen vpřed, tzn. od úvodní přes střední k závěrečné části, ale také nazpět tak, jak plynulo komunikační téma. Otevřená témata se v průběhu supervizní konzultace v některých případech, po otevření témat jiných, navracela zpět a dále se rozvíjela, což se pomocí RFA podařilo zachytit.

Provedeným výzkumem bylo zjištěno, že kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis lze analyzovat supervizní konzultace ke stanovení významných momentů posunu u individuálních, skupinových i týmových supervizí.

Limitem výzkumu ve smyslu jeho silných stránek je možnost zobrazení momentů posunů konverzace v rámci jednotlivých otevřených témat, příp. jejich návratů, a to nejen v rámci tohoto konkrétního tématu, ale i ve vztahu k jiným tématům celé jedné supervizní konzultace.

⁶³ Srov. Keeney, Keeney, Chenail, 2012, s. 3

Slabé stránky výzkumu jsou spatřovány v subjektivním vnímání komunikace plynoucí v supervizní konzultaci každého výzkumníka. Pro výzkum významných momentů posunu v supervizních konzultacích je výhodnější, pokud jej provádí výzkumník, který nebyl zainteresovanou osobou v daných supervizích.

Dalším limitem se stává samotný přístup k výzkumné metodě Recursive frame analysis. Významné momenty posunu mohou být analyzovány pouze jako posuny mezi nabídnutými tématy supervizní komunikace, nebo může být analýza provedena detailněji, kdy zobrazí také posuny uvnitř jednotlivých témat.

Při provádění výzkumu byl osloven nezávislý výzkumník, který na základě předložené transkripce⁶⁴ provedl, nezávisle na tomto probíhajícím výzkumu, analýzu významných momentů posunu kvalitativní výzkumnou metodou Recursive frame analysis. Zde se nabízí možnost srovnání přístupu výzkumníků k aplikaci kvalitativní výzkumné metody RFA.

Zatímco analýza uvedená v empirické části této diplomové práce byla provedena tak, aby zachytila významné momenty posunu i v rámci jednotlivých témat, přístup nezávislého výzkumníka byl odlišný. Zachycuje ve své podstatě posuny mezi jednotlivými tématy.⁶⁵

V tomto případě se neshoduje počet nalezených otevřených témat. V empirické části u uvedené druhé supervizní konzultace nalézáme celkem 18 témat, přičemž druhý výzkumník jich do analýzy zanesl celkem 25. Pro přehlednost byla vytvořena komparativní tabulka (viz níže) s přehledem témat zobrazených provedenou Recursive frame analysis jednotlivými výzkumníky. V prvním sloupci jsou uvedena čísla témat. Druhý sloupec obsahuje analýzou detekovaná témata výzkumníka č. 1 (autora této diplomové práce) a ve třetím sloupci jsou témata, jak je analýzou zachytil nezávislý výzkumník č. 2.

⁶⁴ viz Příloha č. 4

⁶⁵ viz Příloha č. 2 – tabulka s provedenou analýzou pomocí Recursive frame analysis zpracovaná nezávislým výzkumníkem

Zde nabízíme komparativní tabulku s přehledem zobrazených témat:

p. č.	Výzkumník 1	Výzkumník 2
1.	Posun	Posun od posledně
2.	Nejistota	Posun
3.	Drhne to	Potýkám se v terapiích
4.	Rozdíl mezi poradenstvím a terapií	Být uvolněná
5.	Zakázka	Rozdíl mezi poradenstvím a terapií
6.	Co zautomatizovat?	Posun po letech
7.	Opěrný bod	Sociální práce - zakázka
8.	Co chcete dneska dělat?	Chtěla bych to dostat i do terapie
9.	Zlepšení u klientky	Opěrný bod v terapii
10.	SMART cíl	Někdy v terapii nevím, co dělám
11.	Škály	Tři témata
12.	Kreativita	Záchytné body s klientkou
13.	Vzdělání	Škály posunu
14.	Relativistický bahno	Další opěrné body
15.	Jak vypadá spokojenost se službou?	Ukončené konzultace
16.	Zázračná otázka	Opěrné body
17.	Přístup zaměřený na řešení	Cíl s klientkou
18.	Ukončení	Co klientka chce
19.		Přístup zaměřený na řešení
20.		Cíle klientky
21.		Pojmenování konkrétností
22.		Výjimky
23.		Výjimky + škály
24.		Smart cíl
25.		Dlouhodobá konverzace

Provedenou komparací analýz obou výzkumníků bylo zjištěno, že ačkoliv výzkumník č. 1 analýzou zjistil pouze 18 otevřených témat, zanesl do analytické tabulky také návraty témat (pokud byly přítomny) a taktéž posuny momentů v jednotlivých tématech, čímž je analýza detailnější, než je tomu u výzkumníka č. 2, který témat prostřednictvím analýzy odkryl celkem 25.

Tématem k diskusi je také otázka provádění analýzy prostřednictvím RFA u skupinových supervizí. V této diplomové práci byla analýza skupinové supervize provedena u supervizních konzultací č. 5 a 6. Momenty posunu byly zaznamenány vertikálně tak, jak se vyvíjela supervizní konzultace. Zajímavá se zde jeví myšlenka, provést na základě skupinové supervizní konzultace (její transkripce), samostatnou analýzu prostřednictvím RFA u každého ze supervidovaných zvlášť. Uvedené však není předmětem této diplomové práce.

23. ZÁVĚR

Diplomová práce s názvem Významné momenty posunu v supervizních konzultacích se zabývá problematikou supervize v návaznosti na stanovení významných momentů posunu v supervizních konzultacích.

Cílem práce bylo pomocí kvalitativní výzkumné metody Recursive frame analysis zmapovat supervizní rozhovory, detekovat a prokázat v nich přítomné významné momenty posunu. Analyzováno bylo celkem sedm supervizních konzultací (individuální, skupinové, týmové). Supervizní rozhovory byly zachyceny na audionahrávkách a podrobeny pečlivé transkripci. Následně byly za použití RFA uvedené rozhovory mapovány a následně provedeným výzkumem byla prokázána přítomnost významných momentů posunu. Ve dvou případech i negativních, což bylo překvapivým zjištěním. Tato diplomová práce měla zodpovědět otázku: „Jakým způsobem lze pomocí kvalitativní výzkumné metody Recursive frame analysis prokázat přítomnost významných momentů posunu v supervizních konzultacích?“. Jak je uvedeno ve výzkumné části této práce, pro detekci významných momentů posunu byly použity tabulky, kam se témata supervizní konzultace vertikálně zapisovala. Pro lepší orientaci, především vzhledem k návratům některých témat, byly momenty posunu detailně rozpracovány po jednotlivých tématech u každé z analýz. Dále byla posuzována relevance jednotlivých témat vzhledem k významnosti a výsledkem jsou stanovené významné momenty posunu každé ze sedmi analýz supervizních konzultací. Práce na výzkumu byla pro mne zajímavou a cennou zkušeností. Neméně zajímavá a velmi inspirující byla taktéž spolupráce s nezávislým výzkumníkem, na základě které bylo zjištěno, že použití metody RFA je přímo ovlivněno subjektivním vnímáním výzkumníka.

Recursive frame analysis má v mapování supervizních konzultací a detekování významných momentů posunu své opodstatnění. Jedná se o praktický nástroj supervizora, jehož prostřednictvím může mapovat a následně zkvalitňovat supervizní konzultace.

24. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

aj. – a jiný

apod. – a podobně

č. - číslo

např. - například

odst. - odstavec

pozn. - poznámka

resp. - respektive

RFA – Recursive frame analysis

s. - strana

SFBT – Solution Focused Behavioral Therapy

srov. - srovnej

tj. – to je

tzn. – to znamená

tzv. – takzvaný

25. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BÄRTLOVÁ, Eva. 2007. Supervize v sociální práci. Ústí nad Labem: Fakulta sociálně ekonomická, UJEP. ISBN 978-80-7044-952-3.

BAŠTECKÁ, B., V. ČERMÁKOVÁ a M. KINKOR. 2016. Týmová supervize: teorie a praxe. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0940-9.

BERG, Insoo Kin. 2013. Posílení rodiny: základy krátké terapie zaměřené na řešení. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0500-5

ČÁMSKÝ, P., J. SEMBDNER a D. KRUTILOVÁ. 2011. Sociální služby v ČR v teorii a praxi. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0027-7.

ČESKÝ INSTITUT PRO SUPERVIZI, Stránky pro supervizory a supervidované, Praha. Historie supervize v ČR. *supervize.eu* [online]. © 2006 [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <https://www.supervize.eu/publikace-a-clanky/ruzne-texty/historie-supervize-v-cr/>

ČESKÝ INSTITUT PRO SUPERVIZI, Stránky pro supervizory a supervidované, Praha. Jak supervize probíhá. *supervize.eu* [online]. © 2006 [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <https://www.supervize.eu/o-supervizi/jak-supervize-probiha/>

ČESKÝ INSTITUT PRO SUPERVIZI, Stránky pro supervizory a supervidované, Praha. Kdo je supervizor. *supervize.eu* [online]. © 2006 [cit. 17.03.2018]. Dostupné z: <https://www.supervize.eu/supervizori/kdo-je-supervizor/>

DAN, Virgil. 2017. An Exhaustive View on Supervision in Social Work: History, Evolution, Current Trends. *Social Work Review/Revista de Asistentă Socială*. č. 2, s. 147-159. ISSN 15830608.

DISMAN, Miroslav. 2002. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Univerzita Karlova v Praze. ISBN 80-246-0139-7.

EUROPEAN ASSOCIATION FOR SUPERVISION AND COACHING, Berlin. History. *Easc-online.eu* [online]. © informace nedostupná [cit. 13.03.2018]. Dostupné z: <https://www.easc-online.eu/en/about-us/history/>

HAVRDOVÁ, Z., M. ČAJKO EIBICHTOVÁ, R. MRAZÍKOVÁ a J. PLUHAŘÍKOVÁ POMAJZLOVÁ. 2011. Kultura organizace a supervize ve vzájemném působení. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 978-80-87398-14-2.

HAVRDOVÁ, Zuzana a Martin HAJNÝ et al.. 2008. Praktická supervize, Průvodce supervizí pro začínající supervizory, manažery a příjemce supervize. Praha: Galén. ISBN 978-80-7262-532-1.

HAWKINS, Peter a Robin SHOHET. 2004. Supervize v pomáhajících profesích. Praha: Portál. ISBN 80-7178-715-9.

HENDL, Jan. 2005. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál. ISBN 80-7367-040-2.

CHENAIL, Ron. 2013. Recursive frame analysis for MFT practice and research, *AAMFT 2013, Annual Conference Session, 107 Portland, Oregon*, 1-87 [online]. říjen 2013 [cit. 08.04.2018]. Dostupné z: <http://www.aamft.org/handouts/107.pdf>

CHENAIL, Ronald J.. 1995. Recursive frame analysis. *The Qualitative Report*, 2(2), 1-14 [online]. 10.01.1995 [cit. 08.04.2018]. Dostupné z: <http://nsuworks.nova.edu/tqr/vol2/iss2/1>

JANKOVSKÝ, Jiří. Etika pro pomáhající profese. 2003. Praha: Triton. ISBN 80-7254-329-6.

JEKLOVÁ, Marta a Eva REITMAYEROVÁ. 2007. Interní supervize. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí o.p.s.. ISBN 978-80-86991-06-1.

JURKA, M., MARTINKOVÁ, P. a M. ROUBÍNKOVÁ. 2014. Konverzační analýza (nejen) po česku. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-4355-3.

KEENEY Hillary a Bradford KEENEY. 2012. Recursive Frame Analysis: Reflections on the Development of a Qualitative Research Method. *The Qualitative Report*, 17(2), s. 514-524 [online]. 01.03.2012 [cit. 08.04.2018]. Dostupné z: <http://nsuworks.nova.edu/tqr/vol17/iss2/3>

KEENEY, H., KEENEY, B. a R. CHENAIL. 2012. Recursive Frame Analysis: A Practitioner's Tool for Mapping Therapeutic Conversation. *The Qualitative Report*, 17(38), s. 1-15 [online]. 17.09.2012 [cit. 09.04.2018]. Dostupné z: <http://nsuworks.nova.edu/tqr/vol17/iss38/4>

KEENEY, H., KEENEY, B. a R. CHENAIL. 2015. Recursive Frame Analysis: A Qualitative Research Method for Mapping Change-Oriented Discourse. *TQR Books. Book 1*, s. 1-23515 [online]. 2015 [cit. 10.04.2018]. Dostupné z: http://nsuworks.nova.edu/tqr_books/1

KLEVETOVÁ, Dana. 2017. Nalézání osobní rovnováhy v pomáhajících profesích. Holešov: Arok. ISBN 978-80-906465-1-3.

KOLEKTIV AUTORŮ A KONZULTANTŮ ENCYKLOPEDICKÉHO DOMU, SPOL. S.R.O.. 1993. Slovník cizích slov; Slova známá & neznámá. Praha: Polygrafia, a.s.. ISBN 80-901647-0-6.

KOPŘIVA, Karel. 1997. Lidský vztah jako součást profese. Praha: Portál. ISBN 80-7178-150-9.

MAROON, Istifan. 2012. Syndrom vyhoření u sociálních pracovníků: teorie, praxe, kazuistiky. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0180-9.

MAROON, I., O. MATOUŠEK a H. PAZLAROVÁ. 2007. Vzdělávání studentů sociální práce v terénu. Praha: Univerzita Karlova v Praze. ISBN 978-80-246-1307-9.

MATOUŠEK, Oldřich a kol.. 2001. Základy sociální práce. Praha: Portál. ISBN 80-7178-473-7.

MATOUŠEK, Oldřich. 2003a. Slovník sociální práce. Praha: Portál. ISBN 80-7178-549-0.

MATOUŠEK, Oldřich a kol.. 2003b. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál. ISBN 80-7178-548-2.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Praha. Supervize a seberozvojové aktivity; Zatloukal. *mpsv.cz* [online]. © informace nedostupná [cit. 16.03.2018]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/31944>

MIOVSKÝ, Michal. 2006. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada Publishing, a.s.. ISBN 80-247-1362-4.

MO, Yee Lee. 2013. Solutions-Focused Brief Therapy. In: *Oxford research encyclopedias: Encyclopedia of Social Works* [online]. září 2013 [cit. 22.03.2018]. Dostupné z: <http://socialwork.oxfordre.com/view/10.1093/acrefore/9780199975839.001.0001/acrefore-9780199975839-e-1039>

NÁRODNÍ RADA OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V ČR. Praha. Informace č.: 29-2017 (Novela zákona o sociálních službách). *nrzp.cz* [online]. © 2010 [cit. 17.03.2018]. Dostupné z: <http://www.nrzp.cz/aktualne/informace-predsedy-nrzp-cr/1709-informace-c-29-2017-novela-zakona-o-socialnich-sluzbach.html>

NAVRÁTILOVÁ, Jitka. 2013. Supervizní vztah. *is.muni.cz* [online]. © informace není dostupná [cit. 17.03.2018]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1423/jaro2013/SPR451/um/SPP_451_Supervizni_vztah.pdf

ŘEŠETKA, Miroslav a kol.. 2004. Anglicko-Český, Česko-Anglický slovník. Olomouc: Fin Publishing. ISBN 80-86002-79-9.

SEDLÁČEK, Juraj. 2016. Pomáhať je slastné (Vybrané kapitoly a riziká v pomáhající profesii zdravotníka). Trenčín/Brno: Masarykova univerzita v Brně a Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíně. ISBN 978-80-210-8437-7.

SHAZER DE, Steve. 2017. Klíče k řešení v krátké terapii. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1244-7.

SHAZER DE, Steve a Yvonne DOLAN, a kol.. 2011. Zázračná otázka: krátká terapie zaměřená na řešení. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0007-9.

SUPERVIZE PRAHA, Praha. Historie supervize v ČR. *Supervizepraha.cz* [online]. ©2013 [cit. 14.03.2018]. Dostupné z: <http://www.supervizepraha.cz/historie-supervize-v-cr/>

SUPERVIZE PRAHA, Praha. Historie supervize ve světě. *Supervizepraha.cz* [online]. ©2013 [cit. 13.03.2018]. Dostupné z: <http://www.supervizepraha.cz/historie-supervize-ve-svete/>

SUPERVIZE PRAHA, Praha. Sjednání kontraktu. *Supervizepraha.cz* [online]. ©2013 [cit. 18.03.2018]. Dostupné z: <http://www.supervizepraha.cz/sjednani-kontraktu/>

SVOBODOVÁ, Petra a Martin VALÁŠEK. 2002. Úvod do supervize, cyklický model. Tišnov: Sdružení SCAN. ISBN 80-86620-00-X.

ŠIK Vladimír. 2012. Supervize jako nástroj řízení a podpory kvality v oblasti pomáhajících profesí. *Trendy v podnikání – vědecký časopis Fakulty ekonomické ZČU v Plzni*, č. 2, s. 14-20. ISSN 1805-0603.

ŠIMEK, Antonín. 2004. Supervize – kazuistiky. Praha: Triton. ISBN 80-7254-496-9.

VÁVROVÁ, Soňa. 2012. Doprovázení v pomáhajících profesích. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0087-1.

ZATLOUKAL, Leoš a Pavel VÍTEK. 2016. Koučování zaměřené na řešení: 50 klíčů pro společné otevírání nových možností. Praha: Portál. ISBN: 978-80-262-1011-5.

26. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – obrázek č. 1, obrázek č. 2 k supervizní konzultaci č. 1

Příloha č. 2 – tabulka RFA analýzy k supervizní konzultaci č. 2 – nezávislý výzkumník

Příloha č. 3 – transkripce supervizní konzultace č. 1 (viz CD)

Příloha č. 4 – transkripce supervizní konzultace č. 2 (viz CD)

Příloha č. 5 – transkripce supervizní konzultace č. 3 (viz CD)

Příloha č. 6 – transkripce supervizní konzultace č. 4 (viz CD)

Příloha č. 7 – transkripce supervizní konzultace č. 5 (viz CD)

Příloha č. 8 – transkripce supervizní konzultace č. 6 (viz CD)

Příloha č. 9 – transkripce supervizní konzultace č. 7 (viz CD)

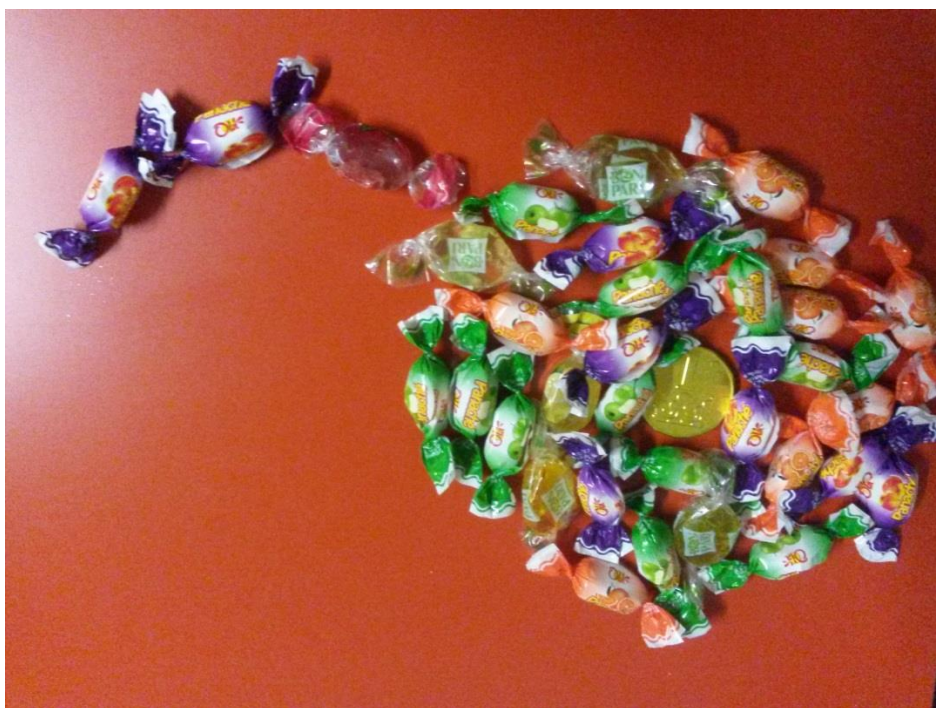
27. PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Č. 1

Obrázek č. 1 k supervizní konzultaci č. 1

Obrázek č. 2 k supervizní konzultaci č. 1

PŘÍLOHA Č. 2

Tabulka provedené analýzy RFA k supervizní konzultaci č. 2 – zpracovala: Bc. Petra Mócová,
Dis. (pozn. transkripce této supervizní konzultace je obsažena v Příloze č. 4 – CD)

č. odst.	I	II	III
1. 2. 4. 6.	1. Posun od poslední 1.1. Problém s pamětí 1.2. Minule řešila terapii, abych se dál rozvíjela 1.3. Víc nějakých klientů – cítím se nejistě 1.4. Na terapii je méně času (1.2.)		
8. 10.		2. Posun (1.) 2.1. Abych neměla oddělelou terapii, sanaci a evaluaci 2.2. Nějaký principy dát i do druhých oblastí 2.3. Zkousím víc vědoměji v jiných kontextech	
12.	3. Potýkám se v terapiích 3.1. Drhne to 3.2. Nejsem schopná se klienta doptat na informaci 3.3. Stává se mi i v jiných kontextech (2.3.)		
14. 16.		4. Být uvolněná 4.1. Dostanu informaci (3.2.) – čím to je? 4.2. Když je člověk uvolněný, jde to snáze 4.3. Stres se snížil 4.4. Je to pro mě známá oblast (4.2.), kterou už dělám déle – standardy kvality, lektorování, poradenství 4.5. Cítím se jistější 4.6. Ohmataný terén,	

		dává možnost se uvolnit (4.4.)	
17.	5. Rozdíl mezi poradenství a terapií (4.6.)		
18.	5.1. To je otazník pro mě		
	5.2. Mám to hodně oddělený		
	5.3. Jedu v nějakých kolejích		
20.	5.4. Dělam to už 6 let (4.4.)		
	5.5. Vůbec už jsem nad tím nepřemýšlela		
24.	5.6. Nutí mě to přemýšlet, co s těma klientama děláme (5.5.)		
25.		6. Posun po letech (5.4.)	
27.		6.1. Neberu to rigidně	
		6.2. V terapii to nemám ještě osahané – dojednává se zakázka, neexperimentuji (3.)	
29.		6.3. V sociální práci – řeknu si: o co jde (4.4.)	
36.		7. Sociální práce – zakázka (6.3.)	
39.		7.1. Vím co se jak dělá – je to pro mě jistota	
		7.2. Je to zautomatizované	
		7.3. Dává mi to prostor přemýšlet víc v širším kontextu, souvislostech	
41.		8. Chtěla bych dostat i do terapie (7.1., 7.2., 7.3.)	
43.		8.1. Víc praxe, praktikování	
		8.2. Zkoušet osahávat, víc si v tom hrát	
		8.3. Opěrné body terapie = tohle se mi osvědčilo	

44. 47. 51.	9. Opěrný bod v terapii (8.4.) 9.1. Někdy víc brzdí - furt hledám 9.2. Kam chci klienta vést 9.3. Jaká je jeho objednávka, zakázka 9.4. Techniky – směřují k dojednání spolupráce, vyhodnocování, ukončení		
57. 59.	10. Někdy v terapii nevím, co dělám 10.1. Klientka – třetí konzultace 10.2. Dojednala zakázka, ale ne konkrétně (9.3.) 10.3. Začalo se zlepšovat 10.4. Mám pocit, že se k tomu dospělo díky okolnostem v rodině 10.5. Moje nejistota v terapiích (3.) 10.6. Nevěřím, jestli dělám terapii, jestli to má efekt		
60. 61. 62. 63. 67.		11. Tři témata 11.1. Je jich hodně 11.2. První – opěrné body v terapii (9.) 11.3. Druhý – má terapie nějaký efekt? (10.6.) 11.4. Třetí – případ (10.1.) 11.5. Nejsem schopná to pojmenovat 11.6. Všechno souvisí – fajn sledovat ty tři konzultace, co se dělo, kde jsem se cítila nejistě, neúspěch (11.2.,	

		11.3., 11.4.)	
70.		12. Záchytné body s klientkou (9., 10.1.)	
71.		12.1. Zjistit, co chce – nedokázalo se najít smart cíl (10.2.)	
73.		12.2. Hledání výjimek a oceňování (ve vazbě na výjimky)	
77.		12.3. Oceňování – i když se třeba něco povedlo, nějaká strategie	
79.	13. Škály posunu (12.)		
	13.1. Musím tu techniku pilovat (9.4.)		
83.	13.2. Nemám úplně osahané		
85.	13.3. Mám tam strašáka		
87.	13.4. Předjímám, že se nic nezměnilo (10.6.) – ze strachu nedám		
89.	13.5. Někdo používá kreativně škály – já jsem v tom ustrašená		
95.	13.6. Já se držím jistoty (13.5.)		
97.	13.7. Když mi jistota nevyjde, tak jsem v depce (13.6.)		
98.		14. Další opěrné body (12.)	
101.		14.1. Mám hrozně málo	
		14.2. Potřebuji nějaký	
101.	15. Ukončené konzultace		
	15.1. Závěr je pro mě ještě neznámá		
	15.2. Konzultace skončili, a já jsem měla pocit, že jsem na to vliv neměla (10.6.)		
105.	15.3. Souvisí s klientkou (10.)		
116.	15.4. Pouštím klienty,		

	když se jim to zlepšilo, ale sami si nenašli strategie do budoucna (10.3.)		
123. 125. 150. 164. 169. 173. 175.		16. Opěrné body (14.) 16.1. Vyzkoušet tyto opěrné body (12.), zároveň je spoustu dalších, které nevyužívám 16.2. Potřebuji vědět začátek, průběh a konec (12.1., 15.) 16.3. Začátek – zjistit, co chce a jakým způsobem (12.1.) 16.4. Nejdou mi smart cíle (12.1.) 16.5. Smart cíl – vědět co vyhodnocuji, kdy spolupráce může končit	
176. 177. 189. 191. 193. 195. 197.	17. Cíl s klientkou (10.1., 16.5.) 17.1. Je třeba ještě dotáhnout (10.2.) 17.2. „Hledat způsoby na úzkost“ 17.3. Chtěla zkusit tady to (17.2.) 17.4. Mám otazník, jak to bude vypadat, nemáme to vyjasněný (17.) 17.5. Nepodařil se mi ten smart (16.5.) 17.6. Snažila jsem se ujasňovat zakázku, ale nešla jsem ještě dál za to 17.7. Ujasňovali jsme vlastně nástroje (17.5.) 17.8. Musíme vidět úzkost v souvislostech 17.9. Nicméně mě vede		

	k nácvikům (17.6.)		
226. 229.		18. Co klientka chce (17.) 18.1. Snížit úzkost 18.2. Nebýt závislá na práškách 18.3. Nastavit podmínky doma, aby to nebylo stresující 18.4. Nácvik relaxačních způsobů - to je prostředek (17.6.)	
235.			
245.			19. Přístup zaměřený na řešení 19.1. Opěrný body přichází z SF (19.) 19.2. Neřešíme problémy, vytváříme řešení 19.3. Nemusí mít společné s úzkostí
251.			
256.			20. Cíle klienty (19.3.) 20.1. Potřebuje pracovat, mít co dělat 20.2. Zároveň rodinu 20.3. Rituály, cvičení, spánek 20.4. Vždycky se vracím k původnímu 20.5. Ale zabýváme se konkrétnostmi (20.1., 20.2., 20.3.) 20.6. Vytvoříte záchytný bod (12.), pak se vrátíte zpátky
264.			
268.			
269.			
272.		21. Pojmenovávání konkrétností (20.1., 20.2., 20.3.) 21.1. Pomocí výjimek (12.2.), zdrojů, zjištění co funguje 21.2. Znovu si je neujasňuju s klientem 21.3. Asi málo říkám,	

		nezveřejňuji 21.4. Kdybychom to měli zveřejněný, víme, za čím jdeme, máme pak co vyhodnocovat 21.5. Otazníky ukončování terapie s tím souvisí (15., 17.4.)	
281.		22. Výjimky (21.1.) 22.1. Mělo by to z toho být vidět (20.) 22.2. Někdy začínám výjimkami a přes ně dostanu k cíli - opačný proces 22.3. Komplikuji si to 22.4. Aniž bychom měli cíle, tak pracuji s výjimkami	
286.			
289.			
291.			
292.			23. Výjimky + škály 23.1. Dotáhnout formou škály (22.) 23.2. Tam výjimka, tady cíl – škála 23.3. Kde musíte být, aby to bylo dobrý?
296.			24. Smart cíl (16.5., 17.5.) 24.1. Není nutný 24.2. Stačí udělat jednotlivý krůčky
302.			25. Dlouhodobá konverzace (10.) 25.1. Máte konkrétní body (20.) 25.2. Budete k tomu vztahovat – máte záchytný bod 25.3. To by mi pomohlo hodně (25.2.) 25.4. Bylo to výživný
304.			
305.			
311.			